

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Reseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

Independența, responsabilitatea și calitatea sistemelor judiciare

Validarea metodologiei, explorarea nivelului de calitate
al justiției și promovarea schimbării în domeniul
judiciar

Raportul RECJ 2017-2018

Publicație co-finanțată de Programul „Justiție” al Uniunii Europene

Cuprins

Cuprins	2
Sumar executiv și recomandări	4
Independența și responsabilitatea sistemelor judiciare	4
Calitatea justiției	5
Introducere.....	7
Partea 1. Independență și răspundere.....	10
1. Introducere	10
2. Metodologia și conținutul indicatorilor independență și responsabilitate	10
3. Măsurarea indicatorilor 2016/2017	15
4. Utilizarea indicatorilor 2016/2017	17
5. Validarea metodologiei și indicatorilor	20
6. Sondajul adresat judecătorilor consultanți cu privire la independența acestora..	23
7. Propuneri pentru for etapele următoare privind independența și responsabilitatea	45
Partea 2. Calitatea justiției	46
1. Introducere	46
2. Viziunea asupra calității	47
3. Domeniile asociate calității care urmează să fie acoperite prin indicatori.....	52
4. Explorarea pe fond a domeniilor asociate calității selectate.....	54
5. Implementarea indicatorilor de calitate	65
6. Următoarele etape pe tema calității în justiție	72
Anexa 1 Sondajul în rândul judecătorilor consultanți.....	74
Anexa 2 Chestionar privind calitatea în justiție 2017-2018.....	80
Anexa 3 Reguli de alocare a punctajului pentru chestionarul privind calitatea 2017- 2018	107

Prezenta publicație a fost realizată cu sprijinul financiar al Programului Justiție al Uniunii Europene. Răspunderea pentru conținutul acestei publicații revine în totalitate RECJ, iar aceasta nu poate fi considerată sub nicio formă ca reprezentând opiniile Comisiei

Sumar executiv si recomandări

Pe parcursul ultimilor ani, RECJ a elaborat un cadru și o viziune privind independența și responsabilitatea sistemului judiciar, precum și un set de indicatori pentru a evalua starea independenței și responsabilității sistemelor judiciare din Uniunea Europeană. În 2014 s-a convenit că domeniul de aplicare a proiectului se va extinde, pentru a include și calitatea justiției. Independența constituie o premisă obligatorie pentru calitatea justiției, iar acesta este obiectivul esențial. Pentru a extinde demersurile întreprinse anterior, proiectul din 2017/2018 a constatat în mai multe activități atât din domeniul Independență și responsabilitate, cât și din domeniul Calitatea justiției. Acest raport prezintă rezultatele proiectului și recomandările către RECJ.

Independența și responsabilitatea sistemului judiciar

Utilizarea indicatorilor 2016/2017

Deși încă se pot aduce îmbunătățiri, metodologia RECJ oferă indicații clare privind domeniile în care sistemele judiciare trenează, precum și cele în care se află pe locuri fruntașe. Anul acesta, prin urmare, s-a trasat fiecărui consiliu obiectivul de a utiliza aceste indicații pentru a elabora planuri de acțiune concrete în vederea îmbunătățirii sistemelor judiciare la nivel național. În vederea discutării acestor aspecte la nivelul fiecărei țări, au fost constituite cinci grupuri de dialog, în care au participat de fiecare dată 4 membri/observatori. Cele mai importante teme ale discuțiilor au fost relațiile cu celelalte puteri ale statului și cu publicul larg, procedurile de numire și promovare și influența mass-media. Mai mult, indicatorii evidențiază că majoritatea sistemelor judiciare nu au informații privind percepțiile referitoare la independența instanțelor ale celor care au experiență directă cu instanțele de judecată.

Validarea indicatorilor 2016/2017

Indicatorii pentru Independență și responsabilitate sunt în proces de elaborare din 2013. Anul acesta, indicatorii au fost considerați suficient puși la punct pentru a fi comunicați unui public extern. În acest scop, au fost organizate în primăvara anului 2018 două întâlniri pentru discutarea și validarea metodologiei și conținutului indicatorilor. În luna martie, a fost organizat un atelier de lucru cu instituții europene, iar în luna aprilie, o conferință științifică. Principala concluzie a ambelor evenimente este că activitatea RECJ este de interes și pertinentă. Proiectul vizează structura instituțională a sistemelor judiciare din Europa, în interacțiunile complexe ale acestora cu celelalte puteri ale statului și cu judecătorii și instanțele de judecată. A existat un sprijin larg pentru indicatorii care pot să conducă la adoptarea unor măsuri concrete, ca parte a unui proces de îmbunătățire, deși indicatorii pot contribui, de asemenea, la realizarea unor scopuri mai largi, precum discuțiile științifice privind independența formală și reală, interacțiunea dintre cele două și impactul asupra societății și economiei. Dincolo de sugestiile practice privind îmbunătățirea indicatorilor, s-a sugerat validarea externă a răspunsurilor la chestionar, deoarece autoevaluarea prezintă vulnerabilități. De asemenea, a fost considerată necesară o extindere care să cuprindă și percepțiile justițiabililor. La nivel conceptual, s-a argumentat că RECJ ar trebui să ia în

considerare extinderea sistemului la măsurarea independenței „reale” dincolo de percepțiile privind independența. S-a sugerat la scară largă oportunitatea cooperării RECJ cu domeniul științific și cu instituțiile europene.

Sondaj în rândul judecătorilor consultanți

Judecătorii consultanți joacă un rol important în multe dintre sistemele de justiție europene. Suplimentar față de sondajul în rândul judecătorilor de profesie care a fost aplicat în 2014/2015 și în 2016/2017, anul acesta s-a efectuat și un sondaj în rândul judecătorilor consultanți, pe tema independenței acestora. În total, a participat un număr de 20.605 de judecători consultanți, din 10 sisteme judiciare. Sondajul evidențiază modalitățile diferite în care sunt implicați în sistemul judiciar judecătorii consultanți. Concluzia principală privind independența este că judecătorii consultanți din Europa, în general, nu se confruntă cu presiuni necuvenite pentru a soluționa cauzele într-un anumit mod. Trebuie menționat că aceștia sunt mult mai puțin tranșanți în opiniile exprimate și mai nesiguri în privința răspunsurilor decât judecătorii de profesie. Deși judecătorii consultanți sunt mult mai puțin critici, punctajele globale privind independența acestora și cele privind independența judecătorilor de profesie sunt foarte asemănătoare și coincid în mare măsură cu percepțiile judecătorilor de profesie.

Propuneri privind următoarele etape în domeniul independenței și responsabilității în 2018/2019

1. Implementarea de către membri și observatori a planurilor naționale pentru îmbunătățirea independenței și responsabilității.
2. Repetarea sondajului în rândul judecătorilor de profesie. În etapa pregătitoare, trebuie avute în vedere anumite îmbunătățiri, predominant de ordin tehnic.
3. Revizuirea indicatorilor I&R pentru a reflecta sugestiile practice ale seminarelor de validare și elaborarea unui sistem de validare externă pentru fiecare țară (experți externi pentru fiecare țară), urmate de implementarea sistemului de indicatori ajustat, de către toți membrii și observatorii.
4. Continuarea cooperării cu CCBE în vederea derulării unui sondaj în rândul avocaților din Europa privind independența sistemului judiciar, vizând o participare mai mare a statelor și a avocaților din fiecare stat.
5. Elaborarea unui format unitar pentru un chestionar în rândul justițiabililor care se concentrează asupra experiențelor părților din cauzele deduse judecătii, și a unei metode de aplicare a chestionarului.
6. Elaborarea unei opinii privind includerea datelor concrete despre rezultate în sistem, pentru a măsura independența reală (de facto) și a le include în sistem.

Calitatea justiției

Viziune

A fost formulată o viziune privind calitatea, pentru a structura activitatea RECJ în domeniul calității. Aceasta abordează, pe de o parte, responsabilitățile privind calitatea justiției ale Consiliilor și ale altor organisme de conducere, și, pe de altă parte, pune în discuție calitatea în relație cu independența și responsabilitatea și cu celeritatea și eficiența. În sfârșit, abordează evaluarea calității.

În ceea ce privește responsabilitățile Consiliilor, chiar dacă aceste responsabilități în domeniul calității nu au fost stipulate în mod explicit prin lege, Consiliile influențează în multe moduri calitatea justiției și, prin urmare, trebuie să definească și să mențină standarde de calitate, pe lângă asigurarea respectării rolului profesional al judecătorilor și în consultare cu justițiabilii. Astfel de standarde ar trebui să facă parte din cadrul calității. În cazul în care nu au făcut-o deja, se recomandă elaborarea de către Consilii a unui cadru al calității care să includă cel puțin următoarele:

1. Standarde pentru instanțele de judecată prin care se definește calitatea justiției
2. Indicatori pentru cuantificarea performanței conform acestor standarde
3. Ghiduri de bune practici pentru instanțe, privind punerea în aplicare a standardelor
4. Raportări periodice privind calitatea justiției
5. Crearea condițiilor pentru evitarea oricărei imixțiuni în independența judecătorilor și a sistemului judiciar.

Indicatori

Setul de indicatori privind calitatea a fost aplicat de 23 de membri și observatori. Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) a completat, de asemenea, chestionarul. Chestionarul a fost mai dificil de completat decât chestionarul privind independența și responsabilitatea. După cum au indicat participanții și grupul de experți, unii indicatori și modalitatea de punctare a acestora necesită discuții suplimentare. În consecință, s-a considerat că în această etapă este prea devreme pentru a publica profiluri specifice fiecărei țări privind calitatea justiției. Însă rezultatele medii ale indicatorilor au fost incluse în raport.

În măsura în care membrii și Consiliile pot confirma validitatea rezultatelor preliminare ale indicatorilor, acestea pot fi deja folosite pentru a proiecta îmbunătățiri practice privind calitatea justiției. În acest proces, se recomandă consiliilor să țină cont de temele care, în baza constatărilor preliminare, sunt în mod special eficace și/sau insuficient utilizate:

- Celeritatea: standarde de timp pentru judecători, posibilitatea utilizării procedurilor de urgență în cauzele care o impun și specializare.
- Proces echitabil: reprezentare juridică adecvată și eficacitatea căilor de atac
- Calitatea hotărârilor: Motivarea și claritatea hotărârilor judecătorești
- Accesul publicului la lege: accesul la jurisprudență și la comunicările instanțelor de judecată

Propuneri privind următoarele etape în domeniul calității justiției în 2018/2019

1. Toate consiliile ar trebui să adopte un cadru care definește implicarea lor în garantarea și promovarea calității justiției și abordarea lor în acest domeniu, și în îmbunătățirea calității justiției prin analizarea profilului specific țării respective, ținând cont de recomandările generale.
2. Îmbunătățirea calității indicatorilor printr-o analiză atentă a rezultatelor de până acum și a problemelor survenite.
3. Includerea calității în elaborarea formatului pentru chestionarul în rândul justițiabililor.
4. Analiza datelor externe existente privind calitatea justiției pentru utilizarea acestuia în sistemul de indicatori.

Introducere¹

Accesul la instanțe de judecată echitabile, independente și imparțiale, ca instituții fundamentale ale unui sistem judiciar independent, după cum stipulează și articolul 47 al Cartei Drepturilor Fundamentale a UE. RECJ vizează protejarea acestui drept prin asigurarea sprijinului pentru independența, responsabilitatea și calitatea sistemelor judiciare din Europa și prin promovarea înțelegerii și respectării independenței judiciare. În acest scop, în 2013 RECJ a demarat primul său proiect privind independența și responsabilitatea, care a constituit o etapă esențială în realizarea acestui obiectiv.

În ciuda faptului că s-a scris foarte mult despre independența judiciară, s-au făcut puține pentru o evaluare sistematică a nivelului de independență atins în practică de sistemele judiciare naționale din statele membre ale Uniunii Europene. Pentru a evalua necesitatea de reforme judiciare și pentru a proiecta reforme, este nevoie de informații privind performanțele reale ale sistemelor judiciare, în special în ceea ce privește independența. De asemenea, aceste informații sunt necesare pentru a documenta administrarea și managementul de zi cu zi ale instanțelor de judecată. Acestea facilitează dialoguri frecvente privind aceste aspecte în cadrul sistemelor judiciare și între sistemele judiciare și celelalte ramuri ale guvernării. Prin urmare, RECJ și-a propus să facă independența judiciară, în combinație cu responsabilitatea - care, în opinia RECJ, constituie un element complementar esențial al independenței - măsurabilă.

Atunci când a demarat proiectul, în 2013, scopul a fost elaborarea unor indicatori de performanță pentru a putea măsura cât de independente și responsabile sunt, cu adevărat, sistemele judiciare ale UE. Apoi, indicatorii de performanță au fost aplicați bianual în rândul membrilor RECJ, prin intermediul unui chestionar. Indicatorii au fost analizați și revizuiți o dată la doi ani. Mai mult, s-a efectuat un sondaj separat în rândul judecătorilor privind independența acestora, în 2014/2015, pentru a completa un decalaj esențial în cadrul indicatorilor. Sondajul a fost analizat și revizuit în cursul anului următor și a fost aplicat din nou în anul 2016/2017. Cu timpul, indicatorii s-au dezvoltat, devenind un mecanism fiabil pentru evaluarea sistemelor judiciare ale Europei. Cu toate acestea, încă se mai pot aduce îmbunătățiri.

Calitatea justiției este ceea ce contează, în ultimă instanță. Deoarece independența și responsabilitatea sunt factori esențiali care contribuie la calitate, s-a impus demararea elaborării unui set de indicatori pentru calitatea justiției. Elaborarea acestor indicatori a început în 2015/2016. În 2016/2017, acești indicatori au fost dezvoltați și aplicați pilot de către trei sisteme judiciare.

Atât rezultatele chestionarului de anul trecut privind independența și responsabilitatea, cât

¹ Acest raport a fost structurat, elaborat și editat cu contribuția echipei de proiect, de Consiliul Judiciar Olandez; dl Frans van Dijk și dna Sarah Koolen. Sprijinul tehnic pentru sondajul în rândul judecătorilor consultanți a fost asigurat de Înalțul Consiliu al Sistemului de Justiție din Belgia; dl Kevin Verhoeyen și de Consiliul Judiciar Olandez, dl Bart Diephuis. Biroul RECJ, prin dna Monique van der Goes sprijinit verificarea indicatorilor privind calitatea.

și indicatorii privind calitatea aplicații pilot au demonstrat că încă mai sunt multe de făcut. În acest scop, proiectul din 2017/2018 a continuat prin abordarea următoarelor patru teme principale:

Rezultatele indicatorilor privind independența și responsabilitatea 2016/2017 au fost discutate în cadrul reuniunilor grupului de dialog. În cursul acestor reuniuni au fost discutate principalele domenii problematice din fiecare sistem judiciar, precum și idei de îmbunătățire. Având în vedere aceste discuții, membrii și observatorii participanți vor viza elaborarea unor planuri de acțiune în vederea îmbunătățirii la nivel național.

- (1) Deoarece, după mai mulți ani de elaborare, indicatorii privind independența au atins un anumit nivel de maturitate, anul acesta s-a decis comunicarea lor către un public extern. În acest scop, au fost organizate două reuniuni de validare, una cu instituțiile europene competente, iar cealaltă cu comunitatea științifică.
- (2) Suplimentar față de sondajul în rândul judecătorilor, anul acesta s-a efectuat și un sondaj în rândul judecătorilor consultanți. Acesta a fost considerat oportun datorită faptului că judecătorii consultanți joacă un rol substanțial în multe dintre sistemele judiciare europene.
- (3) Indicatorii privind calitatea au fost dezvoltați din punct de vedere conceptual, ceea ce a condus la o viziune privind calitatea și la indicatori îmbunătățiți. Indicatorii au fost măsurați prin intermediul unui chestionar adresat Consiliilor și altor organisme de conducere.

Membrii echipei de proiect au inclus reprezentanți ai 24 de entități, 18 Consilii Judiciare membre și 6 observatori. Echipa proiectului a fost co-prezidată de Alain Lacabarats și Guillaume Tusseau, membri ai Consiliului Superior al Magistraturii din Franța, și de Kees Sterk, vicepreședinte al Consiliului Judiciar Olandez, și Frans van Dijk, director al Consiliului Judiciar Olandez. Secretarele echipei proiectului au fost Sarah Coolen, Consiliul Judiciar Olandez, și Lisa Gamgani, Consiliul Superior al Magistraturii din Franța.

Dintre membrii echipei proiectului s-a constituit un grup de experți pentru evaluarea chestionarelor completate pentru indicatorii privind calitatea și pentru a verifica consecvența și plauzibilitatea răspunsurilor. Grupul de experți a cuprins următorii membri: Colin Tyre (Consiliul Judiciar din Scoția), Ana Coelho (CSM Portugalia), Dace Šulmane (Consiliul Judiciar din Letonia), iar Monique van der Goes (Biroul RECJ) a îndeplinit funcția de secretară.

Coordonatorii sondajului în rândul judecătorilor consultanți au fost Wiggo Storhaug Larssen și Iwar Arnstad, de la Administrația Instanțelor din Norvegia (Domstoladministrasjonen).

Grupul proiectului s-a întrunit după cum urmează:

5-6 octombrie 2017 la Vilnius, în Lituania

17 noiembrie 2017 la Paris, în Franța (întâlnirea

coordonatorilor) 15 decembrie 2017 la Bruxelles, în Belgia

19-20 Aprilie 2018 la Roma, în Italia

Raportul este structurat după cum urmează. Partea 1 se referă la independență și

responsabilitate. Pentru început, recapitulează metodologia și conținutul indicatorilor. De asemenea, rezultatele aplicării indicatorilor în 2016/2017 sunt prezentate sumar pentru nivelul agregat al Europei. Apoi, prezintă activitățile întreprinse pentru elaborarea unor planuri de remediere a punctelor slabe evidențiate în mod concret de rezultatele indicatorilor. În continuare, raportul prezintă constatările reuniunilor de validare care au avut loc și concluziile care pot fi formulate pentru dezvoltarea în continuare a acestor indicatori. În final, sunt prezentate rezultatele sondajului privind independența în rândul judecătorilor consultanți.

Partea 2 a raportului extinde indicatorii pentru a cuprinde și calitatea. Pentru început, descrie viziunea privind calitatea, apoi recapitulează metodologia, după care prezintă setul de indicatori, așa cum a evoluat de la prima ediție. Rezultatele sunt prezentate la nivel european, deoarece rezultatele la nivelul fiecărui sistem judiciar încă nu sunt suficient de fiabile. În final, se discută dezvoltarea suplimentară a indicatorilor privind calitatea, în lumina rezultatelor medii ale aplicării indicatorilor și a validării privind independența și responsabilitatea care a avut loc. Ambele părți ale raportului se încheie cu propuneri.

Partea 1. Independență și răspundere

1. Introducere

Rapoartele RECJ anterioare privind independența și responsabilitatea sistemului judiciar au stabilit cadrul conceptual al independenței și responsabilității, care constituie bazele indicatorilor și descrie în detaliu indicatorii. Aspectele esențiale sunt recapitulate aici, inclusiv cele mai recente măsurători ale indicatorilor care permit ca acest raport să rămână inteligibil de sine stătător. Apoi abordăm modul de utilizare a indicatorilor, validarea acestora și sondajul realizat în rândurile judecătorilor fără pregătire juridică de specialitate (judecătorii consultanți). Propunerile pentru continuarea proiectului sunt plasate la finalul acestei părți a raportului

2. Metodologia și conținutul indicatorilor independență și responsabilitate

Independența și responsabilitatea constituie concepte interdependente și multidimensionale. Este necesar un cadru general, pentru a cuprinde o astfel de complexitate. Acest cadru poate fi rezumat prin cinci noțiuni de bază:

1. Independența și responsabilitatea merg mână-n mână: responsabilitatea constituie o precondiție necesară a independenței. Un sistem judiciar care nu dorește să fie răspunzător în fața societății și nu ia în considerare nevoile societale nu va câștiga încrederea societății și își va pune în pericol independența, pe termen scurt sau lung. Responsabilitatea fără independență reduce sistemul judiciar la statutul unei instituții guvernamentale.
2. Existența unor garanții oficiale, legale ale independenței (independența obiectivă) nu este suficientă pentru ca un judecător să fie independent. Independența reală depinde de comportamentul judecătorului și este demonstrată prin hotărârile pe care le pronunță, iar aceasta este reflectată în independența percepută de societate și de grupurile care o constituie, precum și de judecătorii înșiși (independența subiectivă). Trebuie menționat că, adesea, percepțiile diferă între grupurile sociale.
3. Pentru a fi independent, sistemul judiciar trebuie să fie independent în integralitatea sa, și fiecare judecător trebuie să fie independent. Trebuie făcută distincția între independența sistemului judiciar ca întreg și independența judecătorului. Independența sistemului judiciar ca întreg este o condiție necesară pentru independența judecătorului, dar nu suficientă. Independența individuală poate fi afectată de influența externă a organizațiilor statului și a altora, și de influențele interne din cadrul sistemului judiciar.
4. Pentru a fi responsabil, nu este suficient să fie întrunite condițiile formale privind responsabilitatea, ci este necesar și ca populația să perceapă sistemul judiciar ca fiind

responsabil. Chiar dacă există proceduri obiective formale pentru a asigura răspunderea sistemului judiciar, percepția subiectivă a cetățenilor privind responsabilitatea judiciară este la fel de importantă.

De exemplu, judecătorii și sistemul judiciar pot fi văzuți ca un „sistem închis”, care funcționează în beneficiu propriu, nu în beneficiul societății.

5. Responsabilitatea, ca și independența, privește sistemul judiciar în ansamblul său, precum și fiecare judecător în parte. La nivelul sistemului judiciar în integralitatea sa, responsabilitatea înseamnă transparență în ceea ce privește performanța, pe când responsabilitatea fiecărui judecător are de-a face în mod special cu transparența hotărârilor judecătorești pronunțate de acesta.

Având în vedere că acest cadru face distincție între independența și responsabilitatea obiectivă și subiectivă, sunt necesare definiții. Independența obiectivă are legătură cu modul în care sunt organizate structurile judiciare în practică, pe când independența subiectivă are de-a face cu percepția privind sistemul judiciar în rândul diferitelor grupuri de interese, incluzând cetățenii, în general, justițiabilii și judecătorii. Indicatorii obiectivi se referă la aspectele legale și la alte aspecte observabile în mod obiectiv ale sistemului legal care sunt esențiale pentru independență și responsabilitate. În ceea ce privește măsurarea acestor aspecte obiective, punctajul sau clasificarea sunt stabilite de Consiliul ori, în absența unui consiliu, de alte organisme, utilizând un chestionar standardizat. Este o autoevaluare, însă a unor aspecte care pot fi verificate de orice persoană care cunoaște sistemele juridice în cauză.

Indicatorii subiectivi se referă la percepțiile privind independența și alte teme asociate acesteia în rândul populației, justițiabililor și judecătorilor înșiși. În ceea ce privește independența și temele aferente acesteia, sunt disponibile studii externe privind percepțiile în societate. De asemenea, unele sisteme judiciare au efectuat studii privind satisfacția în rândul justițiabililor, însă astfel de date nu sunt disponibile în cazul majorității țărilor. Acest raport își propune să dezvolte un format uniform pentru sondajele în rândurile justițiabililor (a se vedea secțiunile 5 și 7). În ceea ce privește percepțiile judecătorilor, RECJ realizează bi-anual un studiu în rândurile judecătorilor din Europa cu privire la independența lor, iar aceasta este prima oară când realizează un sondaj în rândurile judecătorilor consultanți (a se vedea secțiunea 6).

Indicatori subiectivi cu privire la responsabilitate nu sunt încă disponibili. În ceea ce privește justițiabilii, problema poate fi abordată prin formatul mai sus-menționat pentru un sondaj în rândurile acestora. RECJ intenționează să analizeze percepțiile altor grupuri privind responsabilitatea într-o etapă ulterioară.

După definirea unor indicatori adecvați pentru independența judiciară obiectivă și subiectivă și responsabilitatea obiectivă, etapa următoare constă în identificarea unei metodologii adecvate de punctare a rezultatelor. Aceasta solicită o evaluare normativă a aspectelor care reprezintă practici bune și practici necorespunzătoare. Pentru a simplifica lucrurile, se utilizează un sistem cu puncte, care presupune reguli de punctaj, cu aplicarea următoarelor principii:

1. În ceea ce privește toate garanțiile formale, problema esențială se referă la ușurința

cu care aceste garanții pot fi eliminate sau modificate. O garanție stipulată prin constituție oferă un nivel superior de protecție față de garanțiile prevăzute printr-o lege ordinară. Garanțiile legislative sunt mai eficace decât cele consacrate prin legislația secundară, jurisprudență sau cutume.

2. Este de dorit autonomia judiciară, echilibrată de responsabilitate. Atunci când alte puteri ale statului au autoritatea de a lua decizii privind sistemul judiciar, sunt preferabile deciziile bazate pe criterii obiective, față de deciziile discreționare.
3. Răspunsurile bazate pe norme transparente sunt preferabile unor reacții *ad hoc* la anumite situații.
4. Este preferabil ca și procedurile și hotărârile judecătorești, inclusiv procesele de depunere și soluționare a plângerilor, să fie formalizate, publice și transparente.
5. Transparența impune diseminarea activă a informațiilor, nu simpla disponibilitate a informațiilor, în teorie.

Majoritatea indicatorilor cuprind în mai multe aspecte, surprinse de sub-indicatori. Fiecare sub-indicator poate înregistra un număr de puncte, iar punctajul total al unui indicator este calculat prin adunarea punctajelor fiecărui sub-indicator.

În mod inevitabil, în stabilirea punctajului (sub-)indicatorilor prin intermediul chestionarului pot interveni interpretări diferite, în anumite cazuri, iar aceasta dă țărilor care cunosc regulile de acordare a punctajului posibilitatea de a schița o imagine cât mai pozitivă (sau negativă), dacă doresc acest lucru. Aceasta însă ar contraveni intențiilor care au stat la baza elaborării indicatorilor: identificarea punctelor forte și a punctelor slabe ale unui sistem legal și, în consecință, a posibilităților de îmbunătățire. Pentru a evita această posibilitate (teoretică), grupul de experți a evaluat critic răspunsurile la chestionare pe cât de mult posibil (a se vedea secțiunea 5).

După cum s-a menționat anterior, setul de indicatori constă în indicatori obiectivi și subiectivi. Indicatorii obiectivi sunt împărțiți în indicatori privind sistemul judiciar în ansamblul său și judecătorul individual.

Figura 1 Tipuri de indicatori

	Independența		Responsabilitatea	
obiectivi	Sistemul judiciar în ansamblu	Judecătorul individual	Sistemul judiciar în ansamblu	Judecătorul individual
subiectivi	Percepții generale		Indisponibili	

Setul actual de indicatori este prezentat mai jos.

INDICATORI AI INDEPENDENȚEI OBIECTIVE A SISTEMULUI JUDICIAR ÎN ANSAMBLU

1. Baza legală a independenței, cu următorii sub-indicatori:

- Garanții formale privind independența sistemului judiciar;
- Asigurări formale că judecătorii răspund numai în fața legii;
- Metode formale de stabilire a salariilor judecătorilor;
- Metode formale de ajustare a salariilor judecătorilor;
- Garanții formale pentru implicarea judecătorilor în dezvoltarea reformei legislative și judiciare.

2. Autonomia organizațională a sistemului judiciar, cu următorii sub indicatori, acolo unde există un Consiliu Judiciar sau un organism independent echivalent:

- Poziția formală a Consiliului Judiciar;
- Respectarea ghidurilor RECJ;
- Responsabilitățile Consiliului.

Sub-indicator atunci când nu există un Consiliu Judiciar sau un organism echivalent:
Influența judecătorilor asupra deciziilor.

3. Finanțarea sistemului judiciar, cu următorii sub-indicatori:

- Aranjamente bugetare;
- Sistemul de finanțare;
- Soluționarea conflictelor legate de bugete;
- Caracterul suficient al bugetelor reale.

4. Managementul sistemului instanțelor.

- Responsabilitățile manageriale ale instanțelor.

INDICATORI AI INDEPENDENȚEI OBIECTIVE A JUDECĂTORULUI

5. Deciziile din domeniul resurselor umane privind judecătorii, cu următorii sub indicatori:

- Selecția, numirea și destituirea judecătorilor și președinților de instanțe;
Selecția, numirea și destituirea judecătorilor Curții Supreme și președintelui Curții Supreme;
- Respectarea ghidurilor RECJ privind numirea judecătorilor;
- Evaluarea, promovarea, măsurile disciplinare și formarea profesională a judecătorilor;
- Respectarea ghidurilor RECJ privind numirea judecătorilor.

6. Măsurile disciplinare, cu următorii sub-indicatori:

- Respectarea ghidurilor RECJ privind măsurile disciplinare împotriva judecătorilor
- Un organism competent care decide în privința măsurilor disciplinare împotriva judecătorilor

7. Inamovibilitatea judecătorilor, cu următorii sub-indicatori:

- Garanții formale privind inamovibilitatea judecătorilor;
- Punerea la punct a transferului judecătorilor fără acordul acestora.

8. Independența internă, cu următorii sub-indicatori:

- Influența judecătorilor de rang superior;
- Utilizarea și statutul ghidurilor;
- Influența exercitată de conducerea instanțelor.

INDICATORI AI INDEPENDENȚEI SUBIECTIVE A JUDECĂTORULUI INDIVIDUAL

9. Modul în care este percepută independența de societate

- Eurobarometrul Flash 435 „Independența percepută a sistemelor naționale de justiție în UE în rândul publicului larg” și Eurobarometrul Flash 436 „Independența percepută a sistemelor naționale de justiție în UE în rândul companiilor”
- Raportul global privind competitivitatea 2016-2017
- Indexul World Justice privind statul de drept 2016

10. Încrederea în sistemul judiciar, comparativ cu încrederea cetățenilor în alte puteri ale statului

- Studii naționale.

11. Corupția în sistemul judiciar, așa cum este percepută de cetățeni, în general

- Raportul UE Anticorupție 2014

-

12. Independența, așa cum este percepută de justițiabili la toate nivelurile

- Studii naționale.

-

13. Independența, așa cum este percepută de judecători

- Studiul RECJ, întrebarea 13

INDICATORI AI RESPONSABILITĂȚII OBIECTIVE A SISTEMULUI JUDICIAR ÎN ANSAMBLU

1. Repartizarea dosarelor, cu următorii sub-indicatori:

- Existența unui mecanism transparent pentru repartizarea dosarelor;
- Conținutul mecanismului pentru repartizarea dosarelor.

2. Proceduri de înaintare a plângerilor, cu următorii sub-indicatori:

- Existența unei proceduri de înaintare a plângerilor;
- Participarea externă în cadrul procedurii privind soluționarea plângerilor;
- Domeniul de aplicare al procedurii de înaintare a plângerilor;
- Contestarea unei decizii adoptate în urma plângerii;
- Numărul plângerilor.

3. Raportarea periodică de către sistemul judiciar, cu următorii sub-indicatori:

- Disponibilitatea rapoartelor anuale;
- Publicarea rapoartelor anuale;
- Domeniul de aplicare al rapoartelor anuale;
- Evaluarea comparativă periodică și publică a instanțelor.

4. Relațiile cu presa, cu următorii sub-indicatori:

- Explicarea hotărârilor judecătorești către presă;
- Existența unor ghiduri pentru relația cu presa;
- Difuzarea ședințelor de judecată.

5. Evaluarea externă, cu următorii sub-indicatori:

- Utilizarea evaluării externe;
- Responsabilitatea pentru evaluarea externă.

INDICATORI AI RESPONSABILITĂȚII OBIECTIVE A JUDECĂTORULUI INDIVIDUAL

6. Codul de etică judiciară, cu următorii sub-indicatori:

- Existența unui cod de etică judiciară;
- Disponibilitatea formării profesionale în domeniul eticii judiciare;
- Organismul responsabil pentru a oferi judecătorilor îndrumări sau consiliere pe probleme de etică.

7. Abținerea și recuzarea, cu următorii sub-indicatori:

- Abținerea voluntară;
- Încălcarea obligației de a se abține;
- Cererea de recuzare;
- Autoritatea competentă să decidă;
- Contestarea deciziei privind recuzarea.

8. Posibilitatea ca judecătorul să desfășoare activități externe și declararea unor asemenea activități și interese, cu următorii sub-indicatori:

- Politica privind posibilitatea ca judecătorul să desfășoare activități externe;
- Autorizarea exercitării unor funcții accesorii;
- Existența unui registru (public) al activităților externe și al funcțiilor judecătorilor;
- Existența unui registru (public) al intereselor financiare ale judecătorilor.

9. Proceduri inteligibile, cu următorii sub-indicatori:

- Obligația judecătorilor de a face inteligibile procedurile pentru părți;
- Obligația judecătorilor de a face inteligibile procedurile pentru categorii de justițiabili precum minorii, persoanele cu dizabilități (fizice/mintale), victimele, cei pentru care limba națională nu este limba maternă; părți în litigii care se aleg să se apere ele însele.
- Formarea profesională a judecătorilor.

3. Măsurarea indicatorilor 2016/2017

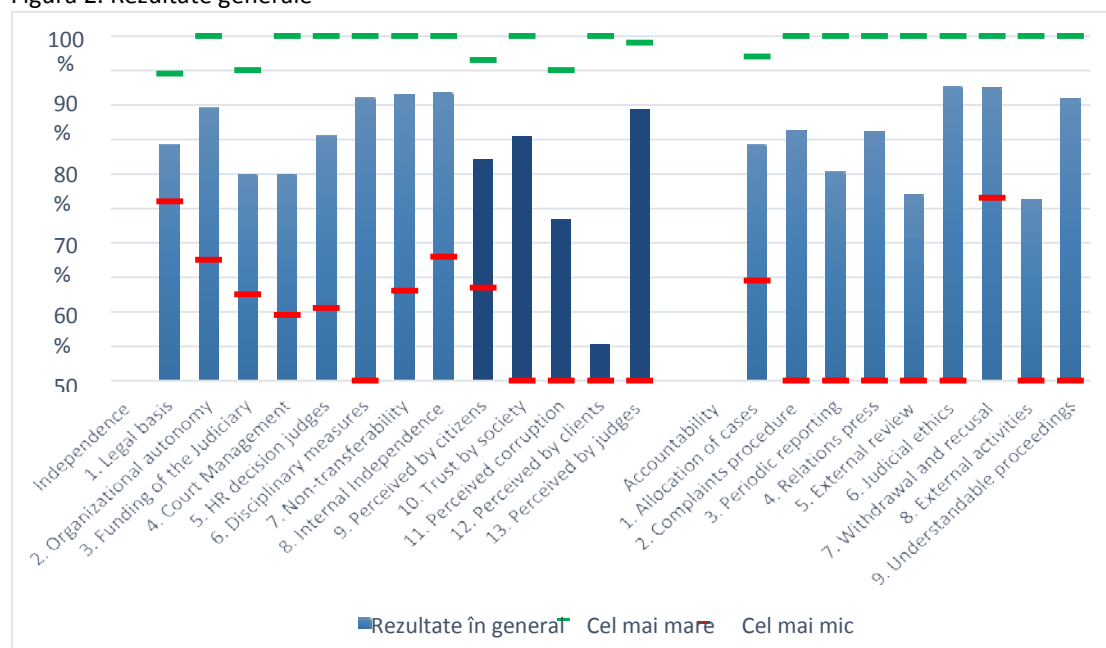
Indicatorii obiectivi au stabilit în mod explicit un standard referitor la modul în care ar trebui să arate clasificările formale. Aceștia specifică ceea ce este adecvat și ceea ce este mai puțin adecvat. Pentru toți indicatorii, un punctaj mare este pozitiv, iar un punctaj mic este negativ. În mod ideal, acest standard ar trebui îndeplinit pentru toți (sub)indicatorii. Rezultatele fiecărui indicator sunt prezentate sub formă de procente cu scor maxim standardizat care reflectă cele mai bune acorduri.² Statisticile, precum devierea medie și standard, pot fi calculate pentru fiecare sub-indicator și indicator pentru toate țările. Nu este posibil să se facă acest lucru între indicatori.

² Deoarece se utilizează intervale de gradație (punctajele sub indicatorilor pot fi obținute pe o scală la intervale egale: distanța dintre 1 și 2 este identică cu cea dintre 2 și 3), se admite utilizarea procentelor.

Referitor la disponibilitatea datelor, în 2016/2017 toți indicatorii au putut fi măsurați pentru aproape toate țările, cu excepția independenței sistemului judiciar, așa cum este percepută de justițiabili. Din păcate, sondajele efectuate în rândul justițiabililor sunt destul de rare. Prin urmare, multe țări au un scor minim la acest indicator.

Tabelul de mai jos prezintă scorul mediu pe indicator al tuturor membrilor și observatorilor participanți ai RECJ. Linia roșie indică cel mai mic punctaj al oricărei țări, iar linia verde cel mai mare punctaj. Având în vedere diferențele dintre țări, punctajele medii prezintă doar o indicație brută a rezultatelor.

Figura 2. Rezultate generale

Independența 1. Baza legală 2. Autonomie organizațională 3. Finanțarea sistemului judiciar 4. Managementul instanțelor 5. Deciziile RU privind judecătorii 6. Măsuri disciplinare 7. Netransferabilitatea 8. Independența internă 9. Percepută de cetățeni 10. Încrederea societății 11. Corupția percepută 12. Percepută de clienți 13. Percepută de judecători	Responsabilitate 1. Distribuirea cauzelor 2. Procedura de depunere a plângerilor 3. Raportare periodică 4. Relațiile cu presa 5. Evaluare externă 6. Etică judiciară 7. Abținere și recuzare 8. Activități externe 9. Proceduri care pot fi înțelese
--	--

4. Utilizarea indicatorilor 2016/2017

Deși întotdeauna pot fi aduse îmbunătățiri (aspecte care vor fi prezentate curând), rezultatele pot fi utilizate acum mai fructuos decât înainte pentru a stabili necesitatea schimbărilor și pentru a stabili priorități. Acesta este, în principal, un aspect ce ține de fiecare Consiliu. Anul acesta, prin urmare, obiectivul a fost să se aducă precizări cu privire la aceste rezultate și pentru membrii/observatorii participanți, și să se elaboreze planuri de acțiune concrete pe termen lung și/sau pe termen scurt în vederea îmbunătățirii sistemelor judiciare la nivel național. Acest lucru a fost facilitat de organizarea mai multor reuniuni ale grupului de dialog în toamna anului 2017 și la începutul lui 2018.

Setul de indicatori și sondajul în rândul judecătorilor evidențiază provocări substanțiale. Pentru multe sisteme judiciare, problemele sunt după cum urmează: (1) lipsa de încredere a judecătorilor în procedurile de numire și promovare; (2) relația dintre sistemul politic și mass-media, pe de o parte, și sistemul judiciar, pe de altă parte, care este caracterizată de lipsă de respect și (3) absența informațiilor privind experiența justițiabililor. Aceste măsuri nu numai că pot ajuta consiliile, la nivel individual, ci pot conduce și la noi inițiative ale RECJ.

Întrunirile grupului de dialog

În total, la întrunirile grupului de dialog au participat 20 de membri și observatori RECJ, în cadrul acestora discutându-se principalele aspecte și principalele domenii de preocupare din fiecare sistem judiciar, așa cum au fost acestea identificate prin intermediul indicatorilor. S-a decis organizarea întrunirilor în grupuri de câte patru membri/observatori, fiecare dintre aceștia urmând să trimită (vice)președintele sau un funcționar de nivel înalt asemănător, și persoana de legătură RECJ a Consiliului Judiciar. În mod efectiv, la fiecare întrunire a participat un număr total de 8 persoane. Întrunirile au fost conduse de un moderator, iar un secretar a ținut evidența lucrărilor. Numărul mic de participanți a avut ca scop asigurarea unor discuții amănunțite și fructuoase. Anterior întrunirilor, li s-a solicitat participanților să studieze rezultatele anului anterior și să pregătească o notă pentru grup pe tema celor mai grave probleme din propriile sisteme de justiție. Rezultatele chestionarelor (fișele de punctaj), sondajul în rândul judecătorilor și raportul global³ prezentat la AG 2017 au constituit baza discuțiilor.

Au avut loc următoarele întruniri ale grupului de dialog:

Grupul de dialog 1:

4 decembrie 2017, Haga

Participanți: Lituania, Portugalia, Polonia, Olanda

Grupul de dialog 2:

12 ianuarie 2018, Paris

Participanți: Italia, Grecia, Belgia, Franța

Grupul de dialog 3

19 ianuarie 2018, Bratislava

³ Pentru un raport cuprinzător privind sondajul, accesați https://www.encj.eu/images/stories/pdf/workinggroups/independence/encj_survey_2016_2017.pdf

Participanți: Austria, Spania, Slovenia, Slovacia

Grupul de dialog 4:

29 ianuarie 2018, București

Participanți: Bulgaria, Anglia și Țara Galilor, Finlanda, România

Grupul de dialog 5:

23 februarie 2018, Riga

Participanți: Ungaria, Norvegia, Irlanda, Letonia

Rapoartele întrunirilor au fost trimise grupurilor de dialog pentru modificări și au fost apoi finalizate. Au fost discutate numeroase teme, dintre care cele mai importante

- conform rezultatelor chestionarului privind indicatorii discutate anterior - au inclus relația cu celelalte puteri ale statului și relația cu publicul larg (lipsa de încredere), influența mass-media și procedurile de numire și promovare a judecătorilor/membrilor Consiliului (modificarea acestor proceduri). Alte teme de discuție au fost procesul de recrutare a judecătorilor, evaluarea externă și lipsa de informații privind independența subiectivă (de exemplu, sondaje de opinie la nivel național și sondaje privind nivelul de satisfacție a justițiabililor), inițiativele de creare a Consiliilor judiciare, poziția judecătorilor consultanți și etica judiciară. În timpul întrunirilor, participanții au comentat pe marginea aspectelor propuse și au sugerat perspective alternative și/sau idei de soluții. Sarcina actuală a fiecărui consiliu este să formuleze în consecință planuri de îmbunătățire, unele dintre acestea urmând a fi prezentate în cadrul Adunării Generale din mai 2018.

Datorită formatului întrunirilor grupului de dialog, discuțiile au fost deschise și informale. Acestea au generat informații valoroase privind diferitele sisteme de justiție din Europa pentru participanții la discuții. În general, întrunirile au constituit o contribuție valoroasă la obiectivele RECJ de promovare a înțelegerii independenței judiciare și de creare a încrederii reciproce.

O observație de ordin procedural privind grupurile de dialog este aceea că cea mai mare parte a timpului a fost dedicată explicării și analizării problemelor cu care se confruntă fiecare membru sau observator. În consecință, a rămas puțin timp la dispoziție pentru soluții. Este posibil ca motivul să fi fost necesitatea de a explica în profunzime o problemă în contextul sistemului judiciar în cauză. Având în vedere această observație, s-ar putea avansa ideea măririi duratei întrunirilor grupului de dialog. În loc de o zi, ar putea fi o soluție prelungirea acestora la o zi și jumătate sau două zile. O altă opțiune ar fi să se structureze în mod diferit întrunirea, astfel încât să se creeze mai multe posibilități pentru discutarea soluțiilor. Suplimentar, pe lângă studierea rezultatelor chestionarului privind indicatorii și sondajului, participanții ar trebui să se străduiască să obțină mai multe informații și să cunoască mai bine contextul participanților la discuție dinainte.

Recomandări

Având în vedere temele discutate și obiectivele strategice ale RECJ pentru 2018-2021, inclusiv scopul rețelei de a asigura sprijin pentru independența, responsabilitatea și calitatea sistemelor judiciare din Europa și de a promova înțelegerea și respectarea independenței judiciare, se recomandă pentru anii următori dezvoltarea de noi inițiative sau metode,

suplimentar față de instrumentele existente, precum indicatorii și sondajul în rândul judecătorilor, pentru a îmbunătăți situația independenței și responsabilității în rândul membrilor și observatorilor RECJ și pentru a oferi indicații privind îmbunătățirea.

Deoarece una dintre temele principale abordate în cadrul întrunirilor grupului de dialog a fost relația delicată a sistemelor judiciare cu guvernul și parlamentul, o consolidare a acestei relații pentru a crea un respect reciproc ar fi în beneficiul sistemului judiciar. În mai multe state membre ale UE, această relație, precum și echilibrul dintre puterile statului sunt supuse presiunilor - un fenomen care nu poate fi analizat separat de contextul în schimbare al lumii contemporane. Societatea se schimbă, iar statele sunt tot mai mult supuse unor sisteme globalizatoare în care sectorul comercial/privat devine mai puternic. Aceste schimbări pot fi problematice pentru structurile (judiciare) existente care stau la baza statului de drept. Pentru a preveni marginalizarea sistemului judiciar, este important să existe capacitate de actualizare și de adaptare la perspectivele societății contemporane. Consolidarea poziției sistemului judiciar într-o lume în schimbare necesită abordarea poziției sistemului judiciar, precum și a celorlalte puteri ale statului, și menținerea echilibrului între acestea. Acest lucru poate fi realizat prin inițierea unui dialog cu puterile statului la nivel național. În acest sens, RECJ ar trebui să lucreze la elaborarea unor linii directoare și promovarea celor mai bune practici.

În al doilea rând, după cum a devenit evident după aplicarea indicatorilor în 2016/2017, cei mai mulți membri și observatori nu au putut furniza date privind percepția justițiabililor privind independența judiciară, ceea ce înseamnă că rezultatele privind independența subiectivă au lipsit pentru acest grup cu experiență directă privind interacțiunea cu instanțele de judecată, pe când rezultatele privind independența obiectivă au fost complete. Existența unor garanții formale, legale ale independenței (independența obiectivă) nu este suficientă pentru ca un judecător să fie independent. Independența reală depinde de comportamentul respectivului judecător și este reflectată prin hotărârile pronunțate de acesta, care sunt observate de justițiabili. Prin urmare, este important să se includă percepțiile justițiabililor în evaluarea stării independenței unui sistem judiciar. Acest lucru poate fi realizat prin intermediul unui așa-numit „sondaj privind satisfacția justițiabilului”. În cadrul întrunirilor grupului de dialog au fost discutate sondajele privind satisfacția justițiabilului efectuate în unele state țări membre. Pentru a obține mai multe informații privind independența subiectivă, este de dorit să fie mai larg urmărită perspectiva justițiabililor. În acest scop, RECJ ar trebui să elaboreze linii directoare privind un sondaj referitor la nivelul de satisfacție a justițiabililor, inclusiv un model de metodologie pe care să o poată aplica fiecare stat membru pentru justițiabilii din cadrul propriului sistem judiciar. Astfel, RECJ contribuie la caracterul unitar al chestionarelor aplicate de membri și observatori la nivel național, care ar spori validitatea rezultatelor utilizate în indicatorii globali privind independența și responsabilitatea.

A treia temă principală abordată în cadrul întrunirilor grupului de dialog a fost relația cu mass-media și cu societatea, în general. Având în vedere că acest subiect a fost considerat important de majoritatea membrilor și observatorilor RECJ, un proiect RECJ separat - „Încrederea publică și imaginea justiției” este dedicat acestei teme. Referitor la recomandările proiectului privind independența și responsabilitatea, este de dorit ca RECJ și membrii și observatorii acestuia să țină cont de recomandările acestui proiect.

În concluzie, viitoarele inițiative pentru RECJ ar trebui să includă:

1. În conformitate cu obiectivele formulate în planul strategic RECJ, inițierea unui dialog între puterile statului la nivel național și european.
2. Elaborarea și implementarea unui format pentru un chestionar unitar privind nivelul de satisfacție a justițiabililor pentru membri și observatori.
3. Implementarea recomandărilor proiectului privind încrederea publică și imaginea justiției.

5. Validarea metodologiei și indicatorilor

În martie și aprilie 2018, au fost organizate două seminare pentru discutarea și validarea metodologiei și conținutului indicatorilor privind independența și responsabilitatea, precum și a posibilităților de cooperare. Raportul RECJ 2017 și documentul elaborat de Van Dijk și Vos⁴ au constituit baza de discuție. Primul seminar a vizat organizațiile și rețelele de la nivel european, la acesta participând reprezentanți ai Comisiei Europene, Consiliului Europei, Băncii Mondiale, Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni, Rețelei Europene a Președinților Curților Supreme și Consiliului Barourilor și al Societăților de Drept din Europa. Al doilea seminar a fost organizat împreună cu Universitatea din Utrecht. La acest al doilea seminar au participat oameni de știință din diferite discipline (drept, științe sociale, economie) specializați în acest domeniu. Principala concluzie a ambelor evenimente este că activitatea RECJ este de interes și pertinentă. Proiectul vizează structura instituțională a sistemelor judiciare din Europa, în interacțiunile complexe ale acestora cu celelalte puteri ale statului și cu judecătorii și instanțele de judecată. A existat un sprijin larg pentru indicatorii care pot să conducă la adoptarea unor măsuri concrete, ca parte a unui proces de îmbunătățire, deși indicatorii pot contribui, de asemenea, la realizarea unor scopuri mai largi, precum discuțiile științifice privind independența formală și reală, interacțiunea dintre cele două și impactul asupra societății și economiei.

Există potențial pentru îmbunătățiri, parțial dependent de domeniul de aplicare a obiectivelor RECJ.

Sugestii privind îmbunătățirile de ordin practic ale sistemului de indicatori

- 1 Definiții mai clare ale conceptelor, în special independența în relație cu imparțialitatea și responsabilitatea în relație cu transparența și legitimitatea. De asemenea: față de cine ar trebui să fie răspunzător sistemul judiciar? Sunt necesare anumite reformulări pentru „câștigarea independenței”.
- 2 Reconsiderarea anumitor categorii: distribuirea cauzelor ar putea fi mai curând o chestiune de independență, nu de responsabilitate.
- 3 Simplificarea indicatorilor, acolo unde acest lucru este posibil. Opiniile au fost diferite în această privință, deoarece indicatorii ar trebui să „poată fi puși în practică”, prin urmare, suficient de detaliați. Nu s-au făcut sugestii în sensul eliminării unor indicatori specifici. Sub indicatorii nu ar trebui să constituie doar o reformulare a indicatorilor.
- 4 Scopul chestionarului este să constate dacă sunt respectate cerințele formale; cu toate acestea, include și anumite aspecte privind funcționarea reală a sistemului (de ex., un quantum suficient al finanțării). În acest sens, există și aspecte ambivalente (de ex., aplicarea unui standard conform căruia judecătorii ar trebui promovați numai în baza meritului: indicator se referă numai la existența unei cerințe formale sau și la situația din practică?) Întrebările din urmă sunt mai subiective decât cele privind

⁴ F. van Dijk și G. Vos (2018). „A Method for Assessment of the Independence and Accountability of the Judiciary, Paper for validation seminar of Utrecht University and ENCJ 12 and 13 April 2018.” [*O metodă de evaluare a independenței și responsabilității sistemului judiciar, document pentru seminarul de validare al Universității din Utrecht și RECJ, 12-13 aprilie 2018*] RECJ.

aspectele formale. Acest aspect trebuie reexaminat.

- 5 Cultura juridică este importantă în interpretarea chestionarului și sondajului. Trebuie verificat dacă terminologia este înțeleasă la fel în toate țările. Acest lucru constituie o provocare, în practică.
- 6 Verificarea echilibrului în stabilirea punctajului: sistemul de punctaj ar putea fi prea pozitiv pentru Consilii, comparativ cu alte structuri de conducere care permit o influențare (decisivă) a judecătorilor.
- 7 Îmbunătățirea sistemului de punctaj: logica sistemului de punctaj nu este întotdeauna de la sine înțeleasă. Având în vedere caracterul său normativ, discuțiile sunt inevitabile, însă ar trebui reduse la minimum.
- 8 Rolul serviciilor de inspecție pare să lipsească din indicatori. Acest aspect trebuie analizat.
- 9 Au fost ridicate mai multe aspecte referitoare la corupție: conceptual (cum se încadrează în acest cadru), practic (definiția din chestionar (mita) este îngustă) și sursele de date.

Validarea răspunsurilor la chestionar: metoda autoevaluării a fost apreciată ca fiind vulnerabilă. Într-un chestionar completat au fost identificate răspunsuri care au fost considerate echivoce (aceste răspunsuri se refereau la întrebări ambigue; se vedea și punctul 4).

- 1 Validarea locală, externă a răspunsurilor la chestionar de către experți externi, nu ca o măsură de supraveghere, ci ca o metodă de a semnaliza puncte de discuție (cartonașe roșii), în special în măsura în care se referă la independența și responsabilitatea reale (într-o anumită țară). Acesta ar trebui să conducă la un ciclu al învățării și ar putea contribui la stabilizarea rezultatelor. Punctajele diferite ar trebui să fie generate de modificări ale reglementărilor, nu de faptul că la chestionar răspund persoane diferite.

Extinderea la percepțiile justițiabililor: absența informațiilor privind opiniile justițiabililor a fost apreciată în general ca o omisiune importantă. În termeni mai generali, ar trebui solicitate opinii din afara sistemului judiciar.

- 2 Organizarea unui sondaj referitor la nivelul de satisfacție a justițiabilului în Europa, care să acopere teme diverse (nu doar independența).
- 3 Posibilitatea solicitării opiniilor altor factori interesați (de ex., politicieni).

Extinderea la independența „de facto”: s-a constatat că percepțiile sunt foarte importante în sine, însă constituie o aproximare a independenței „de facto”. Independența reală ar trebui să se reflecte în imparțialitatea hotărârilor judecătorești, dar și în rezultate intermediare, precum cuantumul suficient al bugetelor, numărul judecătorilor transferați împotriva voinței lor, numărul judecătorilor împotriva cărora s-au dispus măsuri disciplinare și numărul judecătorilor revocați. Instanțele de la cel mai înalt nivel merită atenție în această privință.

- 4 Efectuarea unui exercițiu de tip „brainstorm” privind imparțialitatea hotărârilor. Ne bazăm pe percepțiile avocaților și/sau clienților? Există alte opțiuni? Pot fi „volumele

mari de date“ utile aici (dar și în alte domenii) și în ce orizont de timp?

- 5 RECJ colectează deja anumite date „concrete“ privind rezultatele intermediare pentru a fi utilizate pentru tabloul de bord privind justiția, însă încă nu sunt folosite în acest context. Ar trebui analizat dacă aceste date pot fi utilizate în mod semnificativ. Una dintre probleme este să se stabilească care sunt rezultatele bune și care sunt cele slabe. Poate fi conceput un cadru normativ adecvat?

Alte aspecte

- 6 Independența și responsabilitatea parchetelor constituie un aspect important și în relație cu independența sistemului judiciar, care impune mai multă atenție.

Cooperarea cu domeniul științific și rețele

- 7 Schimbul de informații, solicitarea de comentarii privind planurile RECJ, coordonarea și sprijinirea reciprocă a demersurilor constituie primele etape. Ar putea fi luată în considerare crearea unui consiliu consultativ.
- 8 Este de dorit concentrarea eforturilor în vederea realizării unor indicatori comuni cu CE, CCJE și, în special, CCBE.

Concluzii

S-au transmis numeroase sugestii, întrebarea fiind care dintre acestea vor fi și puse în aplicare. Această întrebare a fost adresată și în cadrul seminarului științific și este în mare măsură legată de obiectivele RECJ. În cazul în care scopul principal este structura instituțională din perspectiva armonizării structurilor și procedurilor, ambițiile sunt mai mici decât în situația în care RECJ dorește, de asemenea, să se poziționeze în privința independenței și responsabilității judiciare în sensul importanței pentru societate a acestora. Aceasta necesită analiza izvoarelor și contribuția la cunoștințele existente pe aceste teme.

Rezultatele au fost discutate de echipa proiectului, iar concluzia a fost că este necesar să se urmărească factorii de mai jos: În *primul* rând, ar trebui să se procedeze la o revizuire de amploare relativ redusă a indicatorilor, pentru a include sugestiile avansate privind îmbunătățirile de ordin practic. În al *doilea* rând, este necesară validarea externă a răspunsurilor fiecărei țări la chestionarul privind indicatorii, pentru a plasa indicatorii pe o poziție mai fermă. Trebuie identificată cea mai bună modalitate de a realiza acest lucru. Validarea de către un singur expert a fost considerată vulnerabilă și s-a sugerat mărirea numărului la trei experți, din universități diferite, și crearea unei echipe mixte, care să cuprindă judecători și justițiabili. În al *treilea* rând, trebuie avută în vedere elaborarea unui chestionar pentru justițiabili. Chiar dacă RECJ poate elabora un format unitar, ținând cont de sondajele care deja există în anumite țări și de demersurile în acest domeniu ale altor instituții, precum CEPEJ, implementarea trebuie să se facă la nivel național. Un motiv important este acela că un astfel de chestionar nu poate fi implementat cu ușurință prin intermediul internetului. De asemenea, circumstanțele pot fi diferite, de la un sistem judiciar la altul. Trebuie definit domeniul de aplicare al justițiabililor (cine este justițiabil, în sensul sondajului? Toată lumea este de acord că atenția ar trebui să se concentreze asupra părților). În al *patrulea* rând, RECJ trebuie să stabilească ce este de făcut cu independența „reală”: dincolo de percepții, ar trebui utilizate și extinse datele „concrete“ pe care le colectează RECJ pentru tabloul de bord pentru justiție?

Planul strategic al RECJ a prevăzut că indicatorii trebuie actualizați și măsurați în anul următor. Depinde de implicațiile aspectelor descrise mai sus dacă măsurarea indicatorilor este fezabilă în practică anul viitor.

6. Sondaj în rândul judecătorilor consultanți privind independența acestora

Introducere

Unul dintre indicatorii privind independența subiectivă vizează percepțiile judecătorilor privind independența lor (indicatorul 13 privind independența). În vederea colectării acestor date, a fost efectuat un al doilea sondaj în rândul judecătorilor din Europa, în 2016/2017. În total, a participat un număr de 11.712 de judecători, din 26 de țări. Sondajul a fost efectuat în rândul judecătorilor de profesie, salariați. În multe țări ale Europei există și judecători consultanți activi. CEPEJ a documentat prezența acestora:

„Un număr important de state și entități recurge la judecători consultanți. Este vorba despre **Belgia, Croația, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Luxemburg, Monaco, Norvegia, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Elveția** (13 din 26 de cantoane au astfel de judecători consultanți), „fosta republică iugoslavă a Macedoniei” sau chiar **Marea Britanie - Anglia și Țara Galilor și Marea Britanie - Scoția**. Aceștia pot fi „judecători consultanți”, care judecă în complet de unul sau mai mulți judecători, fără sprijinul unui judecător de profesie (țările cu sistem de drept jurisprudențial) sau judecători care funcționează ca asesori pe lângă un judecător de profesie (de exemplu, în **Austria, Belgia, Croația, Republica Cehă, Franța, Ungaria, Germania, Luxemburg, Monaco, Norvegia, Slovacia, Slovenia, Suedia sau Israel**). De asemenea, pot fi judecători de pace, competenți să soluționeze litigii civile cu valoare mică sau să se pronunțe în cazul infracțiunilor minore (**Spania, Marea Britanie - Anglia și Țara Galilor, Marea Britanie - Scoția**).⁵”

CEPEJ furnizează și cifre privind numărul judecătorilor consultanți.

Tabelul 1. Numărul judecătorilor consultanți în Europa

Sistemul judiciar	Judecători consultanți		Sistemul judiciar	Judecători consultanți	
	Valoare absolută	La 100.000 locuitori		Valoare absolută	La 100.000 locuitori
Albania	-	-	Lituania	-	-
Austria	-	-	Olanda	-	-
Belgia	4.026	36	Norvegia	43.000	832
Bulgaria	-	-	Polonia	13.933	36
Croația	-	-	Portugalia	-	-
Danemarca	12.000	212	România	-	-
Franța	24.921	38	Serbia	2.564	36
Finlanda	1.738	32	Slovenia	3.445	167
Germania	97.306	120	Slovacia	-	-
Grecia	7.000	65	Spania	7.687	17
Ungaria	4.500	46	Suedia	8.318	85
Irlanda	-	-	UK, Anglia și Țara Galilor	19.253	34
Italia	3.068	5	UK, Scoția	389	7
Letonia	-	-	Total	253.148	

⁵ CEPEJ (2016). Sisteme judiciare europene: Eficiență și calitate, Studii CEPEJ nr. 23, blz.89.

Notă: evidențiate cu aldine, sistemele judiciare care au participat la sondaj.

Sursa: CEPEJ (2016). Sisteme judiciare europene: Eficiență și calitate, Studii CEPEJ nr. 23, tabelul 3.11 (p 95).

Datele pentru Grecia au fost furnizate de Consiliul Judiciar Suprem pentru Justiție Civilă și Penală din Grecia.

Judecătorii consultanți au un rol în 60% dintre sistemele judiciare. Numărul cetățenilor implicați ca judecători consultanți este substanțial. Trebuie evidențiat faptul că cifrele prezentate în tabelul 1 sunt valori absolute. Exprimat în echivalent normă întreagă, numărul judecătorilor ar constitui numai o mică parte din aceste valori, după cum se va preciza mai detaliat în continuare.

Având în vedere că judecătorilor consultanți li se încredințează atribuții importante, sunt necesare și percepțiile acestora despre propria independență, pentru a contura o imagine generală privind independența, așa cum este aceasta percepută de judecători. Pentru a colecta aceste date, a fost efectuat un sondaj în rândul judecătorilor consultanți. În total, a participat un număr de 20.605 de judecători consultanți, din 10 țări.

Metodologie

Chestionarul a fost trimis tuturor membrilor și observatorilor RECJ. Membrii și observatorii care au judecători consultanți și care au putut participa au distribuit o scrisoare introductivă și recomandarea președintelui RECJ judecătorilor consultanți din jurisdicțiile lor. Aceasta a necesitat cooperarea președinților de instanțe, în absența unei baze de date la nivel național. Scrisoarea a inclus un link către website-ul care a găzduit chestionarul. Respondenții au putut completa chestionarul online, anonim. Li s-a solicitat să specifice țara în care lucrează în calitate de judecători. Judecătorii au putut completa chestionarul în orice limbă în care a fost tradus acesta.

Ca și în cazul sondajului în rândul judecătorilor de profesie, nici acesta nu a fost stratificat. Aceasta înseamnă că anumite părți ale sistemului de instanțe sau categorii de judecători pot fi reprezentate excesiv sau insuficient. Au lipsit datele necesare pentru a realiza acest lucru.

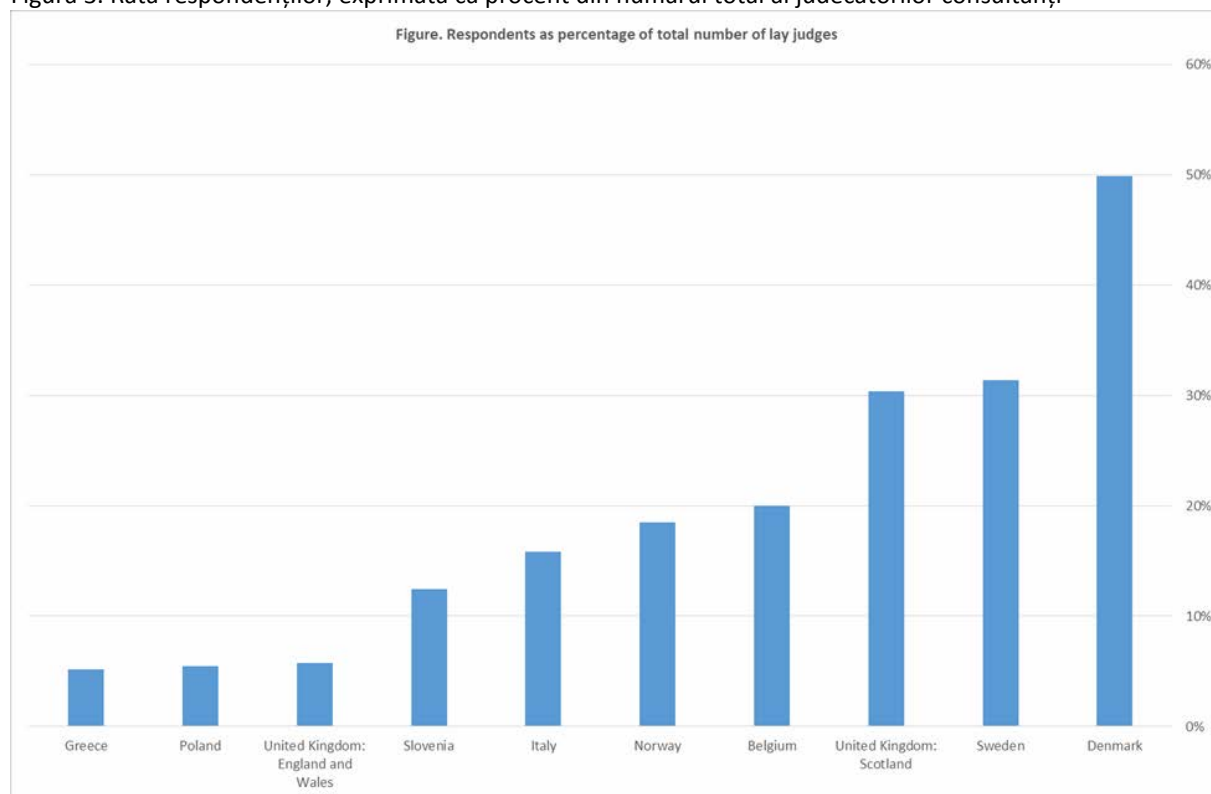
Elaborarea chestionarului

A fost adaptat chestionarul aplicat în rândul judecătorilor de profesie. S-a cerut judecătorilor consultanți să formuleze o evaluare generală a independenței proprii, precum și a independenței judecătorilor de profesie din țara lor, însă, în același timp, s-au explorat diferitele aspecte ale independenței. Pe lângă acestea, li s-a solicitat să precizeze anumite detalii personale (genul și vârsta) și aspecte privind activitățile lor în calitate de judecători consultanți. Chestionarul este inclus în anexa 1.

Rata de răspuns pe țări și reprezentativitate

Figura de mai jos prezintă o imagine de ansamblu a răspunsurilor în rândul judecătorilor consultanți care au primit chestionarul din țările participante. Țările sunt prezentate în ordinea crescătoare a ratei de răspuns.

Figura 3. Rata respondenților, exprimată ca procent din numărul total al judecătorilor consultanți

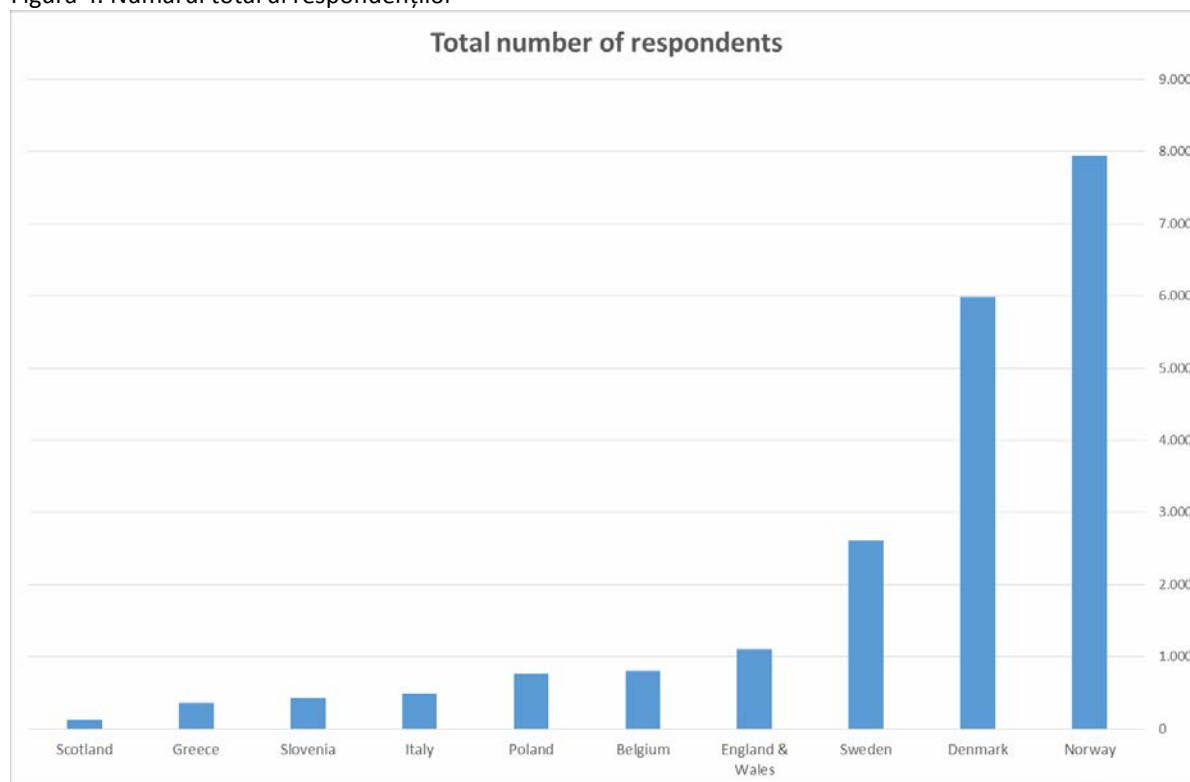

* Numărul judecătorilor în baza datelor CEPEJ din numărul total al judecătorilor consultanți 2014, cu excepția Greciei (a se vedea tabelul 1).

Rata de răspuns variază, de la 5% în Grecia, până la 49.9% în Danemarca.

Valoarea absolută a răspunsurilor pentru fiecare țară este importantă pentru reprezentativitatea rezultatelor sondajului. Chiar dacă rata de răspuns dintr-o țară este mică, rezultatele pot fi semnificative. Prin comparație, sondajele în rândul populației acoperă, de obicei, numai o proporție redusă a populației, însă tot sunt semnificative statistic. Singurul avertisment este legat de faptul că răspunsul nu este selectiv, în sensul că judecătorii consultanți care au răspuns nu se diferențiază în mod substanțial de cei care nu au răspuns în aspecte care sunt relevante pentru rezultatele sondajului. Acest aspect este relevant pentru fiecare rată de răspuns care nu se apropie de 100%. Graficul indică numărul judecătorilor care au răspuns din fiecare țară, ierarhizate în funcție de număr.

Figura 4. Numărul total al respondenților

Numărul judecătorilor care au răspuns variază, de la numai 118 în Scoția la 7.942 în Norvegia. „Intervalul de încredere” asociat rezultatelor țărilor cu un număr mic de respondenți va fi unul relativ mare. Numerele sunt suficient de mari pentru a putea face distincții semnificative care să poată fi verificate din punct de vedere statistic folosind datele care pot fi puse la dispoziție la cerere prin trimiterea unui e-mail la adresa office@encj.eu.

Caracteristicile respondenților și atribuțiile acestora

Chestionarul a adresat întrebări respondenților cu privire la genul, vârsta și experiența lor profesională. Cifrele de mai jos oferă datele în acest sens.

Figura 5. Genul judecătorilor consultanți

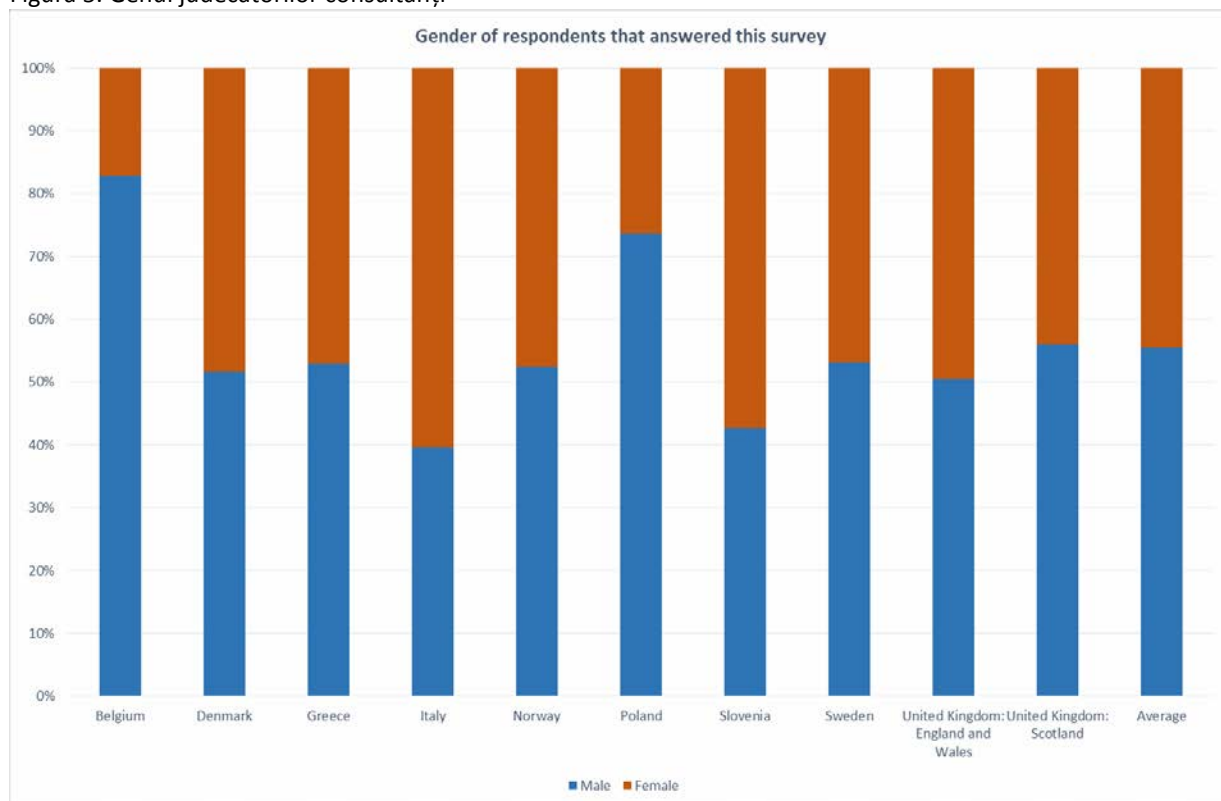
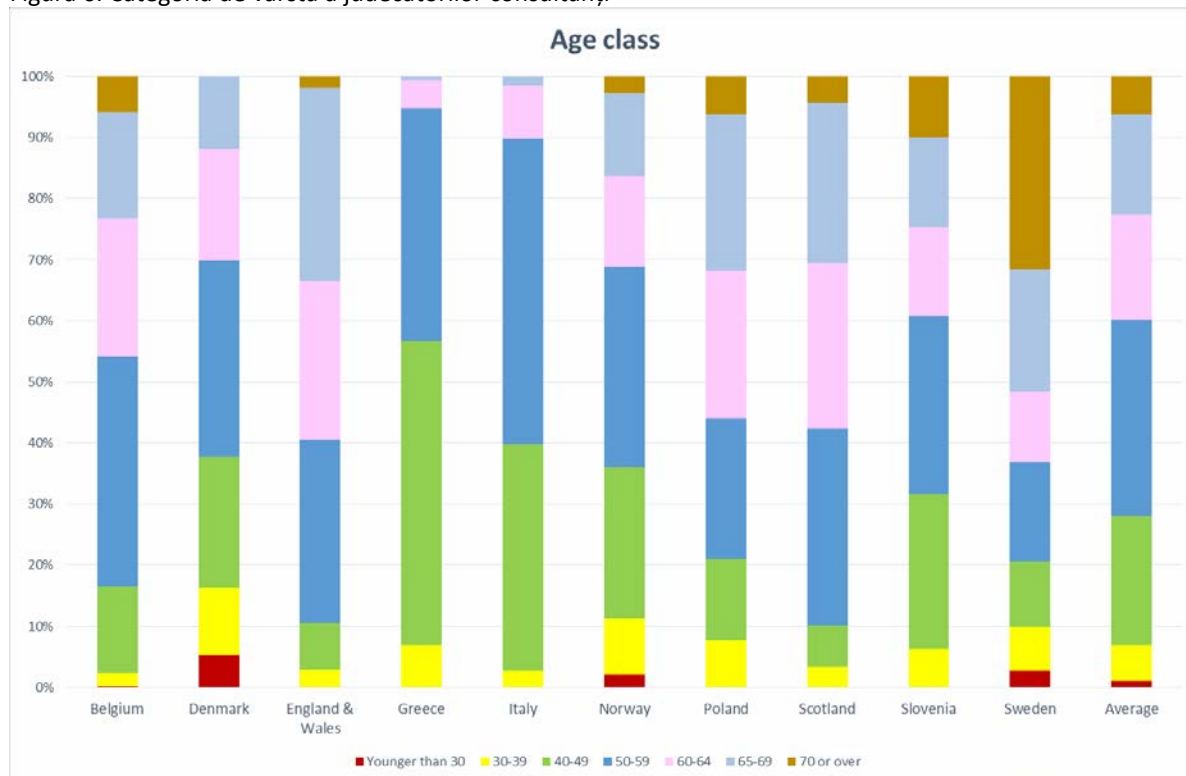

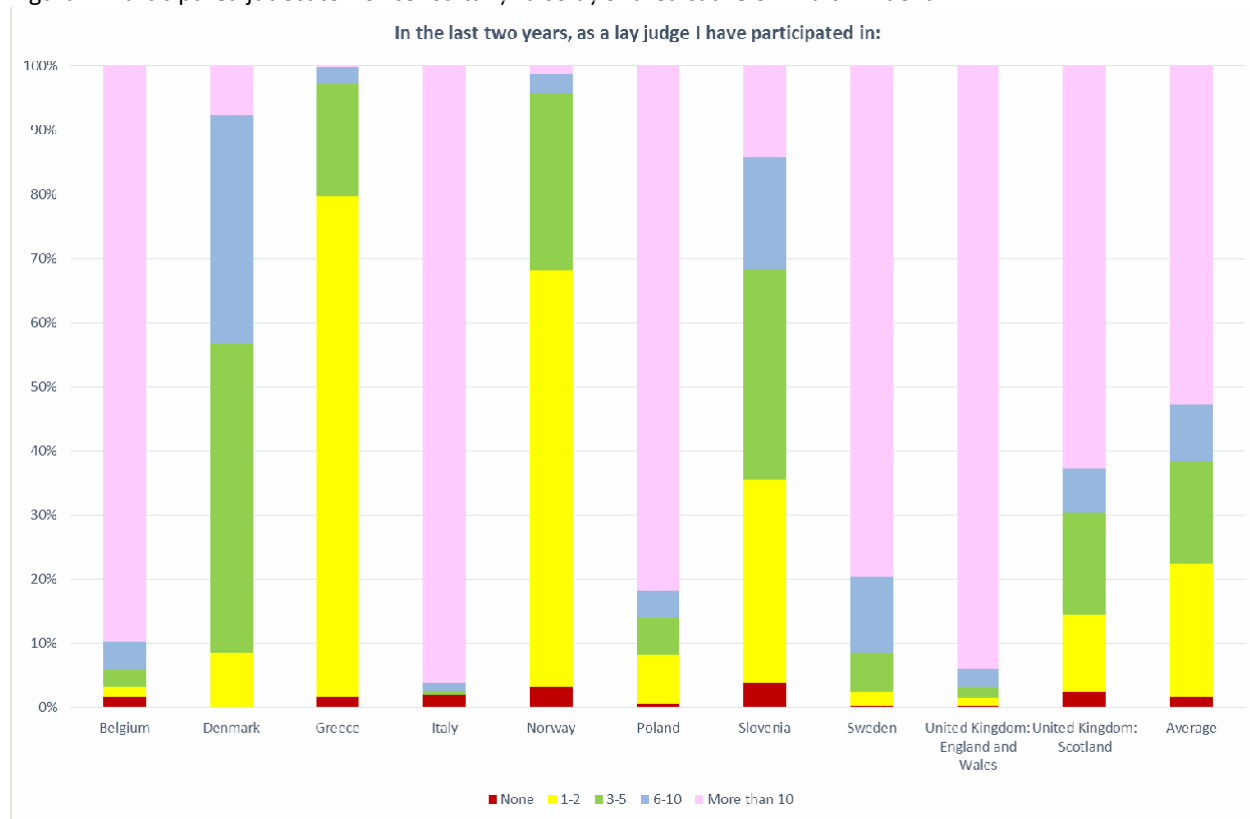
Figura 6. Categoria de vârstă a judecătorilor consultanți

Distribuția în funcție de gen este, în linii mari, egală. Numai în Belgia (83%) și în Polonia (74%) domină ca număr bărbații, în timp ce în Italia și în Slovenia procentul femeilor se apropie de 60%.

Ca medie la nivelul tuturor țărilor, 40% dintre judecătorii consultanți au vârsta de 60 de ani sau mai mult. Distribuția în funcție de vârstă diferă foarte mult de la o țară la alta. În Suedia, 64% au 60 de ani sau mai mult, iar 32% au vârsta de 70 de ani sau mai mult. În Marea Britanie (Anglia și Țara Galilor și Scoția) și în Polonia, 60% au 60 de ani sau mai mult, fiind în linii mari egal distribuiți pe categoriile de vârstă 60-64 de ani și 65-69 de ani. Dimpotrivă, în Grecia și în Italia, 95% și 90% au sub 60 de ani, iar în Norvegia și Danemarca, 70%.

Figura 7. Participarea judecătorilor consultanți la soluționarea cauzelor în ultimii doi ani

Referitor la participarea judecătorilor consultanți la soluționarea cauzelor, există diferențe mari în ceea ce privește frecvența. În Belgia, Anglia și Țara Galilor, Italia, Polonia, Scoția și Suedia, judecătorii consultanți soluționează un număr mare de cauze (adesea mult mai mult decât cifra de 10 cauze utilizată ca prag al celei mai înalte categorii), pe când în Grecia și în Norvegia, în special, și, în mai mică măsură, în Danemarca și Slovenia, judecătorii consultanți sunt implicați într-un număr mai mic de cauze. Judecătorii consultanți nu formează un grup omogen. Se poate pune întrebarea care sunt consecințele soluționării unui număr mic de numai 1 sau 2 cauze într-un interval de doi ani, în termenii familiarizării și devotamentului față de valori esențiale precum independența și imparțialitatea, dincolo de cunoștințe și experiență. Astfel de rate scăzute ale participării pot să nu fie eficace, însă, în cele din urmă, acest aspect depinde de obiectivele fiecărui sistem judiciar.

Tabelul 2 Domeniul de drept în care sunt implicați judecătorii consultanți: numărul de răspunsuri oferite

	Total	Cauze penale	Cauze de drept administrativ	Cauze de drept comercial	Cauze de dreptul familiei	Cauze de dreptul muncii	Alte cauze civile	Altele	Nici unul
Belgia	898	5	19	344	4	427	14	72	13
Danemarca	8.976	5.911	227	289	682	134	848	879	6
Grecia	383	349	0	2	7	0	9	12	4
Italia	1.150	288	55	73	78	31	296	319	10
Norvegia	9.927	7.448	53	62	1.013	53	512	530	256
Polonia	954	168	2	2	357	132	139	149	5
Slovenia	570	267	5	31	58	88	32	72	17
Suedia	5.858	2,019	789	278	1,547	124	454	646	1
Marea Britanie: Anglia și Țara Galilor	2.057	822	146	48	267	66	263	443	2
Marea Britanie: Scoția	149	57	12	2	2	31	13	29	3
Total	30,922	17,334	1,308	1,131	4,015	1,086	2,580	3,151	317

Notă:

Judecătorii consultanți sunt activi cu precădere în domeniul penal. Pe al doilea loc se situează dreptul familiei. Mulți dintre aceștia își desfășoară activitatea în mai multe domenii ale dreptului, având în vedere faptul că au participat la studiu 20.605 judecători consultanți care au oferit un număr de 30.922 răspunsuri.

Tabelul 3 Modul în care se desfășoară judecarea cauzelor de către judecătorii consultanți: numărul de răspunsuri oferite

	Total	Independenț	În completuri formate numai din judecători consultanți	În completuri formate numai împreună cu judecători de profesie	În completuri formate atât din judecători de profesie cât și din judecători consultanți
Belgia	918	116	18	45	739
Danemarca	6.206	6	328	136	5,736
Grecia	366	5	52	5	304
Italia	549	376	8	87	78
Norvegia	8.256	49	844	289	7,074
Polonia	770	9	11	27	723
Slovenia	431	6	20	12	393
Suedia	2.733	8	74	72	2,579
Marea Britanie: Anglia și Țara Galilor	1.415	153	673	64	525
Marea Britanie: Scoția	122	59	4	8	51
Total	21,766	787	2,032	745	18,202

Completurile formate din judecători de profesie și judecătorii consultanți reprezintă principala formă de organizare. Doar în Italia și în Marea Britanie, majoritatea judecătorilor consultanți judecă singuri sau în completuri formate alături de alți judecători consultanți. Participarea în mai multe forme de organizare a completurilor este rareori întâlnită.

Rezultatele sondajului: independența judecătorilor consultanți

Ca și în cazul sondajului adresat judecătorilor de profesie, au fost adresate două întrebări. Prima se referă la percepția asupra independenței judecătorilor consultanți la nivelul țării, în general. Cea de-a doua întrebare se referă la independența personală a respondentului. Pe o scară de la 0 la 10, independența judecătorilor consultanți în general este evaluată ca variind de la 7,5 în Italia la 9,3 în Scoția, cu o medie la nivel de țară de 8,5 (Figura 8). Așa cum a fost și cazul judecătorilor de profesie anterior, independența personală primește punctaje mai ridicate și variază de la 8,6 în Polonia până la 9,4 în Scoția, cu o medie la nivel de țară de 9,0 (Figura 9).

Figura 8 Independența personală a judecătorilor consultanți

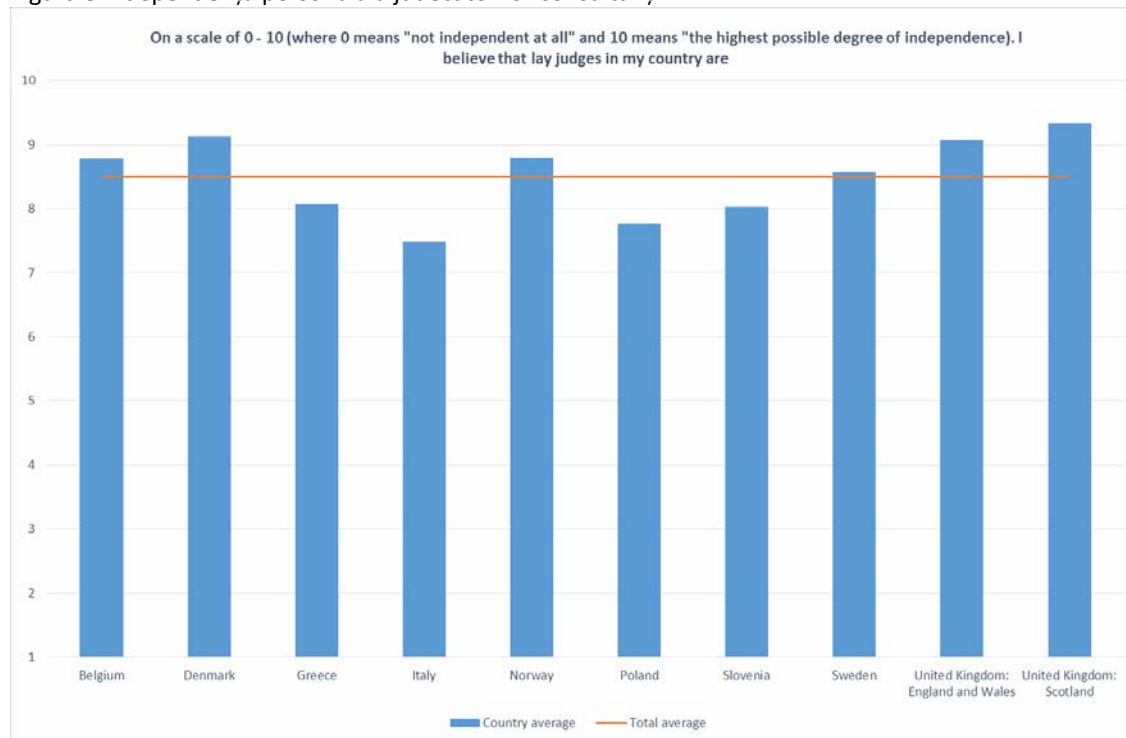
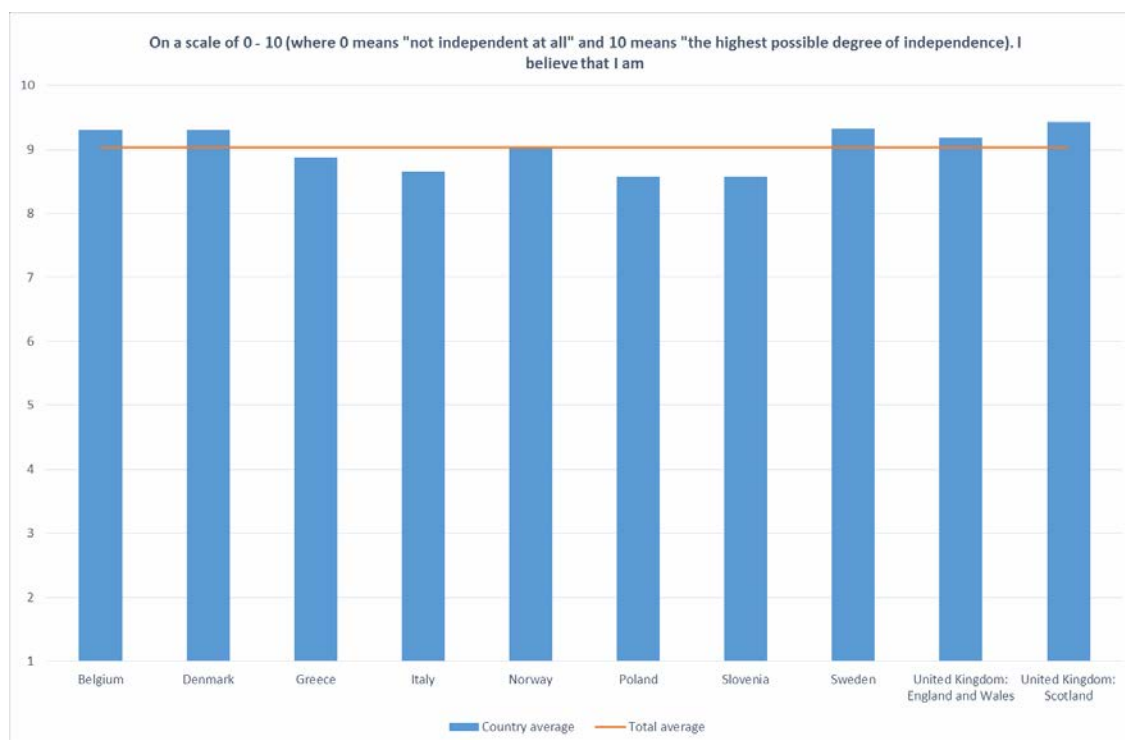

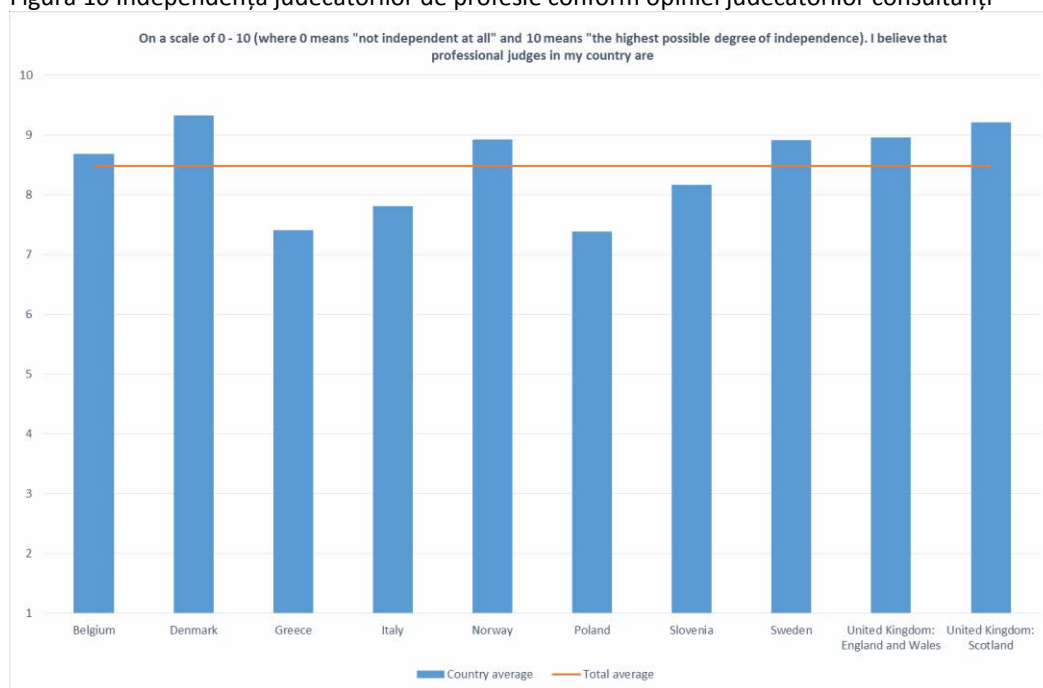
Figura 9 Independența personală a judecătorilor de profesie

Rezultatele sondajului: percepția cu privire la independența judecătorilor de profesie

Judecătorilor consultanți li s-a cerut, de asemenea, să evalueze independența judecătorilor de profesie din propria țară. Evaluările au variat de la 7,4 în Grecia până la 9,3 în Danemarca, cu o medie la nivel de țară de 8,5.

Figura 10 Independența judecătorilor de profesie conform opiniei judecătorilor consultanți

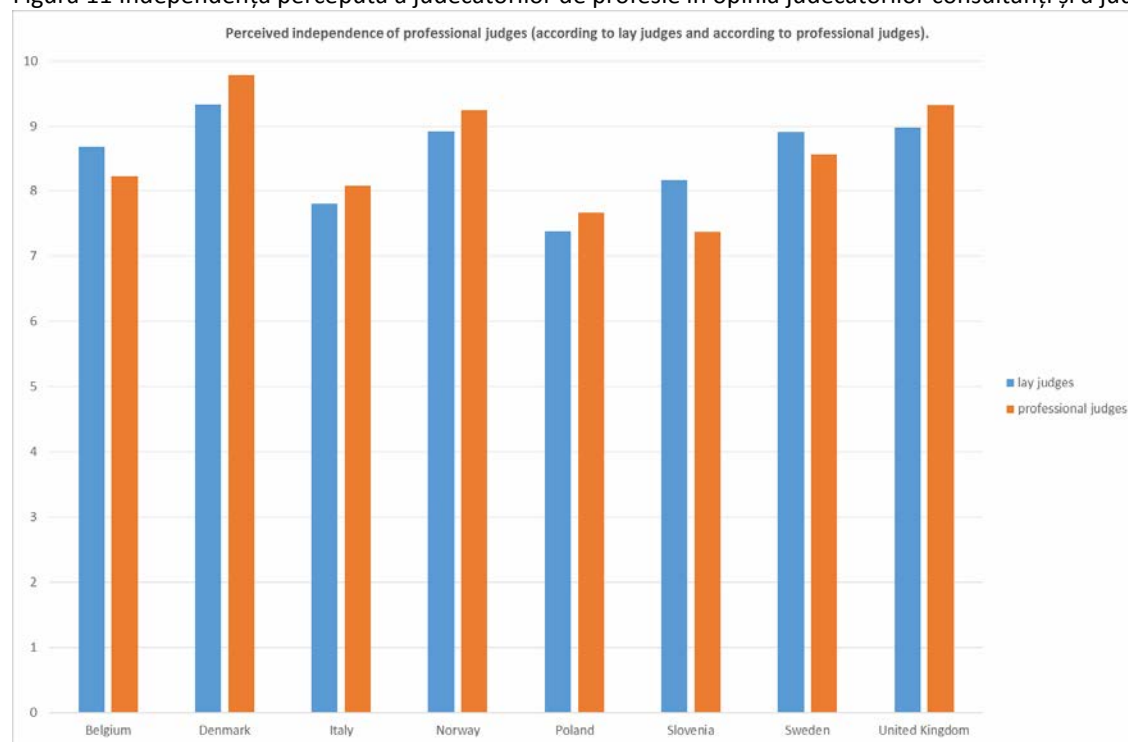

Judecătorii consultanți își evaluează independența, în general, la același nivel cu cel al

judecătorilor de profesie. Numai în Grecia și în Polonia, independența judecătorilor consultanți a fost evaluată ca fiind mai ridicată față de cea a judecătorilor de profesie (8,1 față de 7,4 în Grecia și 7,8 față de 7,4 în Polonia). În Italia și Suedia situația este inversată (7,5 față de 7,8 în Italia și 8,6 față de 8,9 în Suedia).

Aceste rezultate pot fi comparate cu percepțiile pe care le au judecătorii de profesie înșiși cu privire la propria lor independență. Pentru sistemele judiciare care au participat la realizarea ambelor studii, media punctajelor acordate este aceeași (8,5), cu diferențe notabile între sisteme. Judecătorii consultanți din Belgia, Slovenia și Suedia au o perspectivă mai pozitivă asupra independenței judecătorilor de profesie față de aceștia din urmă; în Danemarca, Marea Britanie, Italia, Norvegia și Polonia, judecătorii de profesie sunt mai optimiști cu privire la propria lor independență față de părerea pe care o au judecătorii consultanți cu privire la independența judecătorilor de profesie.

Figura 11 Independența percepută a judecătorilor de profesie în opinia judecătorilor consultanți și a judecătorilor de profesie

Rezultatele sondajului: aspecte ale independenței

judecătorilor consultanți

În tabelele de mai jos, rezultatele sunt prezentate în funcție de

întrebările adresate.

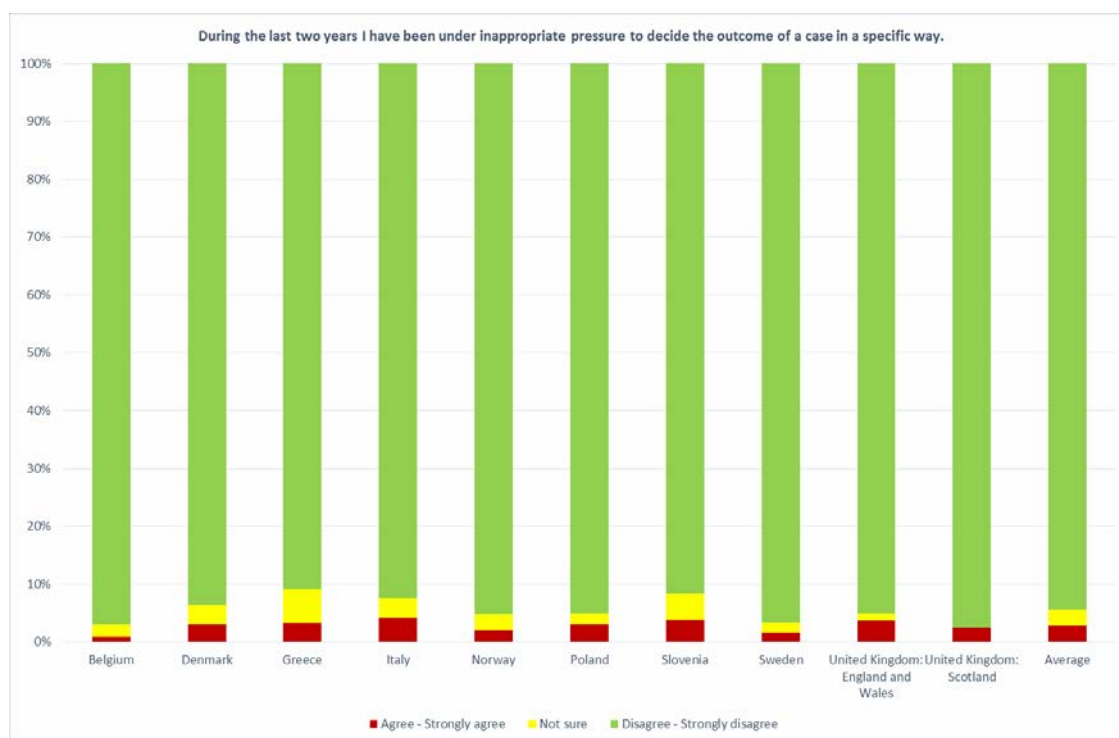

Figura 12 Presiuni inadecvate

Procentajul judecătorilor consultanți care s-au confruntat cu presiuni inadecvate nu depășește 4% (Italia, Anglia și Țara Galilor, Slovenia).

Figura 13 Corupție (mită)

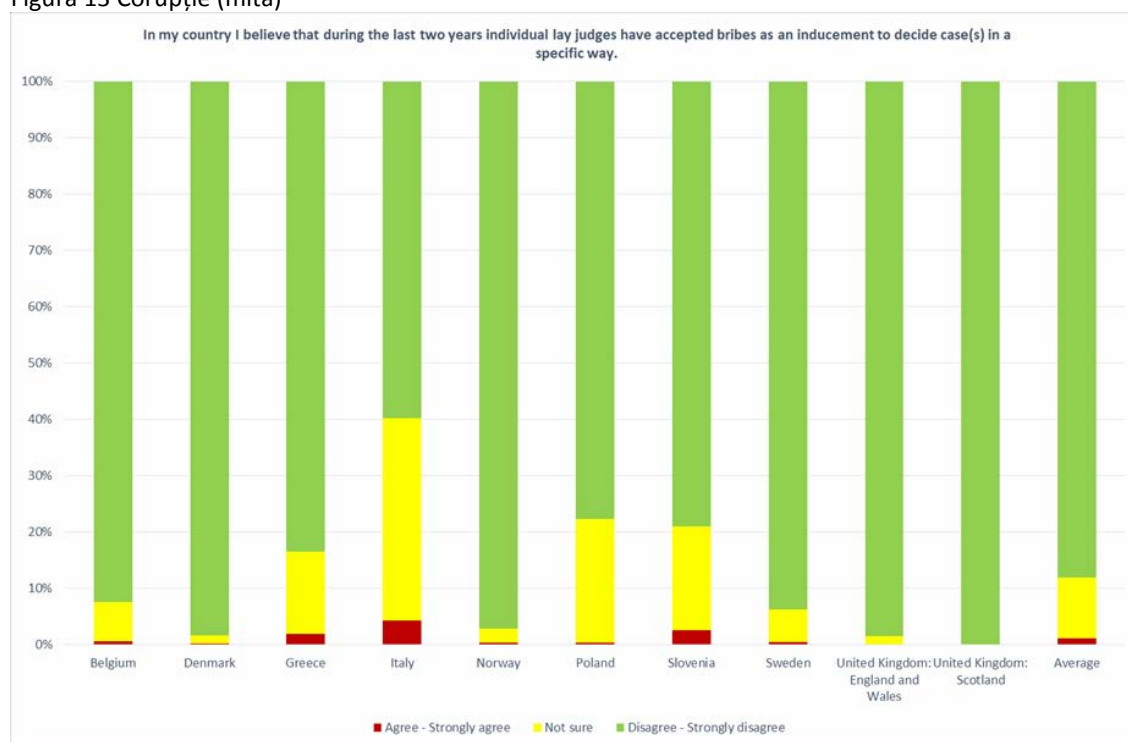
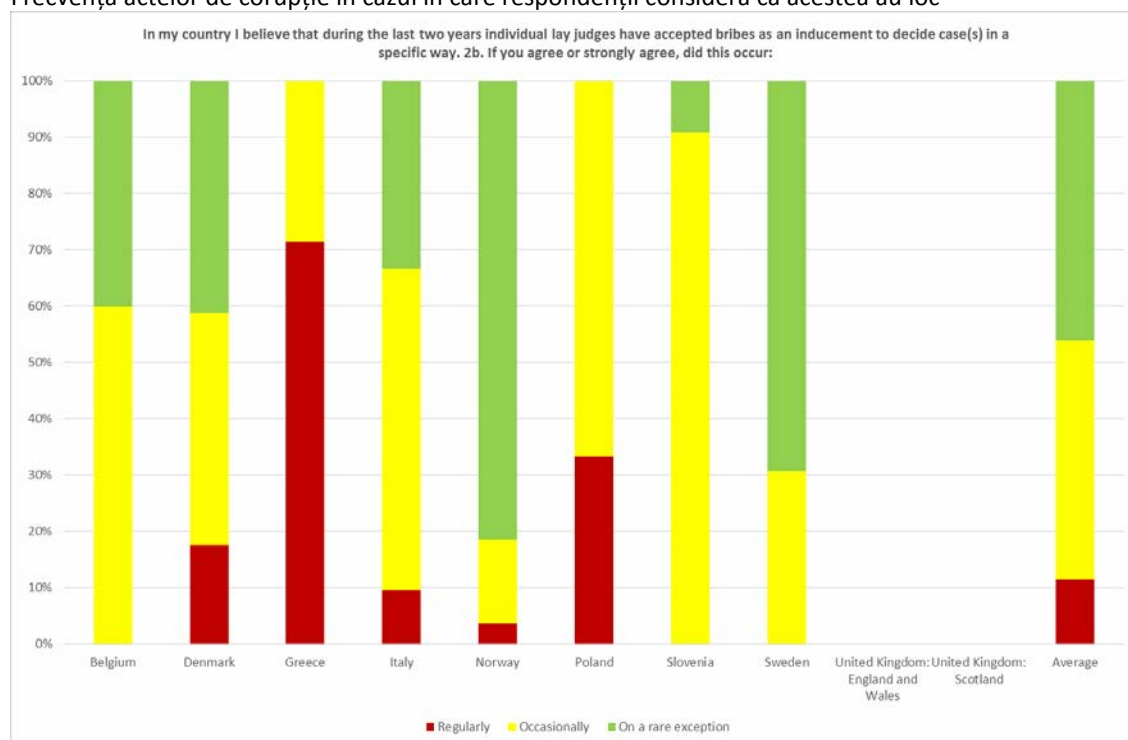
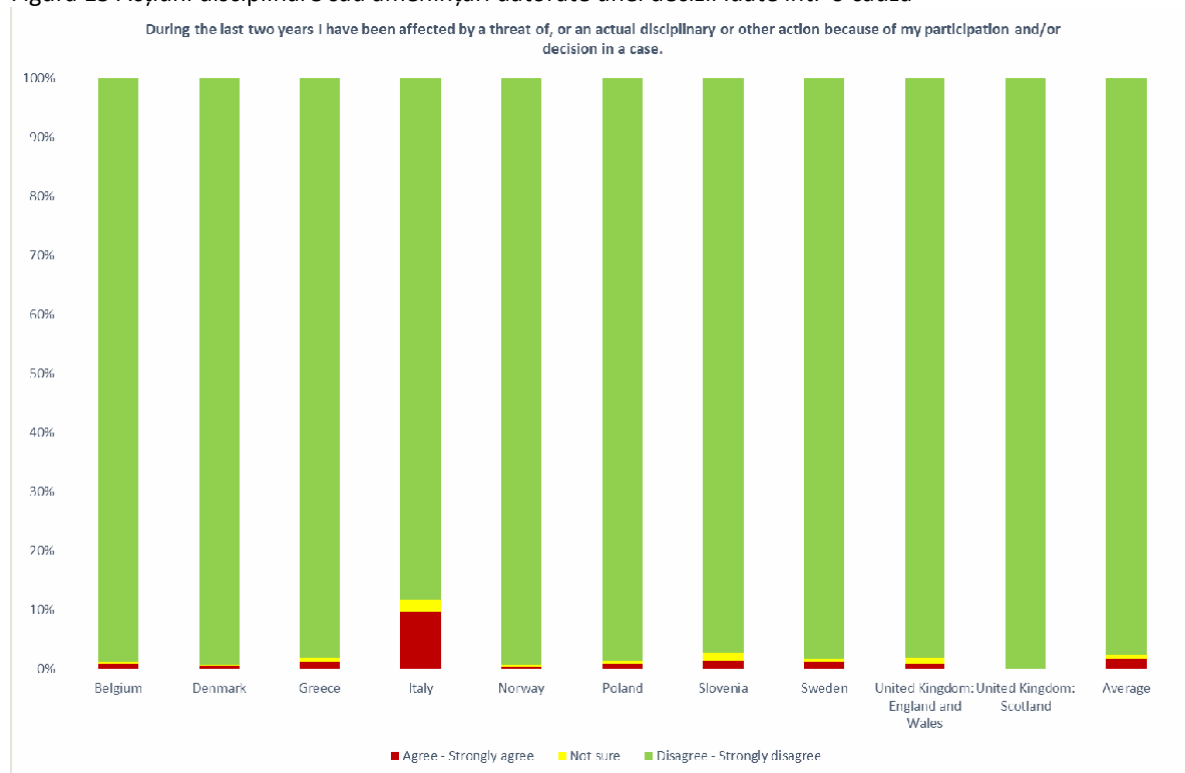

Figura 14 Prezentare detaliată a răspunsurilor de tip De acord/Sunt total de acord (în roșu) de la figura 13 Frecvența actelor de corupție în cazul în care respondenții consideră că acestea au loc

Corupția este reprezentată aici prin forma sa cea mai directă, luarea de mită. Un număr mic de judecători consultanți cred că au loc astfel de fenomene. Mult mai mulți nu sunt siguri dacă există judecători consultanți care iau mită. În unele țări (Grecia, Polonia, Danemarca, Italia), mulți dintre respondenții care răspund că se ia mită consideră că acest fenomen se petrece cu regularitate.

Figura 15 Acțiuni disciplinare sau amenințări datorate unei decizii luate într-o cauză

Impactul (amenințării cu) acțiuni disciplinare datorate participării la sau deciziilor luate în cauze se restrânge la exemplul Italiei, unde 10% dintre respondenți raportează existența unui astfel de fenomen.

Figura 16 Influența mass-media asupra deciziilor judecătorești

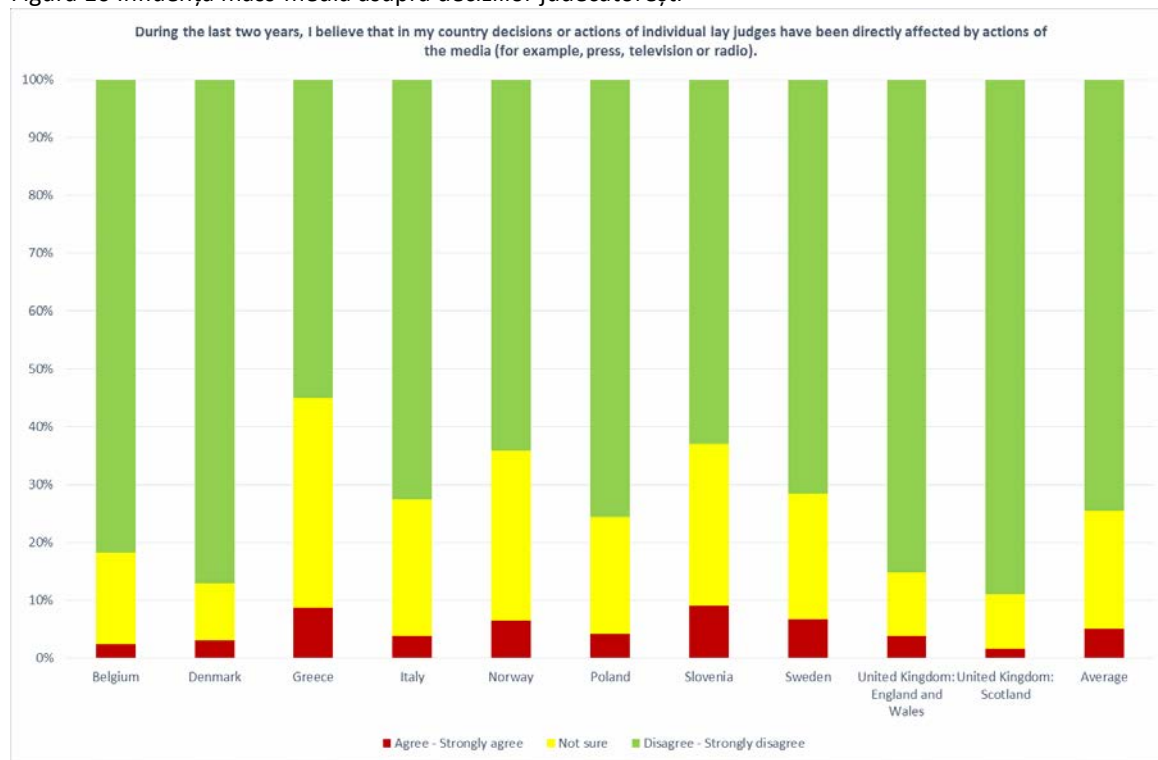
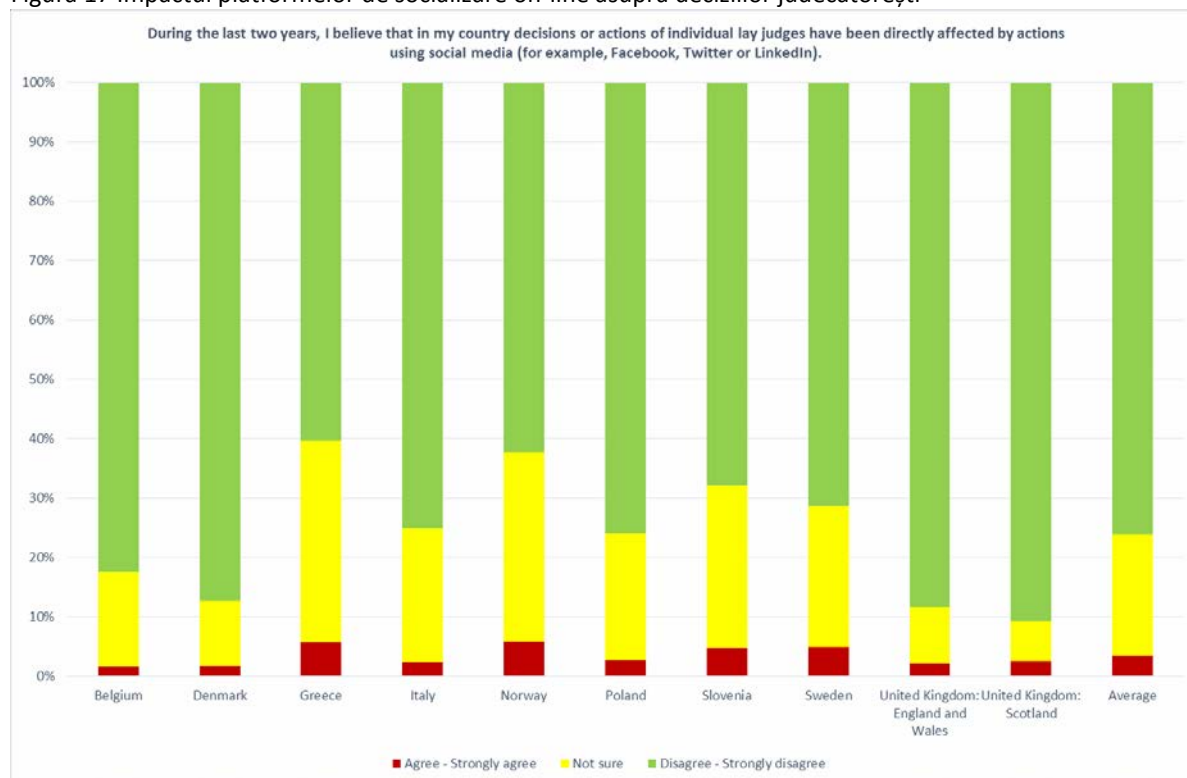

Figura 17 Impactul platformelor de socializare on-line asupra deciziilor judecătorești

Impactul platformelor (de socializare) on-line asupra deciziilor luate de judecătorii consultanți este relativ scăzut. Mai puțin de 10% dintre acești raportează acest gen de presiune.

Figura 18 Respectarea independenței judecătorilor consultanți de către judecătorii de profesie

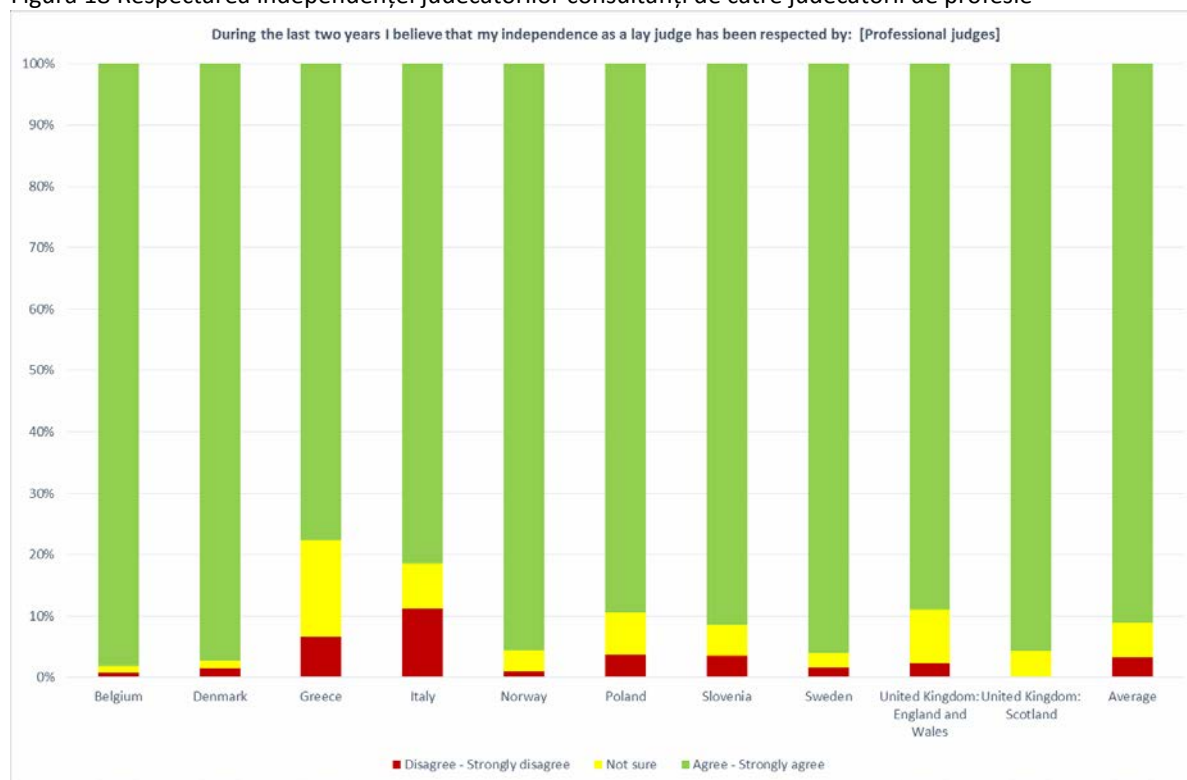

Figura 19 Respectarea independenței judecătorilor consultanți de către ceilalți judecători consultanți

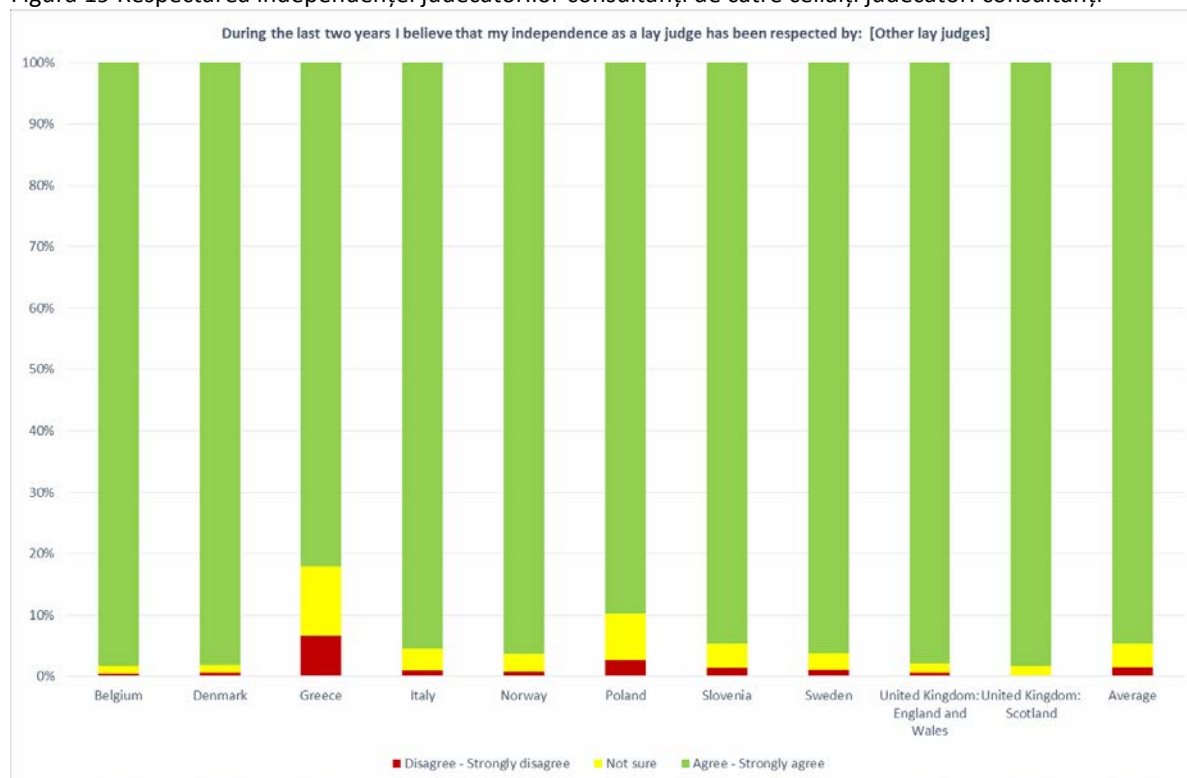

Figura 20 Respectarea independenței judecătorilor consultanți de către părți

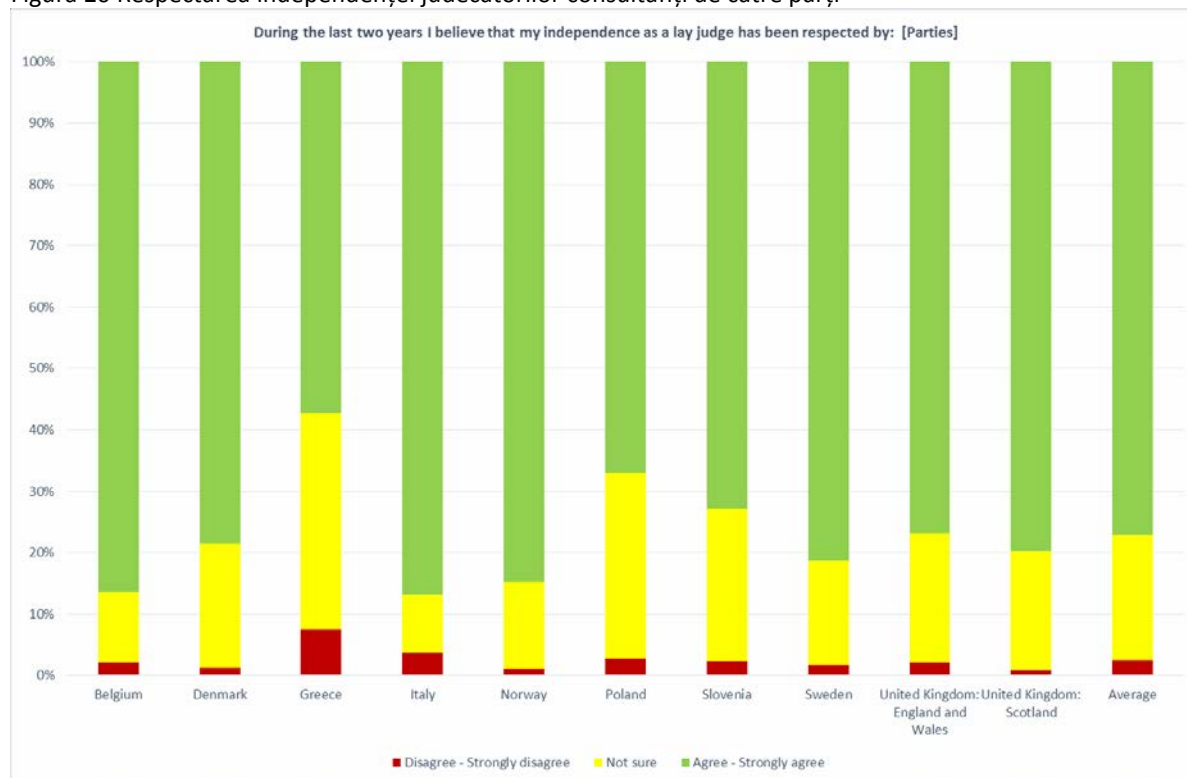

Figura 21 Respectarea independenței judecătorilor consultanți de către avocați

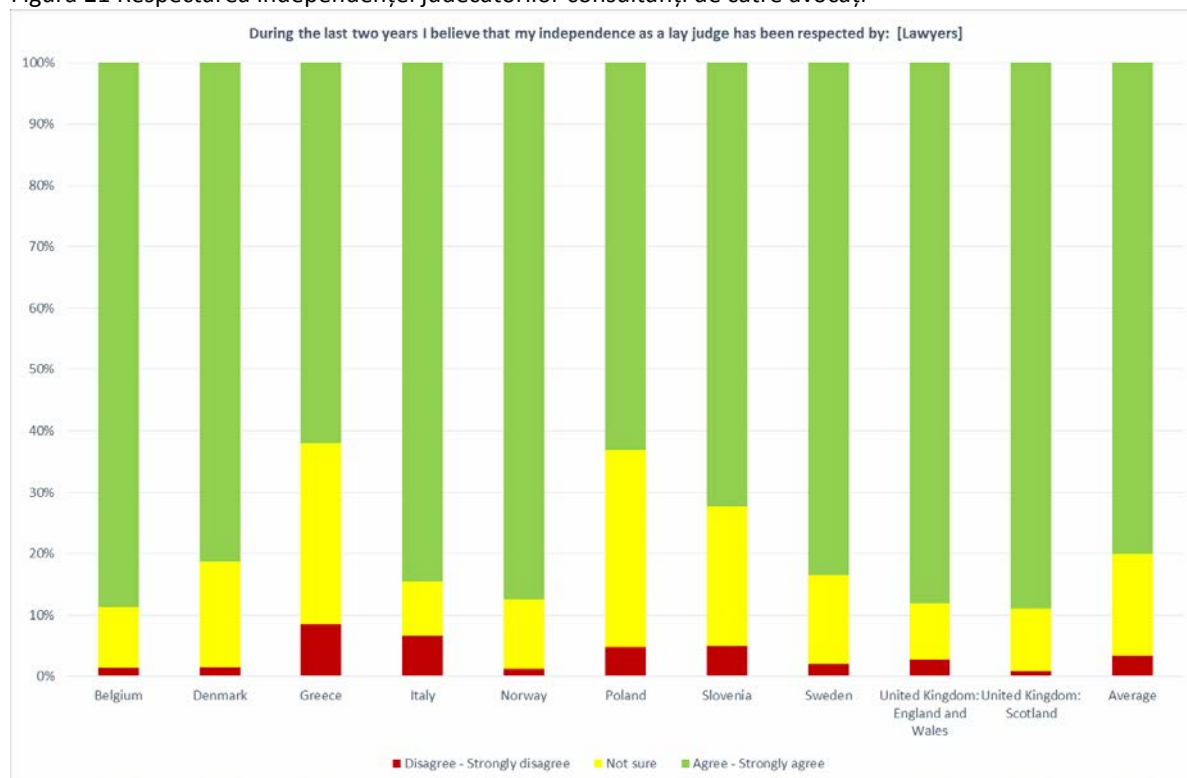

Figura 22 Respectarea independenței judecătorilor consultanți de către mass-media

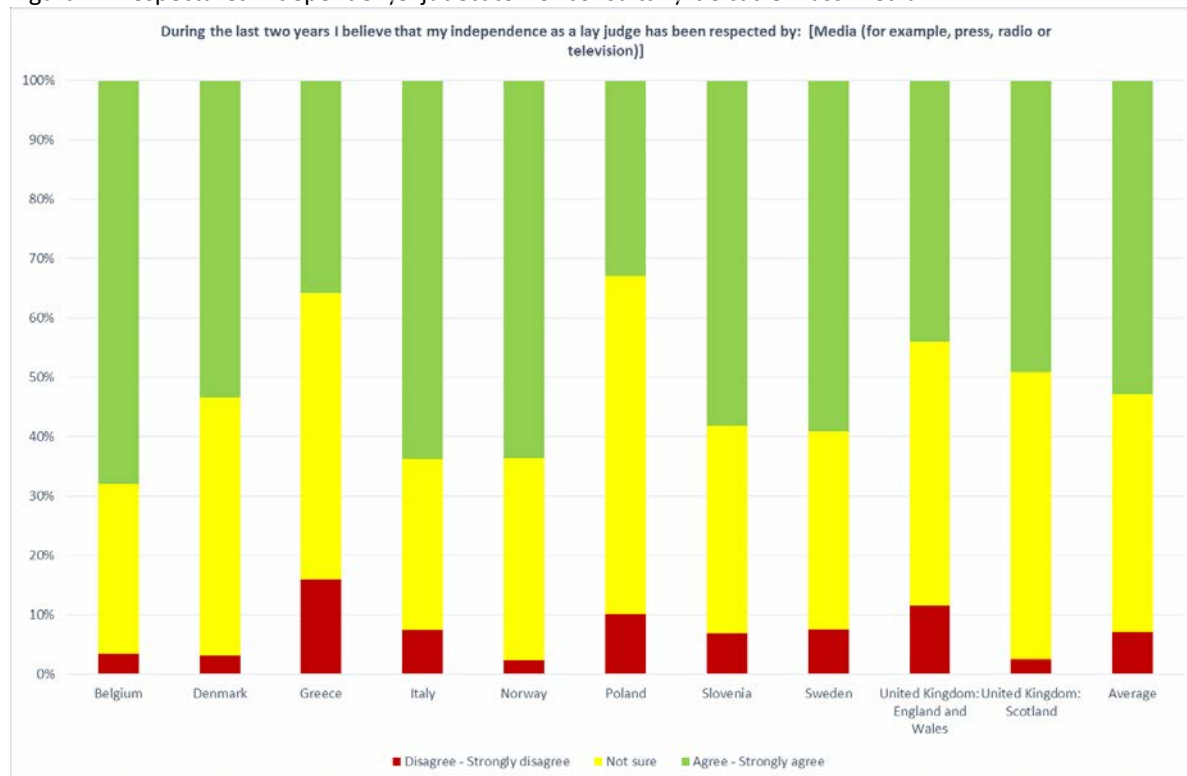

Figura 23 Respectarea independenței judecătorilor consultanți de către platformele de socializare on-line

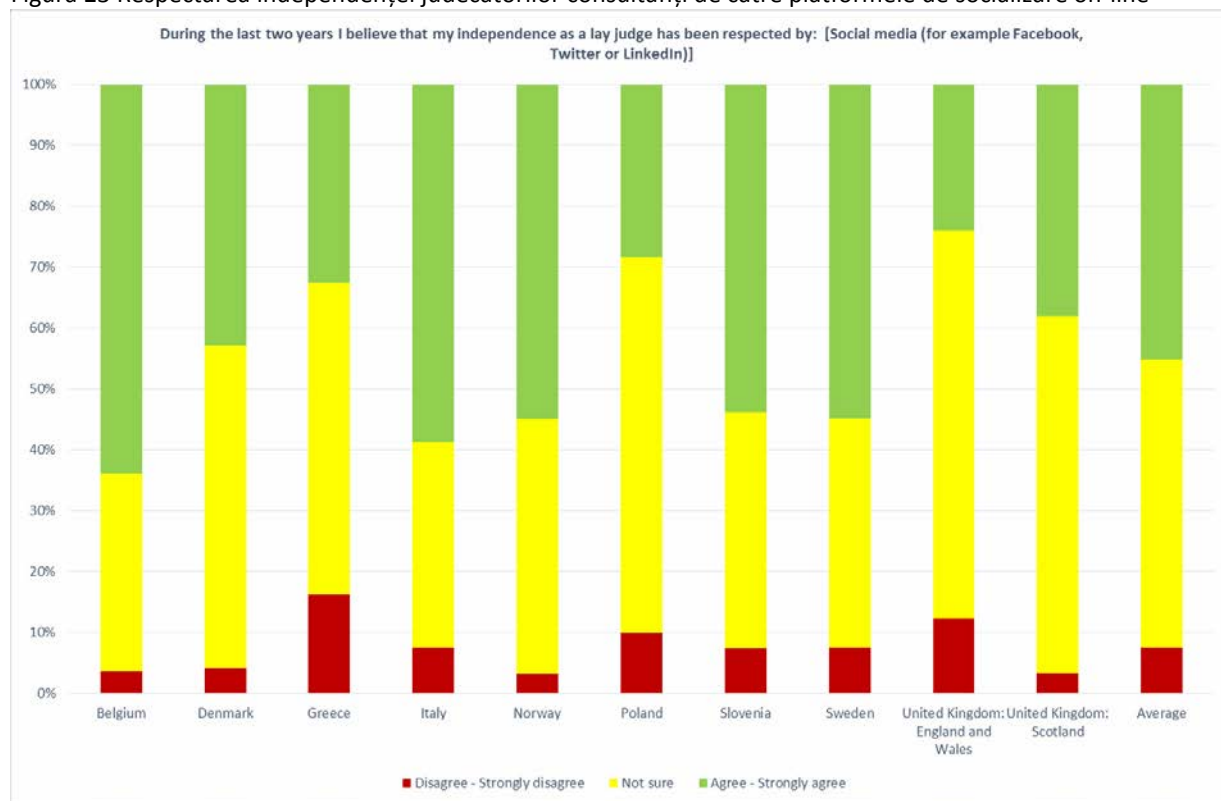

Figura 24 Respectarea independenței judecătorilor consultanți de către organizațiile guvernamentale

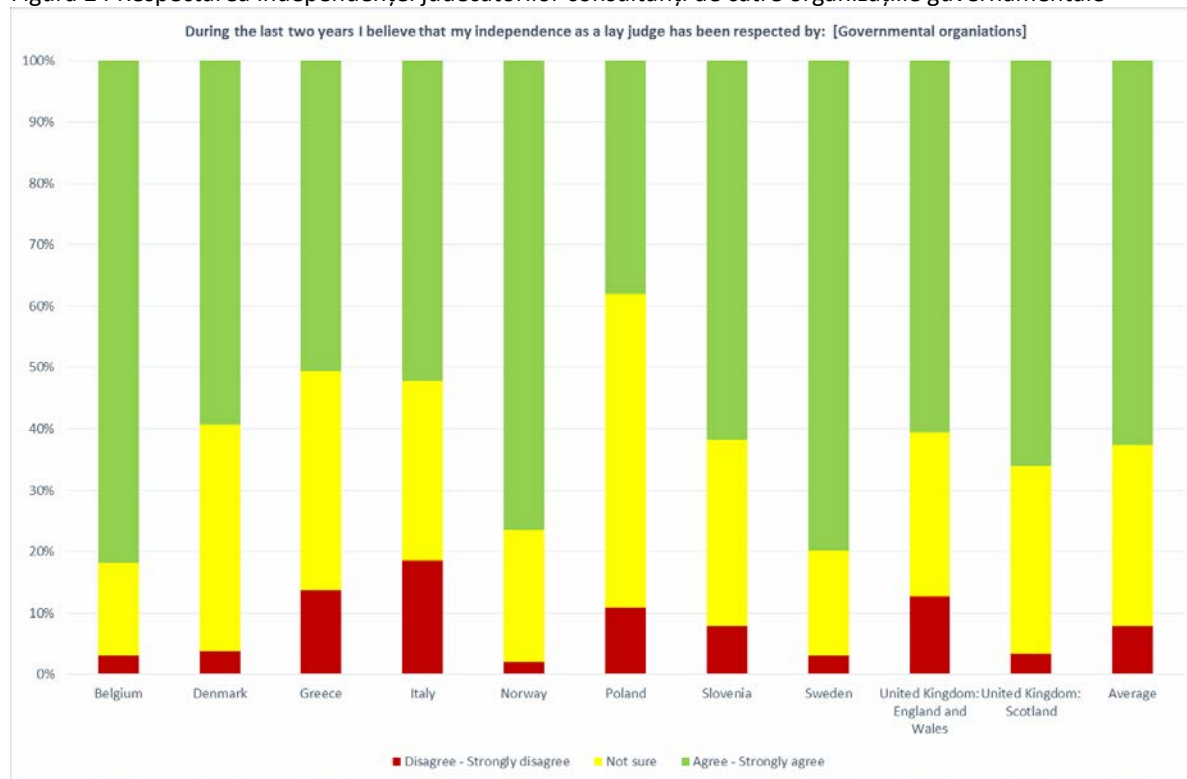

Figura 25 Respectarea independenței judecătorilor consultanți de către organizațiile profesionale

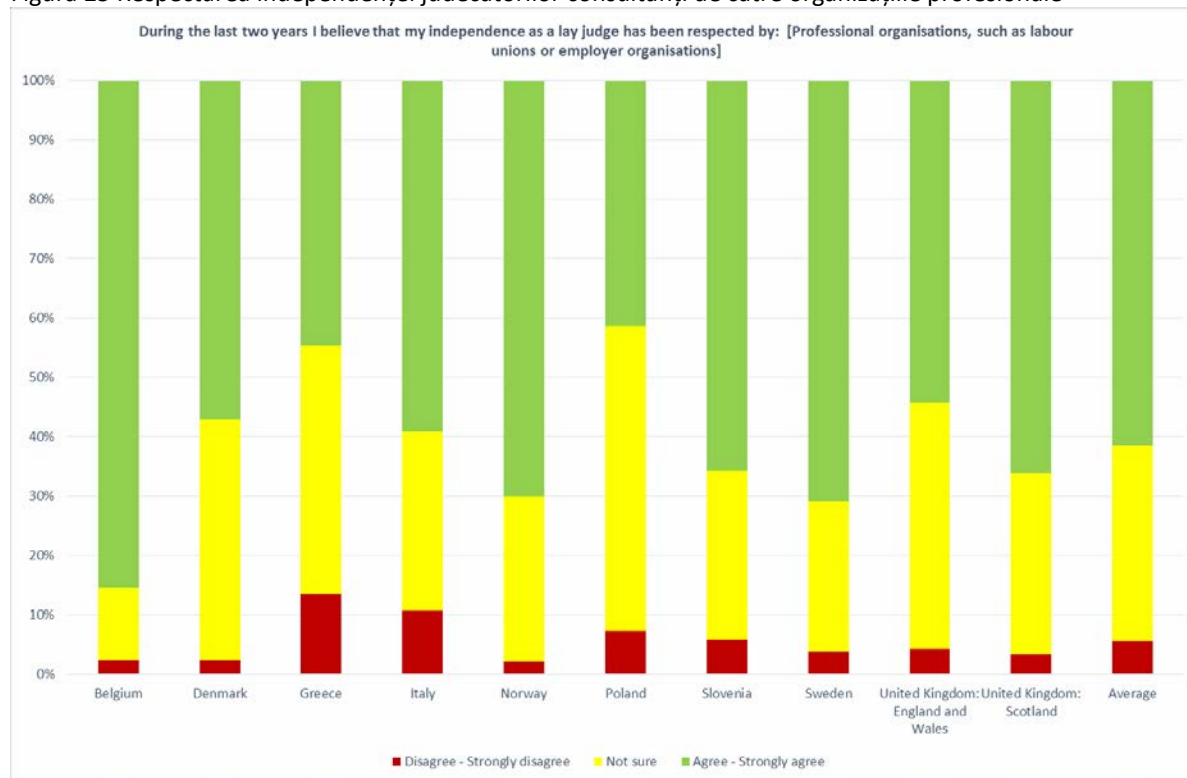

Figura 26 Respectarea independenței judecătorilor consultanți de către comunitatea locală

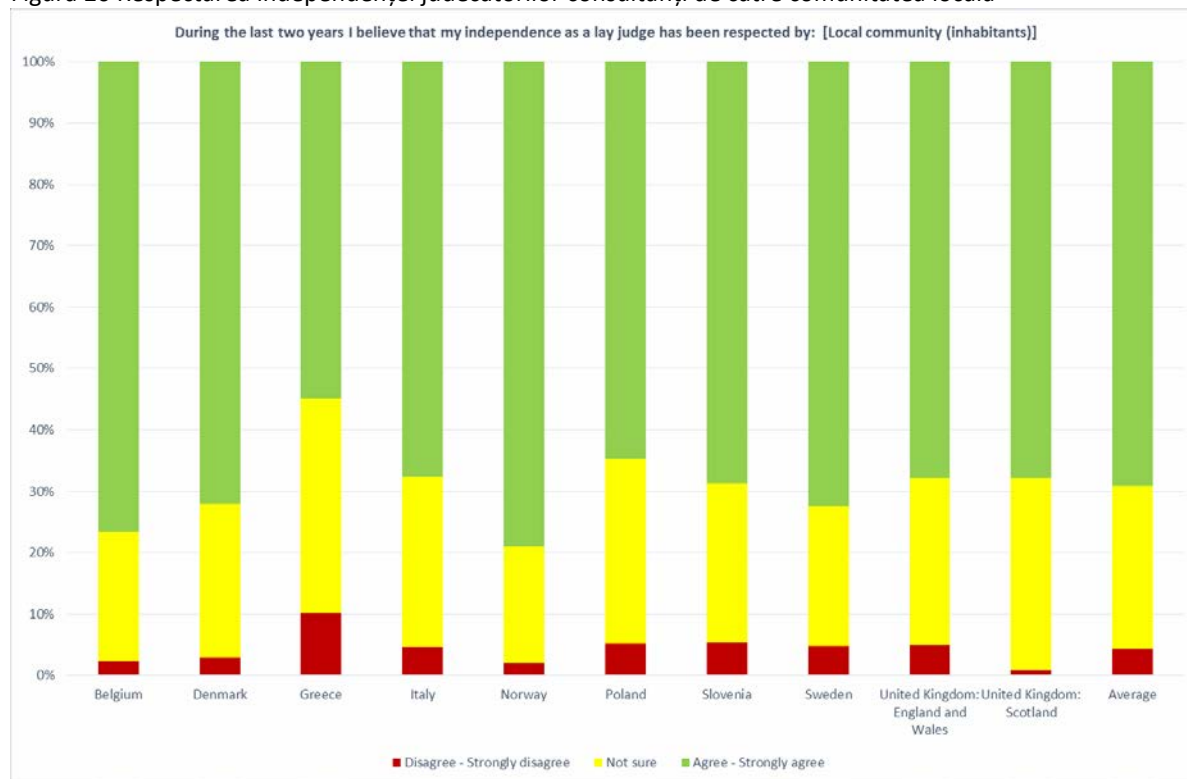
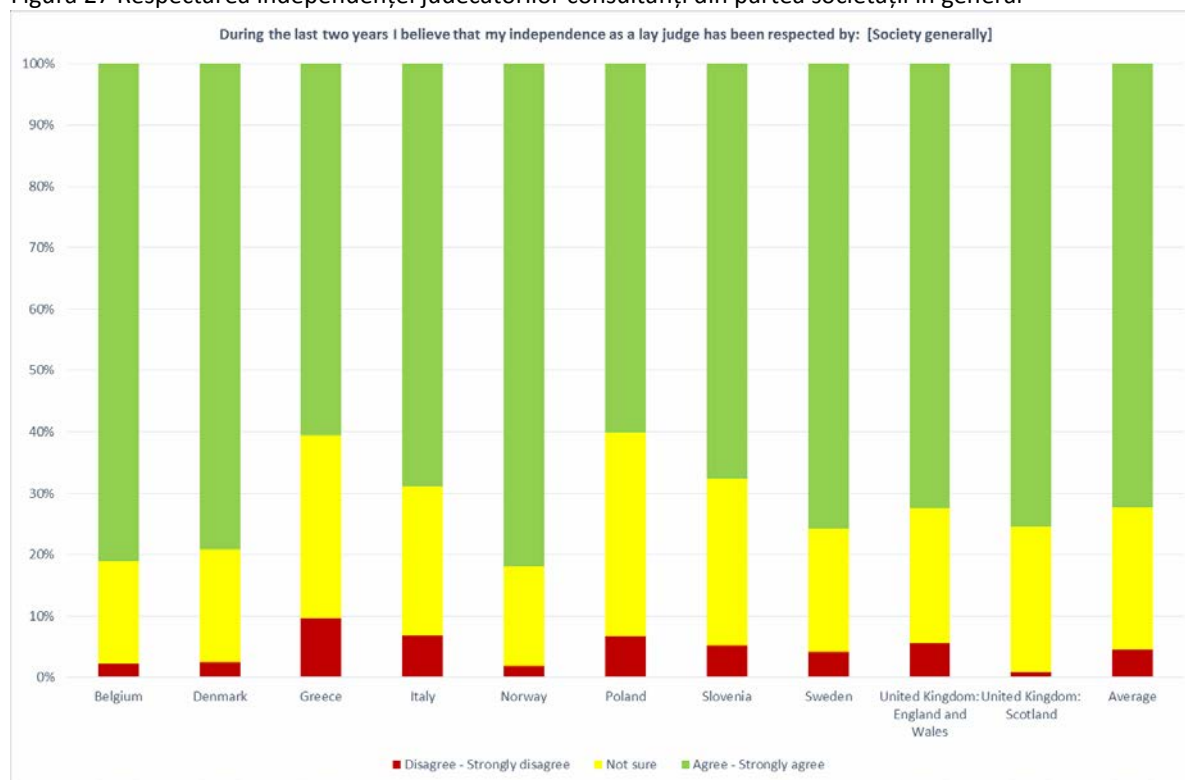

Figura 27 Respectarea independenței judecătorilor consultanți din partea societății în general

Procentaje reduse de judecători consultanți raportează nerespectarea independenței din partea grupurilor identificate. Cel mai adesea, judecătorii consultanți raportează acest fenomen ca având loc din partea organizațiilor guvernamentale și a platformelor de socializare on-line. Acest sentiment este împărtășit de majoritatea sistemelor judiciare participante la studiu. Judecătorii de profesie sunt și ei menționați, însă mai rar. Vom reveni la această chestiune mai jos.

Compararea judecătorilor consultanți cu cei de profesie pe teme comune

Sondajul adresat judecătorilor consultanți diferă față de cel realizat în rândurile judecătorilor de profesie, deoarece primii nu se implică, în general, în administrarea sistemului judiciar în măsura în care o fac cei din urmă. Cu toate acestea, unele dintre probleme sunt similare. În general, judecătorii consultanți sunt mult mai puțin critici la adresa practicilor și atitudinilor și sunt mai puțin siguri cu privire la răspunsurile pe care le oferă. Diferențele dintre țări merge, în mare măsură, în aceeași direcție cu diferențele dintre țări constatate în studiul care se adresează judecătorilor de profesie, însă sunt mult mai mici.

Aceste efecte transpar foarte evident în răspunsurile referitoare la respectul acordat judecătorilor. A se vedea mai jos chestiunea respectului de către mass-media și autorități guvernamentale. O explicație a acestui lucru ar putea consta în faptul că judecătorii consultanți sunt implicați în cauze mai puțin controversate față de cele judecate de judecători de profesie fără participarea judecătorilor consultanți. O altă explicație este dată de faptul că judecătorii consultanți sunt mai puțin activi în sistemul judiciar față de judecătorii de profesie, au la dispoziție mai puține informații și sunt mai puțin implicați din punct de vedere emoțional.

Figura 28 Respectarea independenței de către mass-media - judecătorii consultanți versus judecătorii de profesie

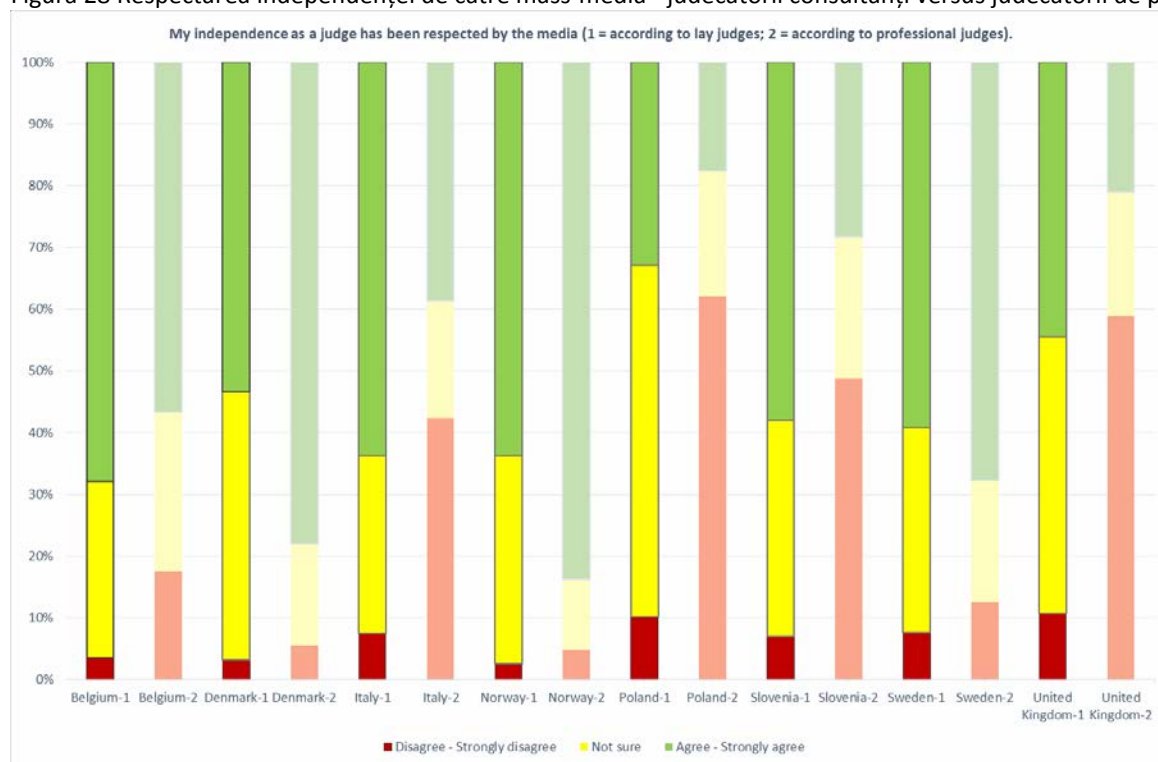
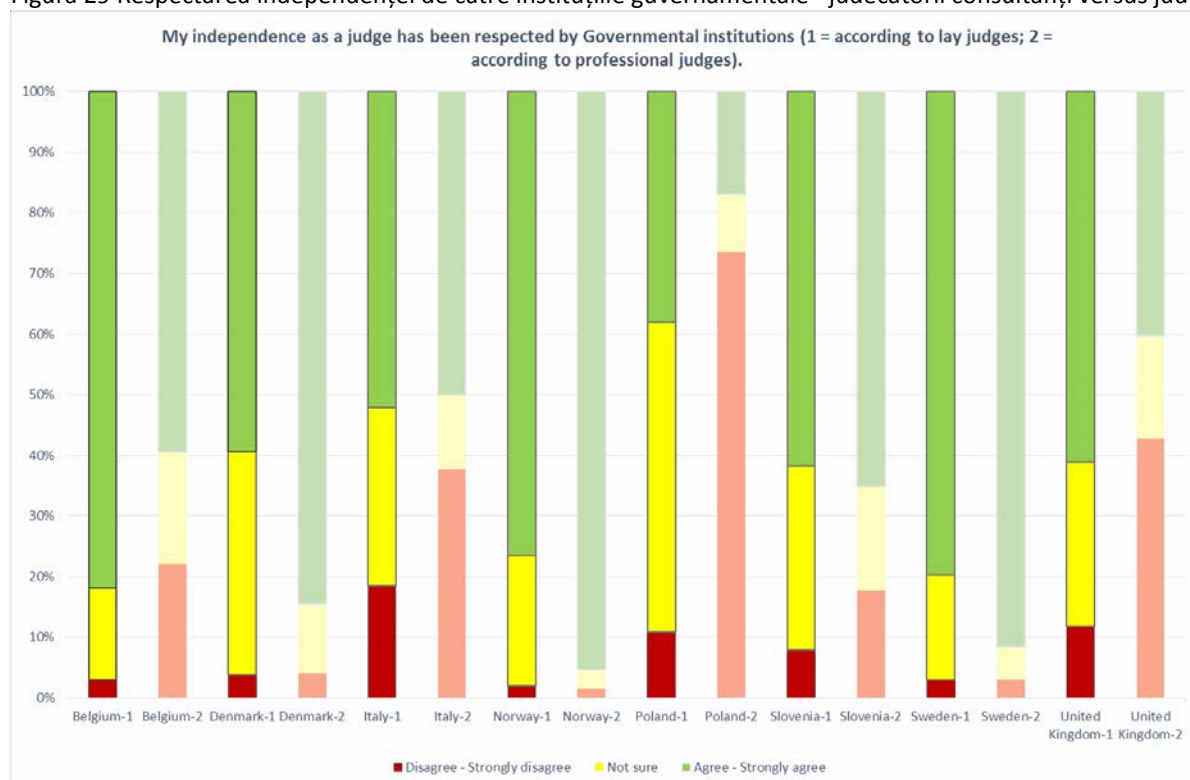
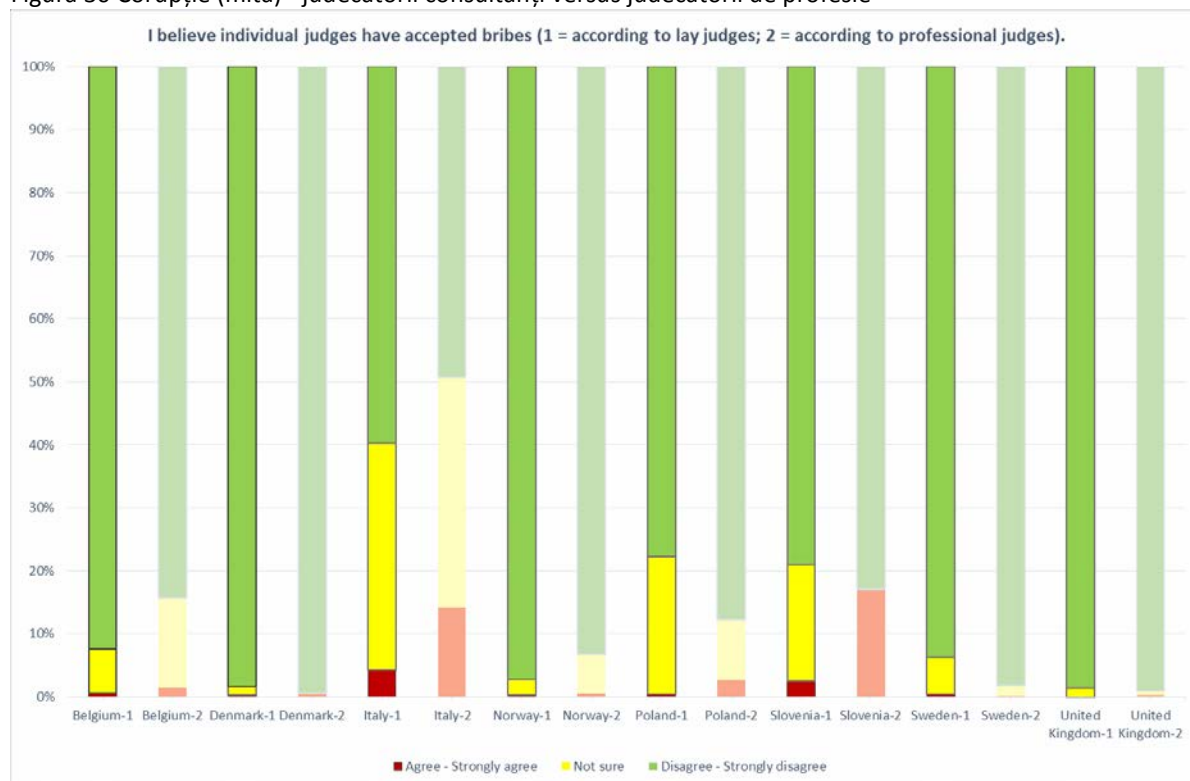

Figura 29 Respectarea independenței de către instituțiile guvernamentale - judecătorii consultanți versus judecătorii de profesie

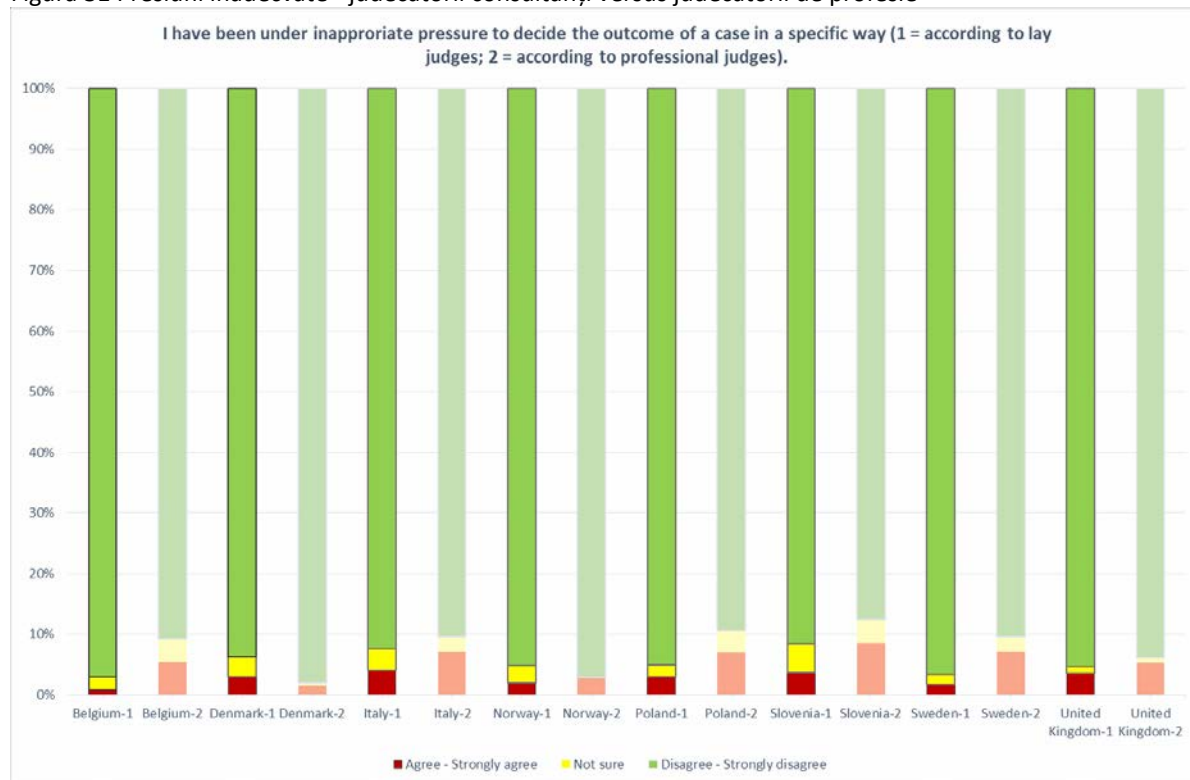
Percepțiile cu privire la gradul de acceptare a mitei urmează același tipar, însă la o scară și de o consistență mult redusă.

Figura 30 Corupție (mită) - judecătorii consultanți versus judecătorii de profesie

În cele din urmă, rezultatele sunt mai ambivalente în legătură cu întrebarea crucială dacă judecătorii au fost supuși unor presiuni inadecvate pentru a lua decizii în cauzele lor. Judecătorii consultanți, în general, resimt un nivel mai scăzut al presiunii, însă nu sunt mai nesiguri în această privință față de judecătorii de profesie.

Figura 31 Presiuni inadecvate - judecătorii consultanți versus judecătorii de profesie

Rezultatele sondajului: interacțiunile dintre judecătorii de profesie și judecătorii consultanți

O problemă specifică judecătorilor consultanți o constituie relația acestora cu judecătorii de profesie, având în vedere faptul că, adesea, deliberază împreună ca membri ai aceluiași complet (a se vedea tabelul 3). Răspunsurile la întrebările referitoare la aceste aspecte sunt prezentate mai jos.

Figura 32. Influența nedorită asupra judecătorilor consultanți membri de complet

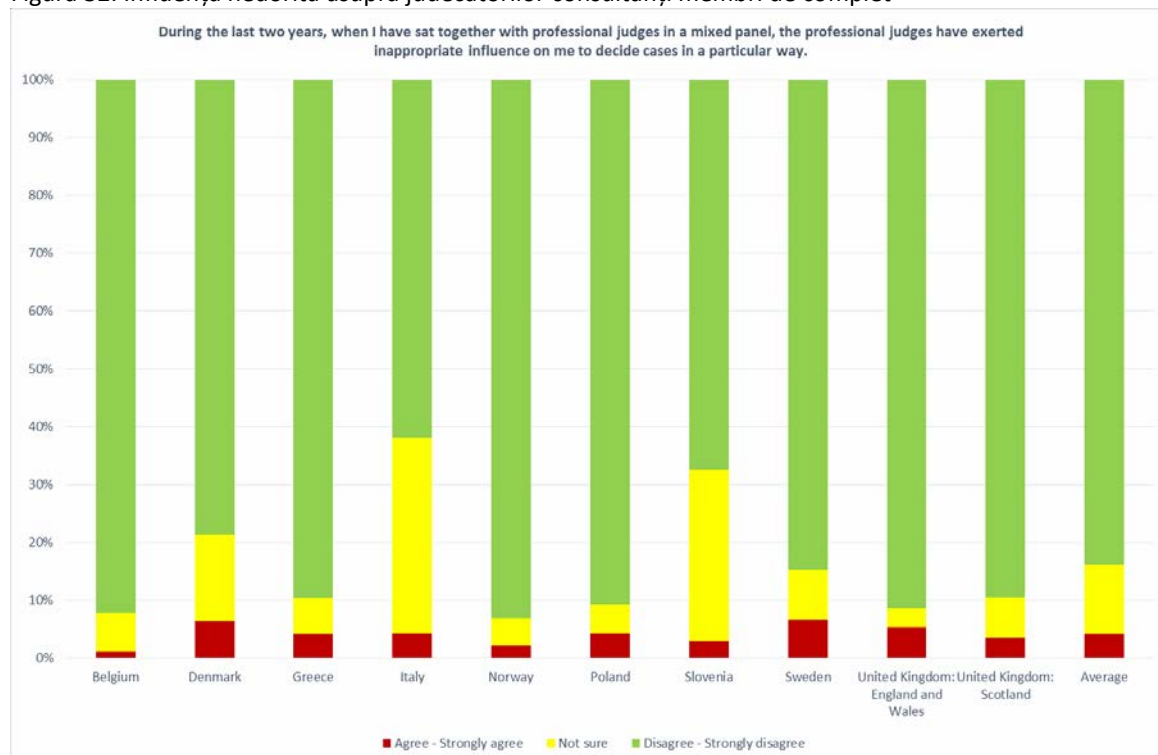

Figura 33 Acceptarea contribuțiilor venite din partea judecătorilor consultanți de către judecătorii de profesie

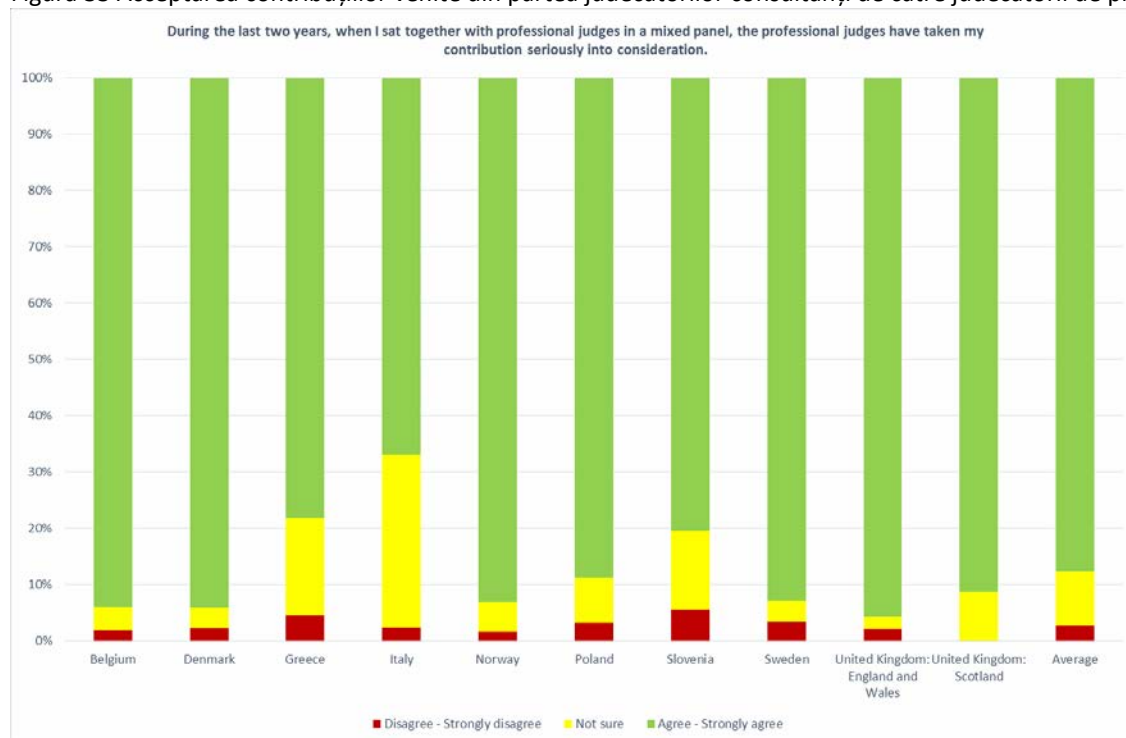
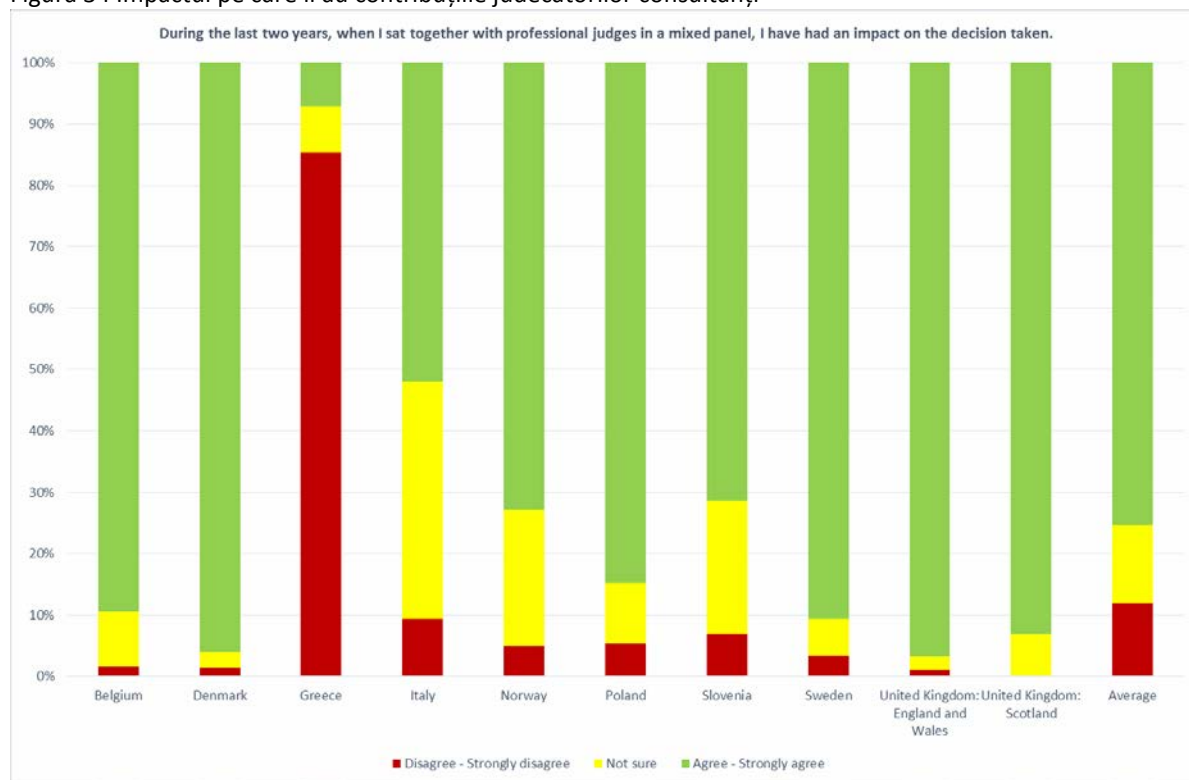

Figura 34 Impactul pe care îl au contribuțiile judecătorilor consultanți

Se pare că relația dintre judecătorii fără formare profesională de specialitate și judecători profesioniști este relativ neproblematică. Doar în Grecia, marea majoritate a respondenților raportează că nu au avut un impact asupra hotărârilor judecătorești. În celelalte sisteme judiciare, procentele sunt sub 10%. La celelalte două întrebări, procentele sunt mai mici.

Concluzii

Rezultatul sondajului indică că judecătorii fără formare profesională de specialitate nu simt o presiune prea mare. Procentele relativ mici indică încălcări ale independenței lor sau lipsă de respect. Aceștia sunt supuși unei presiuni mai mici decât judecătorii profesioniști în sistemele lor judiciare. Cu toate acestea, au aceleași probleme. Relația de lucru dintre judecătorii fără formare profesională de specialitate și judecătorii profesioniști este în general neproblematică. Procentele de judecători fără formare profesională de specialitate care raportează probleme sunt de așa natură încât trebuie să li se acorde atenție.

Ar trebui să se observe că nu toți membrii și observatorii care apelează la judecătorii fără formare profesională de specialitate au participat la sondaj. Acest lucru înseamnă că rezultatele raportate aici nu pot fi folosite pentru a trage concluzii pentru întreaga Europă.

Într-o etapă ulterioară, trebuie să se discute dacă sondajul se va repeta și, în acest caz, la ce frecvență. Pe de o parte, rezultatele sunt relativ moderate ceea ce poate garanta că se așteaptă ca data viitoare rezultatele să fie aceleași, pe de altă parte, nu există nicio garanție că se va întâmpla acest lucru iar, judecătorii fără formare profesională de specialitate cu mai multe principii fac parte din sistemul judiciar așa cum fac parte și judecătorii profesioniști și, ca atare, trebuie să fie auzite.

7. Propunerile pentru etapele următoare privind independența și responsabilitatea

Planul strategic al Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare 2018-2021 stabilește un ciclu de doi ani pentru independență și responsabilitate. Pentru perioada 2018/2019, acesta atrage după sine repetarea sondajului în rândul judecătorilor profesioniști, actualizarea implementării și a punctajelor indicatorilor I&A și cooperarea continuă cu CCBE în raport de sondajul efectuat în rândul avocaților. Seminarele de validare adaugă sugestii valoroase care garantează luarea lor în considerare. Se propune pentru perioada 2018/2019:

7. Implementarea planurilor naționale pentru a îmbunătăți independența și responsabilitatea.

8. Repetarea sondajului în rândul judecătorilor profesioniști. La pregătirea acestuia, trebuie să se ia în considerare unele îmbunătățiri predominant tehnice.

9. Analizarea indicatorilor privind independența și responsabilitatea pentru a reflecta sugestiile practice despre seminare de validare și dezvoltarea unui sistem de validare externă în funcție de stat (experți externi în funcție de stat), urmate de implementarea sistemului de indicatori ajustat de toți membrii și observatorii și punctajul răspunsurilor.

10. Cooperarea continuă cu CCBE pentru a efectua un sondaj în rândul avocaților din Europa despre independența sistemului judiciar, având drept scop o participare mai mare a statelor și a avocaților din acele state.

11. Dezvoltarea unor format uniform al sondajului privind utilizatorii instanțelor care să se concentreze pe experiențele părților din dosare, și o metodă de efectuare a sondajului: pentru a include independența și responsabilitatea, dar și calitatea. Gata de implementare în perioada 2019/2020.

12. Dezvoltarea unei opinii despre încorporarea datelor concrete referitoare la rezultatele din sistem pentru a măsura independența reală (de fapt) și a le încorpora în sistem.

Organizarea acestor activități necesită atenție. În timp ce activitatea 1 cade în sarcina membrilor și observatorilor individuali, celelalte activități pot fi desfășurate fie de o echipă de proiect, fie de către secretariatul Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare. În special, activitățile 2 (sondajul) și 4 (cooperarea cu CCBE) devin activități de rutină și ar putea fi gestionate mai bine de către secretariat decât de către o echipă de proiect. Activitățile rămase ar putea fi desfășurate în mod corespunzător de către o echipă de proiect. Se recomandă ca aceste aspecte să fie luate în considerare de Consiliu, după AG.

Partea a 2-a. Calitatea justiției

1. Introducere

Extinderea indicatorilor asupra calității justiției a început în cadrul Adunării Generale din anul 2015. Urmarea logică a stabilirii unor indicatori privind independența și responsabilitatea judiciară ar fi să ia în considerare stabilirea unor indicatori pentru calitatea justiției, deoarece obiectivul unui sistem judiciar independent și responsabil este de a produce justiție de calitate pentru societate. În consecință, s-a decis că ar trebui să se lucreze la crearea unei metodologii de elaborare a unor indicatori pentru calitatea justiției. În perioada 2016/2017, s-a elaborat un set de indicatori care s-a aplicat într-o aplicare pilot pentru trei sisteme judiciare.⁶ Aplicarea pilot a indicat că acel set de indicatori ar oferi o bază bună pentru un sistem destinat tuturor membrilor și observatorilor, și s-a stabilit în cadrul Adunării Generale din anul 2017 că, după rafinarea indicatorilor, indicatorii ar fi aplicați de toți membrii și, acolo unde este posibil, de observatori. Rafinarea indicatorilor se va baza pe o analiză critică a indicatorilor și pe modul în care aceștia sunt măsurați și evaluați. De asemenea, trebuia să conducă la concepte, definiții și explicații mai precise pentru a îmbunătăți uniformitatea interpretării indicatorilor. În plus, a trebuit discutat modul în care ar trebui să se răspundă cel mai bine la chestionar, permițând contribuția judecătorilor. Toate acestea ar avea loc în a doua jumătate a anului 2017. Odată ce s-a făcut acest lucru, toți membrii și observatorii vor răspunde la chestionarul bazat pe indicatori. Acest lucru ar avea loc în prima jumătate a anului 2018. Etapele viitoare ar include adoptarea domeniilor de calitate care nu au fost încă abordate. De asemenea, s-ar putea lua în considerare atunci extinderea sondajului în rândul judecătorilor către domeniul calității.

Pentru a asigura baza acestei activități, AG a convenit să se indice de către consiliile judiciare responsabilitatea lor pentru standardele de calitate a justiției - definirea și evaluarea lor - din motive de calitate, dar și din cauza legăturilor și, uneori, a suprapunerilor dintre calitate, independență și responsabilitate. Această responsabilitate ar putea fi pusă în practică numai în strânsă cooperare cu judecătorii.

S-au desfășurat toate activitățile, dar au existat unele complicații în timpul implementării sistemului de indicatori. Rezultatele și dilemele sunt prezentate într-o manieră cuprinzătoare în această parte a raportului, care se bazează pe conceptele și rezultatele de anul trecut și, de asemenea, le recapitulează pentru ușurința expunerii. În raportul de anul trecut și în discuțiile din cadrul echipei de proiect, s-au identificat unele probleme de natură importantă, iar acestea sunt abordate în următoarea secțiune privind viziunea Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare asupra calității. Secțiunile 8 și 9 se referă la aspecte conceptuale: care domenii de calitate trebuie să fie abordate de către indicatori, iar pentru fiecare domeniu care sunt elementele esențiale pe care ar trebui să se concentreze? În secțiunea 10, este prezentat setul actual de indicatori. Rezultatele sunt prezentate în capitolul 11. Secțiunea 12 rezumă comentariile primite în timpul aplicării pilot și oferă

⁶ Raportul Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare privind independența, responsabilitatea și calitatea sistemului judiciar - indicatori de performanță 2017 adoptați de Adunarea Generală, Paris, 9 iunie 2017 www.encj.eu

clarificări. Ultima secțiune face referire la etapele următoare.

Trebuie subliniat faptul că indicatorii oferă, în principal, un punct de plecare pentru elaborarea standardelor privind calitatea justiției și clasificarea practicilor în practici bune și mai puțin bune. Este esențial ca standardele de calitate să fie definite și evaluate de către Consiliile judiciare, acolo unde ele există, și nu de către celelalte puteri ale statului, deoarece este datoria Consiliilor să concilieze tema calității cu principiul independenței sistemului judiciar și a judecătorilor.

2. Viziunea asupra calității

Principii

„La determinarea drepturilor și obligațiilor sale civile sau a oricărei acuzații penale împotriva sa, fiecare are dreptul la o audiere corectă și publică într-un termen rezonabil de către un tribunal independent și imparțial stabilit prin lege” (art. 6 CEDO). Articolul 6, precum și articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene prevăd centralizarea persoanei în procedurile judiciare și că fiecare are dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil. Consiliile judiciare trebuie să țină seama de perspectiva persoanei care caută dreptate în toate atribuțiile sale și, din această perspectivă, trebuie să se concentreze pe calitatea justiției. La Adunarea Generală din 2017, Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare a convenit ca Consiliile judiciare să-și indice responsabilitatea pentru stabilirea standardelor privind calitatea justiției - definirea și evaluarea lor - din motive de calitate, dar și din cauza legăturilor și, uneori, a suprapunerilor dintre calitate, independență și responsabilitate.⁷ În timp ce unele consilii au responsabilități clare în ceea ce privește calitatea justiției, altele trebuie să-și asume încă aceste responsabilități. În Secțiunea 2 sunt detaliate responsabilitățile Consiliilor.

În ultimii ani, Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare a subliniat importanța primordială a independenței sistemului judiciar în combinație cu responsabilitatea. Independența este o condiție prealabilă a calității justiției și, în același timp, componenta cheie a calității. Alte aspecte legate de calitate își pierd înțelesul în cazul în care independența este compromisă. Independența este necesară, dar, evident, nu este suficientă pentru calitatea justiției. Scopul final al sistemului judiciar este de a distribui justiția de calitate într-un interval de timp compatibil cu cerințele societății de către judecătorii care sunt și sunt considerați independenți și imparțiali într-o manieră complet transparentă. În general, independența, responsabilitatea și calitatea se consolidează reciproc. În unele cazuri, pot apărea tensiuni între aceste aspecte, iar acestea trebuie reconciliate. Aceasta este responsabilitatea Consiliilor judiciare. Secțiunea 2.3 abordează potențiala tensiune dintre independență și calitate. De asemenea, în unele cazuri, pot apărea tensiuni. Secțiunea 2.4 dezbate potențiala tensiune dintre celeritate și procedurile eficiente/accesibile, pe de o parte, și alte aspecte ale calității, pe de altă parte.

Alegerea metodologiei Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare în domeniul calității a fost aceea de a extinde indicatorii privind independența și responsabilitatea spre calitatea

⁷ Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare (2017). Independența, responsabilitatea și calitatea sistemului judiciar: Indicatori de performanță 2017, Raportul REJ 2016-2017.

justiției. Așa cum s-a explicat în raportul deja citat, această etapă este importantă din mai multe motive. În primul rând, deoarece independența, responsabilitatea și calitatea sunt legate și trebuie luate în considerare împreună. În al doilea rând, în vreme ce independența și responsabilitatea nu sunt obiective în sine, calitatea justiției este. Secțiunea 2.5 pune în discuție metodologia.

Pentru ca sistemul judiciar să-și joace rolul în societate, calitatea și evoluția acestuia în raport cu cerințele în schimbare ale societății necesită o atenție permanentă. Este esențial ca Rețeaua Europeană a Consiliilor judiciare să abordeze aceste aspecte, pe baza rapoartelor anterioare pe care le-a redactat anterior înainte de cele referitoare la reforma judiciară. Acest proiect merită efortul, dacă membrii și observatorii folosesc rezultatele, în special, profilurile de țară, pentru a-și îmbunătăți sistemele judiciare.

Rolul Consiliilor judiciare în asigurarea unei justiții de calitate

Consiliile judiciare și alte organe de conducere trebuie să mențină, să explice și, atunci când este necesar, să apere independența judecătorului și a sistemului judiciar, în ansamblul său, față de celelalte ramuri ale statului și ale actorilor privați. Cea mai bună apărare a independenței este un sistem judiciar care asigură o justiție de calitate. Calitatea depinde de multe aspecte pentru care sunt responsabile consiliile judiciare și organele de conducere echivalente. În funcție de sfera responsabilităților lor, selectarea și promovarea judecătorilor și a personalului de sprijin, asigurarea bugetelor și inovarea/digitalizarea instanțelor sunt câteva exemple. În consecință, chiar dacă responsabilitățile lor în domeniul calității nu au fost explicate în lege, consiliile afectează calitatea justiției în multe feluri și, prin urmare, trebuie să definească și să mențină standarde de calitate, împreună cu judecătorii și respectând rolul profesional al judecătorilor și în consultare cu utilizatorii instanțelor.⁸ Este de datoria consiliilor să asigure o finanțare adecvată a instanțelor pentru a le permite instanțelor să implementeze standarde, din nou dacă aceasta este sau nu o obligație legală a consiliilor. Standardele care nu pot fi implementate în practică creează așteptări în rândul utilizatorilor instanțelor, care nu pot fi îndeplinite. Finanțarea sistemului judiciar este, în practică, un blocaj important.⁹ Consiliile trebuie să se implice în procedurile bugetare și cele financiare.

Standardele de calitate pot face parte din abordări, cum ar fi:

Sisteme integrate:

- Sisteme de calitate care includ standarde de calitate, procese (cicluri PDCA) și instrumente de măsurare.
- Sisteme de finanțare care includ aspecte ale calității și sisteme de raportare asociate, cum ar fi rapoartele anuale ale sistemului judiciar, care includ indicatori de calitate.

⁸ Vezi și Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției: „este foarte important ca, în fiecare stat membru, Consiliul juridic să dețină un rol esențial în stabilirea criteriilor și standardelor de calitate ale serviciului judiciar, pe de o parte, și în implementarea și monitorizarea datelor calitative furnizate de diferitele jurisdicții, pe de altă parte.” (Opinia 10 a Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției, alineatul 53).

⁹ Vezi Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare 2017. Independența, responsabilitatea și calitatea justiției, p20 și Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare (2016). Finanțarea sistemului judiciar.

Standarde pentru judecători:

- Selectarea, promovarea și evaluarea judecătorilor: toate aceste acțiuni necesită criterii. Aceste criterii ar trebui să se bazeze pe un cadru de calitate care să includă standarde de calitate.
- Principiile eticii: aceste principii, sub formă de coduri de etică sau orientări etice, încorporează multe aspecte de calitate legate de buna funcționare a judecătorilor. Din nou, aceste coduri susțin un cadru de calitate implicit sau explicit. Este recomandabil să facem acest cadru explicit.

În funcție de responsabilitățile formale, fiecare consiliu ar trebui să adopte o abordare care să se potrivească mandatului său, dar toate ar trebui să dezvolte standarde de calitate. În opinia Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare, toate Consiliile judiciare, dacă nu au făcut încă acest lucru, trebuie să depună eforturi pentru a defini un cadru de calitate pentru sistemul judiciar care să includă cel puțin:

1. Standarde pentru instanțele care definesc calitatea justiției.
2. Indicatori pentru măsurarea performanțelor în raport cu standardele.
3. Ghiduri de bună practică pentru instanțele judecătorești referitoare la modul de implementare a standardelor, care vor fi elaborate cu ajutorul instituțiilor relevante, cum ar fi instituția de formare profesională a judecătorilor.
4. Rapoartele periodice privind calitatea justiției prin intermediul indicatorilor pentru sporirea încrederii publicului în sistemul judiciar.
5. Crearea condițiilor pentru a evita orice interferență cu independența judecătorilor și a sistemului judiciar prin mecanisme de evaluare a calității justiției.

Trebuie subliniat faptul că justiția de calitate nu este creată doar de judecători, ci și de contribuțiile tuturor angajaților instanțelor. De exemplu, modul în care părțile sunt primite, asistate și, dacă este necesar, protejate este foarte important pentru experiența lor.

Calitatea în raport cu independența și responsabilitatea

Standarde de calitate

Independența are o dimensiune externă majoră, dar și o dimensiune internă. Judecătorii trebuie să-și judece cauzele în mod independent de colegii lor judecători și de conducerea instanțelor, cu excepția sistemului bazat pe apelul judiciar. Acest lucru duce la o tensiune între independență și anumite aspecte ale calității, în special aplicarea uniformă a legii și, în consecință, coerența și predictibilitatea hotărârilor judecătorești care beneficiază de o abordare comună a judecătorilor. O problemă conexasă este celeritatea: în timp ce un judecător este autonom atunci când gestionează anumite dosare, utilizatorii instanțelor au dreptul să știe ce procedură respectă în mod normal instanțele în categoriile de dosare și cât timp va dura aceasta. În acest sens, independența internă nu este absolută și trebuie realizat un echilibru între autonomia judiciară și procedurile previzibile. În general, discuția despre acest echilibru este o chestiune de guvernare și, astfel, consiliile judiciare sunt situate în frunte, în timp ce judecătorii sunt autonomi în dosarele lor.

În opinia Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare, standardele de calitate (inclusiv celeritatea)

care se referă la aspecte pentru care judecătorii sunt responsabili și care le pot afecta independența nu pot fi obligatorii. Aceste standarde oferă niveluri de aspirație. Cu toate acestea, este de așteptat ca judecătorii să le explice părților motivele atunci când se abat de la standarde.

Pentru a garanta acceptarea unor astfel de standarde de către judecători, standardele trebuie dezvoltate într-un proces care implică judecătorii unei jurisdicții și ține seama de nevoile societății. Sprijinul larg al judecătorilor este esențial pentru ca standardele să fie eficiente.

Evaluarea calității hotărârilor judecătorești

Un domeniu complex este calitatea hotărârilor judecătorești. Hotărârile judecătorești se află în centrul independenței. În același timp, calitatea hotărârilor judecătorești este cel mai important aspect al calității justiției și al sistemului judiciar. Promovarea și păstrarea calității hotărârilor judecătorești, în primul rând, de către judecători, dar și de către celelalte părți implicate, este, prin urmare, esențială. Formarea profesională, în special, a noilor judecători, dar și a învățământului permanent pentru a păstra cunoștințele și abilitățile de ultimă oră, reprezintă un instrument important și ar trebui să fie folosit de judecători pentru a învăța unul de la celălalt. Evaluarea metodică a calității hotărârilor judecătorești actuale, în afara apelului, poate fi utilă, dacă este efectuată în mod corespunzător. Evaluarea nu trebuie să fie axată niciodată pe fondul hotărârilor judecătorești (dacă hotărârile judecătorești sunt „corecte” sau nu), deoarece aceasta ar interfera în mod fundamental cu independența judiciară. Ar trebui să se limiteze la calitatea profesională (denumită uneori „măiestrie”). Evaluarea calității hotărârilor judecătorești poate lua forma unei evaluări reciproce, care să fie limitată la discursul dintre profesioniști. În această abordare, rezultatele nu sunt utilizate în evaluările individuale de performanță. Această abordare creează cea mai mică tensiune în ceea ce privește independența, dar este folosită rar într-un mod sistematic.

De asemenea, evaluarea calității hotărârilor judecătorești poate fi inclusă în analiza sau evaluarea performanțelor judecătorilor individuali, așa cum se întâmplă deseori în Europa de Est și de Sud, în mod regulat sau în scopul deciziilor legate de carieră. Se ia un eșantion de hotărâri judecătorești și se evaluează de către persoanele responsabile, adesea de judecătorii înșiși. Când au loc estimările de performanță, Consiliile judiciare ar trebuie să fie situate în frunte, și nu Ministerele Justiției sau alte organizații, cum ar fi inspecțiile care fac parte din alte puteri ale statului decât sistemul judiciar.¹⁰ De asemenea, estimările de performanță se pot concentra fie pe recompensarea/pedepsirea performanței, fie pe dezvoltarea abilităților. Această din urmă abordare poate fi reconciliată mai ușor cu independența judiciară decât cea dintâi. În deciziile referitoare la carieră este imposibil să ignorăm istoricul hotărârilor judecătorești¹¹, dar și în aceste decizii este esențial să ne concentrăm pe calitatea profesională și nu pe pretinsa „corectitudine” a deciziilor.

Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției susține în Opinia 17 că este necesară „o anumită

¹⁰ Această cerere este inclusă în indicatorul 5, punctul 5d (evaluarea, promovarea și formarea profesională a judecătorilor) din indicatorii Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare privind independența și responsabilitatea.

¹¹ Acest lucru rezultă și din indicatorii privind independența și responsabilitatea: numirea și promovarea ar trebui să se bazeze numai pe merit (cunoștințe și experiență). Vezi Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției, opinia 17, secțiunea 27 referitor la argumentul inițial.

formă de evaluare” pentru a asigura actul de justiție de cea mai bună calitate și pentru ca sistemul judiciar să fie responsabil. Evaluarea poate fi formală sau informală, iar Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției îndeamnă statele membre să ia în considerare ceea ce este necesar.¹² În acest context, Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare aprobă evaluarea hotărârilor judecătorești, dar numai în condițiile menționate mai sus.

În multe state, procentul apelurilor este folosit ca o reprezentare a calității hotărârilor judecătorești. Multe organisme internaționale, precum Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției, fac același lucru. Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare este critică cu privire la utilizarea procentelor apelurilor în acest scop, deoarece casările au adesea la bază alte aspecte decât calitatea, precum noile probe.¹³

Calitate în raport cu celeritate și eficiența procedurilor

Celeritatea și eficiența procedurilor sunt, de asemenea, dimensiuni importante ale calității justiției. Hotărârile judecătorești excelente își pierd adesea multă relevanță dacă durează mult timp pentru a fi pronunțate, în raport cu procesele sociale la care se referă hotărârile judecătorești. În multe cazuri, nu există o contradicție reală între celeritatea/eficiență și alte aspecte ale calității, cum ar fi calitatea hotărârii, deoarece durata cazurilor este în general determinată de timpii de așteptare și mai deloc de perioada în care judecătorul lucrează asupra cazului.

Rezolvarea definitivă a litigiilor este întârziată atunci când sunt atacate cazurile, în special, dacă acestea sunt ulterior retrimise primei instanțe. Finalitatea hotărârilor judecătorești este o problemă majoră, iar curțile de apel trebuie să decidă asupra cazurilor rapid și, în final, ori de câte ori este posibil. Deși apelul este un drept fundamental care se aplică atât în chestiuni juridice, cât și în chestiuni factice, acesta trebuie utilizat în cazuri adecvate și nu trebuie să întârzie sau să frustreze procedurile sau să elibereze furia. Acesta implică faptul că mecanismele de selectare aferente apelului sunt acceptabile și chiar necesare. Aceste mecanisme ar trebui să țină seama de interesele tuturor părților și ale societății, care, în cele din urmă, plătesc factura.

Măsurarea calității: indicatori de calitate

În secțiunea 2.2., s-a exprimat necesitatea de a stabili indicatori de calitate. În timp ce unii cred că măsurarea cantitativă a calității contravine esenței calității, se observă multe aspecte ale calității, dacă nu în date obiective, atunci de către profesioniști și de celelalte părți implicate. În acest domeniu, indicatorii pot avea următoarele forme:

1. Punctajul cantitativ al caracteristicilor formale ale sistemelor judiciare. Acest

¹² Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției (2014). Opinia 17, secțiunea 23.

¹³ În opinia nr. 17 (2014) privind evaluarea activității judecătorilor, Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției menționează că este „problematic să se bazeze rezultatele evaluării pe numărul sau procentul de decizii casate în apel, dacă numărul și modalitatea de casare nu demonstrează clar că judecătorul nu deține cunoștințele necesare de drept și procedură” (alineatul 35). Dacă se folosesc procentele apelurilor, procentul hotărârilor judecătorești rămase reprezintă probabil cel mai relevant criteriu. Aceasta combină procentul apelurilor cu procentul casărilor. În opinia nr. 17 (2014) privind evaluarea activității judecătorilor, Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției menționează că este „problematic să se bazeze rezultatele evaluării pe numărul sau procentul de decizii casate în apel, dacă numărul și modalitatea de casare nu demonstrează clar că judecătorul nu deține cunoștințele necesare de drept și procedură” (alineatul 35).

lucru necesită un cadru normativ al bune și proaste practici.

2. Date cantitative privind calitatea livrată, cum ar fi durata procedurilor. Din nou, acest lucru necesită un cadru normativ referitor la bune și proaste practici: mai scurt este adesea, dar nu întotdeauna, mai bun.
3. Datele cantitative ale sondajului referitoare la opiniile și experiențele judecătorilor, părților, avocaților lor, populației în general etc. Conform celor de mai sus, este necesar un cadru normativ.

Alegerea indicatorilor trebuie să se bazeze pe concepte comune ale Consiliilor și ale altor organisme de conducere, reflectând opiniile judecătorilor din Europa. Aceste concepte comune pot fi dezvoltate doar printr-o dezbatere intensă. Trebuie să se accepte că indicatorii de calitate rămân deschiși pentru dezbatere, deoarece culturile juridice sunt diferite, iar condițiile se pot schimba în timp. Având în vedere natura subiectivă a conceptelor, este important procesul prin care sunt dezvoltați indicatorii. Citat din Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției:

„Deoarece este imposibil să ne bazăm în prezent pe criterii bine acceptate, indicatorii de calitate ar trebui cel puțin să fie aleși printr-un larg consens între profesioniștii din domeniul juridic, fiind de dorit ca organismul independent pentru autonomia sistemului judiciar să joace un rol central în alegerea și colectarea datelor „de calitate”, în elaborarea procedurii de colectare a datelor, în evaluarea rezultatelor, în difuzarea acestora ca feedback actorilor individuali în mod confidențial, precum și în rândul publicului larg; această implicare poate reconcilia necesitatea realizării unei evaluări a calității cu necesitatea ca indicatorii și evaluatorii să respecte independența judiciară.” (Opinia 6, alineatul 43)

Deși aceasta este, evident, o sarcină dificilă, consiliile judiciare ar trebui să-și asume responsabilitatea pentru elaborarea unor indicatori pentru calitatea justiției, oferți de instanțele judecătorești, la fel ca și Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare la nivel internațional.

3. Domeniile asociate calității care urmează să fie acoperite prin indicatori

Pornind de la o perspectivă largă asupra calității, această noțiune este corelată cu sarcinile esențiale pe care sistemul judiciar trebuie să le îndeplinească în statul de drept. Aceste sarcini variază de la menținerea drepturilor fundamentale la probleme practice, precum serviciul oferit publicului. Se disting aici o serie de domenii. Aspectele cheie ale acestor domenii sunt enumerate și explicate pe scurt. În mod evident, fiecare aspect al unui domeniu ar necesita o discuție separată pentru a epuiza subiectul. Însă, acest demers nu își găsește locul aici, deoarece dorim să concentrăm pe dezvoltarea indicatorilor.

Păstrarea statului de drept

Aspecte esențiale: constrângeri ale sistemului judiciar asupra guvernului, susținerea drepturilor omului, susținerea constituției și împărțirea puterii.

Explicație: Sistemul judiciar este una dintre cele trei puteri în stat și trebuie să joace un rol în susținerea constituției, acordurilor internaționale și legilor naționale în cazuri individuale în care sunt în joc interesele altor puteri de stat sau alte interese majore.

Asigurarea accesului public la lege pentru îndrumarea societății

Aspecte esențiale: puterea precedentului, proiecția forței legii (impactul unei hotărâri judecătorești asupra comportamentului dincolo de cauza în discuție), cunoașterea legii, accesul la informații juridice și legate de instanțe, inclusiv în limbile minorităților

Explicație: Sistemul judiciar nu se referă doar la soluționarea conflictelor în cazuri individuale. Acesta asigură îndrumări societății cu privire la aplicarea legii, clarificând astfel regulile de interacțiune economică și socială. Cu cât reușește mai bine în această funcție, cu atât mai puțin există vreun motiv de conflict. Totodată, legea trebuie să fie reinterpretată pentru a permite ca în societate să aibă loc schimbări. Această funcție și cea menționată anterior fac diferența dintre sistemul judiciar și mecanismele alternative de soluționare a litigiilor.¹⁴ Furnizarea informațiilor devine tot mai importantă datorită poziției predominante pe care începe să o capete conceptul de „big data” (date pe scară largă), în timp ce informațiile cu privire la procedurile derulate în instanță, în general, și cele adresate diverselor grupuri din societate rămân importante.

Garantarea procesului echitabil din perspectiva accesibilității

Aspecte esențiale: audierea părților, exprimarea opiniilor, justiție pentru grupurile vulnerabile, egalitate de arme, proporționalitate, posibilitate de apel efectiv și eficient

Explicație: Acest aspect include măsura în care instanțele de judecată pot asigura un proces echitabil (articolul 6 CEDO, art. 47 Carta drepturilor fundamentale a EU și art. 13 din Convenția ONU privind drepturile fundamentale ale persoanelor cu dizabilități), și împreună cu decizia efectivă constituie baza legală pentru desfășurarea activității instanțelor de judecată. Accesibilitatea reprezintă o preocupare majoră, deoarece cetățenii nu pot profita de serviciile unei instanțe excelente dacă accesul nu le este asigurat. Accesibilitatea poate fi garantată doar parțial de instanțele de judecată, ca de exemplu cheltuielile de judecată, însă modul de distribuire a resurselor judiciare pe hartă este stabilit, în general, de către guvern și parlament, nu de sistemul judiciar. Există, însă, și alte aspecte care sunt incluse în mandatul ce revine sistemului judiciar.

Judecarea cazurilor cu celeritate și într-un mod eficient

Aspecte esențiale: fără întârzieri inutile, durata procedurilor proporțională cu importanța / complexitatea cazului, monitorizarea activă și controlul procesului, conferințe premergătoare procesului, tactici de tergiversare, limite de dimensiune impuse prezentărilor realizate de avocați / părți.

Explicație: „O justiție întârziată este o justiție refuzată”. Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare lasă măsurarea duratei cazurilor, în special, în seama Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției (CEPEJ). RECJ se axează pe metodele de control al duratei procedurilor. În acest scop, gestiunea cazurilor se poate distinge de asigurarea unui proces echitabil. Problema cheie care se pune este dacă judecătorul conduce desfășurarea procesului și prin

¹⁴ A se vedea: John Thomas (2015). The Centrality of Justice: its contribution to society, and its delivery. The Lord Williams of Mostyn Memorial Lecture

ce mijloace.

Pronunțarea hotărârilor judecătorești

Aspecte esențiale: corectitudine, cunoștințe, uniformitate, predictibilitate, capacitate bună de argumentare, rezolvarea conflictului, hotărârile reflectă punctele de vedere ale societății, sentințe adecvate

Explicație: Decizia este elementul esențial al oricărei cauze. Modalitatea în care este adoptată o decizie este crucială: argumentarea, claritatea, lungimea și caracterul executoriu sunt toate subiecte importante în această privință.

Furnizarea serviciilor către justițiabili

Aspecte esențiale: săli de judecată, proceduri administrative, săli de așteptare, timp de așteptare.

Explicație: Experiența persoanelor care merg în instanță este, de asemenea, determinată de aspecte practice, cum ar fi modul în care sunt primite la intrarea în instanță, timpul de așteptare și caracterul adecvat al sălilor de așteptare (victimele și inculpații trebuie să aștepte în aceeași sală?)

Executarea hotărârilor judecătorești

Aspecte esențiale: hotărâri judecătorești cu caracter executoriu

Explicație: În mod evident, pentru părțile în litigiu, este esențial ca hotărârile judecătorești să poată fi puse în practică. Nu are sens ca acestea să se adreseze instanței dacă o hotărâre favorabilă nu are un efect practic. Cu toate acestea, executarea nu este, în general, subordonată sistemului judiciar, iar sistemul judiciar este dependent de alte părți pentru a le pune în executare. Instanțele joacă un rol prin pronunțarea unor decizii clare și cu caracter executoriu.

RECJ intenționează să elaboreze indicatori pentru toate aceste domenii. În unele cazuri acest demers este mai ușor decât în cazul altora, deoarece domeniile se deosebesc în funcție de complexitatea conceptuală și de activitatea deja realizată. Alegerea a fost făcută pentru a se concentra pe patru dintre aceste domenii în această primă versiune a indicatorilor. Aceste domenii au fost considerate ca fiind cele mai presante, deoarece fie au întâietate (de exemplu, fără decizii de înaltă calitate, celelalte domenii își pierd considerabil semnificația), fie pentru că performanța înregistrată nu este, în mod evident, la nivelul corespunzător. Majoritatea participanților din echipa de proiect consideră în continuare celeritatea ca fiind cel mai vulnerabil aspect al performanței sistemelor lor judiciare. Celelalte domenii de calitate pot fi abordate mai târziu. Următorul tabel pregătește cadrul de acțiune.

Tabelul 4 Domeniile de calitate și planificarea proiectării indicatorilor

	Descrierea caracteristicilor obiective	Evaluarea subiectivă a performanței
Menținerea statului de drept	Următoarea etapă	Următoarea etapă
Asigurarea accesului public la lege pentru îndrumarea societății	Inclusă	Următoarea etapă

Garantarea procesului echitabil din perspectiva accesibilității	Inclusă	Unele aspecte
Judecarea cazurilor cu celeritate și într-un mod eficient	Inclusă	Unele aspecte
Pronunțarea unor hotărâri judecătorești de calitate	Inclusă	Unele aspecte
Executarea hotărârilor	Următoarea etapă	Următoarea etapă
Furnizarea de servicii	Următoarea etapă	Următoarea etapă

În acest tabel, se face o distincție între descrierea caracteristicilor obiective și evaluarea subiectivă a performanței. Calitatea este în parte determinată direct de acordurile stipulate de lege. În plus, unele aspecte de calitate, cum ar fi durata cazurilor, sunt măsurate în mod obiectiv. Cu toate acestea, există de asemenea multe aspecte care pot fi evaluate doar subiectiv, cel puțin în această etapă. Evaluările subiective pot fi efectuate de către consilii/instanțe de judecată/judecători și de justițiabili/avocați/observatori. În această etapă, se cunosc puține lucruri cu privire la opiniile justițiabililor, așa cum este menționată acest lucru în contextul independenței și responsabilității. Prin urmare, evaluarea subiectivă este limitată la opiniile incluse în aceasta.

4. Explorarea pe fond a domeniilor selectate asociate calității

În această secțiune, se elaborează zonele de calitate care au fost selectate. Se acordă o atenție specială calității hotărârilor judecătorești.

Judecarea cazurilor cu celeritate și într-un mod eficient

Atât celeritatea cât și administrarea cazurilor sunt subiecte care au fost discutate pe larg în cadrul Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare. Echilibrul dintre celeritatea și alte aspecte de calitate este o problemă importantă, așa cum este indicată în prima recomandare a Raportului privind celeritatea pentru perioada 2010-2011: „O justiție întârziată este o justiție refuzată” este o declarație adevărată care subliniază importanța asigurării justiției fără întârziere nejustificată. Cu toate acestea, în încercarea de a asigura celeritatea, trebuie să ne amintim că tendința de urgență ar trebui să fie echilibrată cu alte aspecte ale calității, din care calitatea deciziei ar trebui să aibă cea mai mare prioritate. Cererile societății necesită prelucrarea, fără întârziere nejustificată, dar tendința de eficacitate nu trebuie să conducă la decizii de calitate inferioară.”

După publicarea raportului, s-au organizat seminare regionale privind celeritatea pentru a crește gradul de conștientizare al problemei gestiunii timpului, pentru a aprofunda înțelegerea cauzelor și căilor de atac, și a discuta despre recomandările și cooperarea dintre

părțile interesante și, prin urmare, pentru a continua implementarea recomandărilor. Seminarele au fost organizate cu participanți din țările dintr-o regiune cu o cultură comparabilă și tradiții legale.

Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare a dezvoltat linii directoare de administrare a cazurilor, așa cum au fost prezentate în raportul 2012-2013 "Reforma judiciară în Europa - Partea II". Liniile directoare sunt:

- Fiecare sistem judiciar ar trebui să stabilească o structură cu privire la modul de stabilire a metodologiilor de administrare a cazurilor, inclusiv standarde asociate pentru durata (medie) a cazurilor, pentru categoriile specifice de cazuri/jurisdicții. Aceste structuri ar trebui direcționate de judecători și ar trebui să permită o discuție cu părțile interesate, cum ar fi avocații.
- Metodologiile de administrare a cazurilor trebuie să stabilească un echilibru între importanța unui caz și atenția pe care o acordă cazul în ceea ce privește etapele procedurale permise.
- În cadrul metodologiilor, un loc important ar trebui acordat conferințelor premergătoare procesului pentru a stabili metoda adecvată de soluționare a cazului și pentru a rezolva diferențele de opinie cu privire la procedură.
- Numărul dosarelor judecate de judecători și personalul de asistență ar trebui să ofere suficient timp pentru administrarea corectă a cazurilor. Ar trebui să se analizeze cu atenție dacă judecătorii pot delega anumite aspecte administrative ale administrării cazurilor pentru a sprijini personalul.
- Administrarea cazurilor necesită o schimbare de atitudine și cultură a multor judecători, care trebuie să fie promovată prin instructaj și/sau alte unelte de distribuire a informațiilor.

Aceste linii directoare asigură cadrul normativ de evaluare a bunelor practici din acest domeniu. Facem distincția între ceea ce instanțele întreprind și ce așteaptă din partea judecătorilor să întreprindă, pe de o parte, și care este conduita așteptată de către instanțe de la părți, pe de altă parte, pentru a procedurile judiciare să se deruleze în timp util.

Pronunțarea în timp util a hotărârilor judecătorești este afectată nu numai de modul de gestiune a cauzelor, dar și de chestiuni de ordin juridic și organizatoric, cum ar fi disponibilitatea și utilizarea procedurilor accelerate, gradul de digitalizare a procedurilor și gradul de specializare a judecătorilor. Aceste probleme sunt abordate aici, în ciuda faptului că astfel de fenomene au o serie de consecințe mai profunde.

Garantarea procesului echitabil din perspectiva accesibilității

Măsura în care instanțele de judecată pot asigura un proces echitabil, așa cum se stipulează în articolul 6 CEDO și articolul 47 al Cartei Drepturilor Fundamentale a UE, depinde de o varietate de factori, în practică. Aici accentul cade pe factorii care au legătură cu accesul la justiție într-un sens larg. La un nivel de bază, procesul echitabil și accesibilitatea impun ca părțile să poată înțelege ce este scris și menționat pe cale orală. Acest lucru implică faptul că procedurile sunt disponibile în limbile oficiale ale unei țări, că sunt implementate acorduri pentru limbile neoficiale folosite pe scară largă și că pentru celelalte limbi sunt disponibile servicii de traducere. Persoanele cu dizabilități necesită o atenție specifică. În afară de aranjamentele de natură tehnică, participarea lor poate impune aranjamente procedurale specifice. De asemenea, informațiile cu privire la instanțele de judecată și sistemul de justiție trebuie să fie disponibile pentru persoanele cu dizabilități (de exemplu, pentru persoanele cu deficiențe de vedere). Altă cerință elementară este că părțile trebuie să aibă acces la toate documentele relevante. Orice excepție trebuie să aibă o bază legală. Este relevant modul în care sunt invocate adesea aceste excepții.

Presupunând că sunt îndeplinite aceste condiții de bază, din caracterul advers al procedurilor judiciare pot rezulta unele probleme. Din această perspectivă, o problemă cheie este egalitatea de arme. Atunci când există un decalaj mare între părți în ceea ce privește cunoașterea legii și a procedurii și experiența în litigii, una dintre părți nu are nicio șansă dacă dezavantajul este compensat într-un fel sau altul. Apoi, problema va fi dacă părțile au o reprezentare juridică adecvată. Dacă nu își permit o reprezentare juridică adecvată, iar finanțarea publică este insuficientă, sau dacă nu doresc o reprezentare juridică, pot judecătorii să dispună sau să ofere reprezentare juridică? Dacă nu există această posibilitate, au judecătorii obligația de a compensa diferența de cunoștințe și experiență atunci când judecă cazul? Și, mai practic, au timp să facă acest lucru? Un alt aspect este comportamentul abuziv. Dacă părțile sau avocații acestora abuzează de proceduri pentru a întârzia închiderea cazurilor sau altfel a crește costurile pentru celelalte părți, un proces echitabil poate deveni iluzoriu dacă judecătorii nu au autoritatea sau nu o pun în practică pentru a bloca acest comportament.

Alt aspect este dacă judecătorii pot și petrec suficient timp asupra tuturor cazurilor. Deoarece cazurile sunt diferite în funcție de efortul pe care îl impun judecătorilor sau completelor de judecată, judecătorii trebuie să poată fi capabili să gestioneze timpul care este necesar în fiecare caz în parte, indiferent de părțile sau de problema care este în joc. Disponibilitatea apelului este un aspect important al accesului la justiție. Ar trebui să li se permită să atace nu numai legea, ci și faptele. În același timp apelul necesită timp și resurse și, fără perspectiva câștigării procesului, doar întârzie justiția și crește costurile pentru părți și pentru sistemul judiciar. Concluzia este trebuie găsit un echilibru permanent între accesul la o cale de atac și limitarea acestuia. O situație similară apare și cu privire la impactul apelului împotriva punerii în executare a unei contestații.

Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare a dezvoltat linii directoare privind apelul în raportul referitor la reforma judiciară menționată mai sus („Reforma judiciară în Europa - Partea II”). Liniile directoare sunt:

- Legea ar trebui să precizeze că decizia privind cazurile de substanță¹⁵ reprezintă o hotărâre judecătorească care are la bază doar fondul cauzei.
- Filtrele ar trebui să fie definite pentru a reduce utilizarea inutilă a timpului instanței asupra cazurilor lipsite de substanță, asigurând un acces mai rapid la justiție pentru acele persoane care introduc o cale de atac pe fond.
- Filtrele ar trebui să fie definite pentru a asigura criteriile prin care sistemul judiciar poate evalua fondul apelului în fiecare caz în parte și exercita marja de apreciere judiciară în decizia finală.
- Procedurile ar trebui să fie implementate pentru a evita repetiția și re-audierea procesului așa cum s-a desfășurat acesta pe fond și a impune ca solicitările de introducere a unei căi de atac să se concentreze pe problemele rămase nerezolvate.
- Nu se recomandă limitarea numărului de judecători în căile de atac ¹⁶, deoarece sunt disponibile măsuri mai eficiente pentru a reduce sarcina apelului și timpul petrecut în instanță.
- Deciziile cu privire la cazurile pe fond ar trebui pronunțate în mod normal și în principal pe baza unui exercițiu teoretic mai degrabă decât prin organizarea unui termen de judecată.
- Procedura de apel ar putea fi simplificată prin stabilirea limitelor cantitative în ceea ce privește susținerile scrise și orale ale părților.

În această zonă a calității, identificarea bunelor practici este mai ambiguă, deoarece liniile directe lipsesc sau, acolo unde există, nu sunt foarte specifice. Lucrarea este în desfășurare, iar indicatorii prezentați mai jos sunt preliminari.

Pronunțarea unor hotărâri judecătorești de calitate

Așa cum s-a specificat în avizul nr. 11 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni „Pentru a fi de bună calitate, o hotărâre judecătorească trebuie să fie percepută de către părți și de către societate în general ca fiind rezultatul unei aplicări corecte a normelor legale, a unei proceduri echitabile și a unei evaluări adecvate a faptelor, și de a fi executabilă în mod eficient.” Pentru a realiza aceste obiective, trebuie să se întrunească un număr de cerințe.

Motivarea hotărârii judecătorești

Hotărârile judecătorești trebuie să fie în principiu motivate. Conform jurisprudenței CEDO, instanțele de judecată ar trebui să prezinte suficiente motive pentru hotărârile lor, atât în sentințele civile cât și cele penale. Astfel se ridică problema dacă toate deciziile pronunțate de instanțele de judecată ar trebui să fie motivate. Acest lucru depinde de prevederile fiecărei sistem național de drept dar, ca îndrumare generală, se poate considera că, dacă nu se menționează explicit contrariul, deciziile care implică administrarea cazului (de exemplu: o decizie prin care se amână pronunțarea) nu au nevoie de o motivație specifică. În principiu, obligația de a menționa motivele ar trebui să fie rezervată pentru decizia finală din cadrul procesului.

¹⁵ Prin care se stabilește dacă o cauză are sau nu substanță.

¹⁶ De exemplu, prin dezbaterile proceselor de către un singur judecător în loc de un complet de judecată.

Deciziile juraților ridică considerente specifice. Conform Recomandării nr. R(95)5 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei pentru Statele Membre cu privire la procesul de apel (cazuri civile și comerciale), „în principiu, motivele nu trebuie prezentate... pentru deciziile pronunțate de jurați”. Această abordare duce la probleme, precum tipul de cauze civile sau comerciale care pot fi judecate de un juriu și ce fel de măsuri pot fi folosite pentru ca motivele verdictului să fie înțelese de părțile în litigiu și, dacă este necesar, de instanța de apel.

O altă problemă este dacă motivele ar trebui scrise sau un judecător poate pronunța o hotărâre în mod verbal. Recomandarea nr. R(87)18 a Comitetului de Miniștri către Statele Membre cu privire la simplificarea justiției penale specifică (III, c, 3) că, în cazuri mai puțin grave sau în cazul în care părțile sunt de acord, tribunalul ar trebui să aibă dreptul să nu pronunțe o decizie scrisă, ci o decizie verbală „care ar trebui să se limiteze la o mențiune în stenograma ședinței”.

Dacă se va face o recomandare, pare necesar ca părțile să fie puse în situația de a cunoaște, prin orice mijloace, motivele unei hotărâri judecătorești pronunțate de un judecător, chiar dacă este pronunțată verbal.

De asemenea, se ridică problema dacă este acceptabilă practica care constă în prezentarea motivelor hotărârii judecătorești doar dacă o parte face apel împotriva acestei hotărâri. Această practică a fost condamnată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului deoarece părțile în litigiu trebuie să poată fi capabile să înțeleagă, imediat ce se pronunță hotărârea, motivele pentru care au câștigat sau pierdut procesul. Cu toate acestea, această practică încă există.

Argumentarea are o altă formă dacă este făcută de un singur judecător sau de un complet de judecată. Această alegere depinde de cultura și sistemul fiecărei țări. Dacă acest sistem există chiar și în țări a căror tradiție favorizează hotărârea judecătorească pronunțată de un singur judecător, discuțiile informale în rândul judecătorilor care se pronunță în cazuri similare ar trebui încurajate pentru a asigura caracterul previzibil al hotărârilor judecătorești și securitatea juridică.

Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare recomandă ca, ori de câte ori este posibil, judecătorii să asigure această argumentare cel puțin în mod verbal.

Claritatea hotărârii judecătorești

Hotărârea judecătorească ar trebui, nu numai să fie motivată, ci și să fie inteligibilă, elaborată într-un limbaj clar și simplu. Acest aspect depinde de publicul cărui i se adresează hotărârea. Se adresează aceasta părților în litigiu, avocaților, profesorilor de drept, mass-media sau publicului, în general?

Autoritățile judiciare ale fiecărei țări ar trebui să elaboreze un ghid de bune practici pentru a facilita elaborarea hotărârilor judecătorești (a se vedea opinia nr. 11 a Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni).

Dimensiunea hotărârii judecătorești

Este de dorit ca o hotărâre judecătorească să fie cât mai succintă posibil. Pentru ca o hotărâre să poată fi citită, înțeleasă sau să aibă impact, aceasta trebuie să fie exactă și concentrată și să se abțină de la detalii inutile și incursiuni academice.

Posibilitatea hotărârii judecătorești de a fi pusă în executare

O hotărâre judecătorească trebuie scrisă într-un limbaj clar și precis pentru a putea fi pusă ușor în aplicare. Hotărârea trebuie să fie efectiv executorie în beneficiul părții care câștigă procesul, aspect ce reprezintă o componentă a dreptului la un proces echitabil. Așa cum a argumentat Curtea Europeană de Justiție, Convenția nu stabilește o protecție teoretică a drepturilor omului, ci are scopul de a se asigura că protecția pe care o oferă poate fi pusă în practică.

Evaluarea calității hotărârilor judecătorești

Dată fiind dificultatea evaluării calității hotărârilor judecătorești, aici este urmată o abordare complementară: aceea de a cartografia ce fac sistemele judiciare pentru a garanta și/sau îmbunătăți calitatea hotărârilor judecătorești. Formarea profesională face parte din acest proces, însă, în egală măsură face și evaluarea calității hotărârilor. Acest domeniu complicat este abordat în secțiunea 7.2. Decurgând din respectiva discuție, aspectele majore care urmează a fi abordate includ existența unui mecanism de eșantionare a hotărârilor și de evaluare a respectivelor decizii judecătorești, contextul (evaluare colegială sau evaluarea performanțelor), sfera de cuprindere a evaluării și părțile responsabile. În ceea ce privește sfera de cuprindere, trebuie făcută o distincție clară dacă avem de-a face cu o evaluare cu privire la calitatea profesională a unei decizii sau cu privire la fondul hotărârii judecătorești luate. În vederea respectării independenței magistratului, nu este adecvată o evaluare a fondului („corectitudinii”) hotărârii judecătorești, și, în opinia RECJ, acest lucru transformă întregul mecanism într-unul inadecvat scopurilor sale. Așa stau lucrurile în cazul în care o parte din afara puterii judecătorești este responsabilă de acest mecanism, ceea ce este o situație oricum de nedorit, însă la fel stau lucrurile și în cazul în care o astfel de responsabilitate este asumată în cadrul sistemului judiciar.

În ceea ce privește responsabilitatea pentru acest mecanism, conform legii, unele consilii nu au competențe în domeniul asigurării calității în justiție. Cu toate acestea, deoarece este de datoria Consiliilor să se asigure că se respectă principiul independenței judecătorilor, CCJE a menționat în avizul său cu nr. 11: „Consiliului ar trebui să i se încredințeze evaluarea calității deciziilor”. CCJE a adăugat că „acolo unde nu există un Consiliu pentru sistemul judiciar, evaluarea calității deciziilor ar trebui să fie întreprinsă de un organism specific care să aibă aceleași garanții pentru independența judecătorilor ca și cele deținute de un astfel de Consiliu al magistraturii”. RECJ împărtășește această opinie.

În concluzie, RECJ consideră că evaluarea calității hotărârilor judecătorești, poate cel mai important aspect al calității justiției, este importantă, atât timp cât se ia în serios chestiunea îmbunătățirii calității. Cu toate acestea, orice sistem de evaluare trebuie să respecte independența judecătorilor. O condiție necesară în acest sens este ca evaluarea să nu se preocupe de fondul cauzelor iar puterea judecătorească să fie ea însăși responsabilă de organizarea unui astfel de sistem.

Formarea judecătorilor

O altă metodă de îmbunătățire a calității hotărârilor judecătorești o reprezintă instruirea, în special formarea profesională inițială a judecătorilor nou-numiți în funcție, precum și „formarea continuă”, care pot fi de ajutor la menținerea și îmbunătățirea competențelor acestora.

Asigurarea accesului public la lege pentru îndrumarea societății

Hotărârile judecătorești oferă - într-o oarecare măsură - îndrumare pentru comportamentul membrilor societății („proiecția forței legii”). O condiție prealabilă este ca hotărârile judecătorești ale instanțelor să fie publicate. Pe lângă publicarea de o manieră pasivă, gradul de influență a hotărârilor poate fi extins prin eforturile instanțelor pentru a atrage atenția publicului asupra deciziilor care au un impact ridicat și/sau au stabilit un precedent. Acest lucru poate fi făcut direct prin intermediul site-urilor de Internet ale sistemului judiciar și utilizarea platformelor de socializare on-line precum și indirect prin mass-media oficială. De asemenea, având în vedere amploarea pe care au luat-o la nivel mondial a „datelor pe scară largă”, poate deveni din ce în ce mai important sau chiar necesar ca instanțele de judecată să facă disponibile informațiile statistice cu privire la rezultatul cazurilor.

La un nivel mai general, autoritatea morală a instanțelor - și, prin urmare, impactul hotărârilor judecătorești - ar putea fi promovată prin informarea publicului cu privire la valorile judiciare fundamentale, cum ar fi independența, imparțialitatea și aplicarea legii. Acest proces poate fi facilitat și prin invitarea publicului să viziteze instanțele și să vadă judecătorii la lucru.

În cele din urmă, noile tehnologii de îmbunătățire a accesului la justiție, precum mecanismele de soluționare alternativă la distanță a litigiilor, sunt importante pentru a menține sau extinde raza de acțiune a sistemului judiciar, dar și de a păstra legătura cu o societate care este supusă unei schimbări tehnologice rapide. Acest aspect a fost recunoscut și în trecut ca atare de către Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare. Raportul menționat anterior cu privire la reforma judiciară conține recomandarea ca:

- Sistemele judiciare să învețe din mecanismele de soluționare alternativă la distanță a litigiilor și din aplicațiile care sunt deja disponibile pe internet.

Activitatea în acest domeniu al calității se află încă la început. Indicatorii prezentați mai jos sunt, prin urmare, unii preliminari.

Setul de indicatori de performanță cu privire la calitate

În această secțiune, sunt menționați indicatorii de performanță pentru cele patru domenii. Indicatorii referitori la caracteristicile obiective au culoarea neagră, iar indicatorii referitori la evaluarea subiectivă a performanței sunt reprezentați cu culoare albastră.

INDICATORII PRIVIND CELERITATEA ȘI EFICIENȚA PROCEDURILOR

5. Standardele pentru judecători cu privire la durata cauzelor:

- Existența standardelor de timp pentru instanțele de fond și de apel;
- Sfera de aplicare a standardelor (procedura în ansamblu sau anumite etape ale procedurii);
- Gradul de obligativitate a standardelor;
- Nivelul la care ținesc standardele în instanțele de fond și de apel;
- Transpunerea standardelor în practică în instanțele de fond și de apel;
- Suficiența resurselor instanței de a îndeplini standardele;
- Accesul publicului la informații cu privire la gradul de îndeplinire a standardelor

2. Standardele pentru părți cu privire la durata cauzelor

- Existența standardelor de timp care privesc părțile pentru instanțele de fond și de apel, de exemplu, pentru depunerea documentelor;
- Gradul în care părțile se conformează cu standardele;
- Autoritatea judecătorilor de a stabili modul de desfășurare a procedurilor într-o cauză (pentru a adecva procedura la cauză) pentru instanțele de fond și de apel;
- Autoritatea judecătorilor de a pune în executare procedura stabilită dacă o parte nu se conformează;
- Măsura în care autoritatea de a stabili procedura este efectiv utilizată în practică.

3. Finalitatea hotărârilor judecătorești

- Existența posibilității pentru instanțele de apel de a retrimite cauzele către instanțele de fond
- Măsura în care cauzele sunt retrimise de la nivelul instanțelor de apel către cele de fond.

4. Procedurile accelerate:

- Existența procedurilor accelerate pentru instanțele de fond și de apel;
- Limitările impuse procedurilor accelerate;
- Gradul în care procedurile accelerate sunt folosite în practică

5. Depunerea electronică a dosarelor și procedurile în format electronic

- Posibilitatea depunerii electronice a dosarelor
- Posibilitatea desfășurării procedurii în format electronic, în sensul că toate comunicările sunt electronice, cu excepția ședinței de judecată
- Posibilitatea părților aflate în litigiu de a se informa prin mijloace electronice cu privire la progresul înregistrat în dosarele lor

6. Specializarea instanțelor de judecată și a judecătorilor

- Existența instanțelor specializate la nivel de instanțe de fond și de apel
- Existența secțiilor specializate la nivel de instanțe de fond și de apel
- Existența judecătorilor specializați care funcționează în afara instanțelor și secțiilor specializate la nivel de instanțe de fond și de apel
- Existența unor reguli de procedură specializate pentru cazurile judecate de instanțele/secțiile/judecătorii specializați la nivel de instanțe de fond și de apel
- Impactul specializării asupra duratei cazurilor, accesului la justiție, calității deciziilor, eficienței

Impactul punctelor de la 1-6 asupra:

- Duratei cauzelor
- Accesului la justiție
- Calității deciziilor
- Eficienței

INDICATORII UNUI PROCESUL ECHITABIL DIN PERSPECTIVA ACCESIBILITĂȚII

7. Egalitatea de arme (reprezentare legală):

- Posibilitatea părților în litigiu de a nu fi reprezentate de un avocat
- [Frecvența situațiilor în care părțile în litigiu nu sunt reprezentate de un avocat](#)
- Existența mecanismelor în cazul în care una dintre părți nu este reprezentată precum impunerea sau oferirea reprezentării legale
- Existența unei obligații pentru judecător de a compensa diferența de cunoștințe și experiență a părților și/sau a reprezentanților legali ai acestora la judecarea cazului
- [Frecvența situațiilor în care părțile în litigiu necesită o astfel de compensare](#)

8. Egalitatea de arme (finanțare și costuri)

- Existența unui sistem în care finanțarea publică este asigurată părților în litigiu care nu dispun de mijloace proprii de finanțare
- Existența unui sistem de transfer al cheltuielilor de judecată ale părții care a câștigat procesul către partea care a pierdut procesul

9. Proportionalitatea eforturilor depuse de judecători:

- Existența regulilor sau regulamentelor care stabilesc dacă un caz este judecat de către un singur judecător sau un complet format din mai mulți judecători la nivel de instanțe de fond și de apel
- [Timp suficient pentru judecător de a audia și de a se pronunța asupra dosarului în mod corespunzător în cauze obișnuite și în cauze complexe la nivel de instanțe de fond și de apel](#)

10. Modalitatea de gestionare a comportamentului abuziv

- Autoritatea judecătorului de a lua măsuri pentru a preveni abuzul de către părți și/sau avocații lor
- Instrumente disponibile judecătorului pentru a interveni
 - o Sistarea sau amânarea procedurilor
 - o Dispunerea urgentării procedurii
 - o Impunerea de amenzi
 - o Inițierea măsurilor disciplinare
 - o Impunerea acoperirii cheltuielilor de judecată de către partea care se opune

11. Disponibilitatea căii de atac

- Existența posibilității pentru o parte aflată în litigiu care pierde procesul de a introduce o cale de atac
- Cerința de a solicita aprobarea căii de atac
- Posibilitatea formulării unei căi de atac pe temeiuri de fapt (nu numai de drept)
- Impactul căii de atac asupra executării hotărârii atacate

12. Comunicarea

- Existența procedurilor în toate limbile oficiale ale țării
- Existența de facilități în instanță pentru oferirea traducerii în limbile care nu se folosesc în instanța respectivă

13. Accesul persoanelor cu dizabilități

- Existența unor aranjamente procedurale speciale pentru persoanele cu dizabilități
- Existența unor aranjamente tehnice pentru persoanele cu dizabilități
- Disponibilitatea informațiilor cu privire la instanțe și sistemul de justiție pentru persoanele cu dizabilități (de exemplu, site de Internet pentru persoanele cu deficiențe de vedere)

- Existența unor ghiduri pentru accesul persoanelor cu dizabilități
- Disponibilitatea unor programe de formare pentru judecătorii care au cauze ce implică persoane cu dizabilități

Impactul punctelor de la 7-13 asupra:

- Garantării unui proces echitabil din perspectiva accesibilității
- Eficienței procedurilor
- Calității hotărârilor judecătorești
- Accesului publicului la lege

INDICATORII DE CALITATE AI HOTĂRÂRILOR JUDECĂTOREȘTI

Calitatea hotărârilor judecătorești

14. Formatul hotărârilor judecătorești

- Existența modelelor pentru fiecare tip de litigiu
- Dacă da, măsura în care modelele sunt elaborate de către judecători.
- Măsura în care modelele sunt aplicate

15. Motivarea hotărârilor judecătorești

- Existența cerinței de motivare a hotărârilor judecătorești care tratează aspecte de fond în dosare civile și a verdictelor în dosare penale
- Dacă da, măsura în care această cerință se aplică cauzelor
- Baza legală a cerinței de motivare în dosare civile și penale
- Existența restricțiilor privind motivarea hotărârilor judecătorești în dosare civile și verdictelor în dosare penale
- Dacă da, măsura în care această cerință se aplică cauzelor
- Baza legală a restricțiilor privind motivarea
- Cerința transcrierii hotărârilor judecătorești verbale în dosare civile și verdictelor verbale în dosare penale

16. Claritatea hotărârilor judecătorești

Existența unei cerințe de a utiliza un limbaj clar și simplu

- Dacă da, măsura în care această cerință este pusă în practică
- **Principalii beneficiari pentru care sunt redactate motivările:**
 - o Justițiabili
 - o Publicul larg
 - o Alți judecători (instanțe de rang superior sau Curtea Supremă)
 - o Autorități de evaluare
- Existența ghidurilor privind claritatea hotărârilor judecătorești
- Dacă da, măsura în care ghidurile sunt elaborate independent de puterea executivă/legislativă
- Obligația de aplicare a ghidurilor
- Măsura în care ghidurile sunt folosite în practică.
- **Informații disponibile cu privire la claritatea hotărârilor judecătorești așa cum este aceasta percepută de părți**

17. Hotărâri judecătorești concise

- Existența cerințelor formale care determină redactarea unor hotărâri judecătorești lungi (de exemplu, cerința de a aborda toate argumentele și/sau elementele de fapt ale litigiului) în dosarele civile și penale de pe rolul instanțelor de fond și de apel
- Existența cerințelor formale care permit hotărâri judecătorești concise în dosarele civile și penale de pe rolul instanțelor de fond și de apel
- **Motivația judecătorilor care pronunță în practică hotărâri judecătorești lungi**
 - o Obiceiul: toată lumea procedează la fel
 - o Îmbunătățirea perspectivelor în carieră
 - o Preocupare pentru critici în căile de atac
 - o Lipsa de experiență ca judecător
 - o Abordare academică excesivă
 - o Copiere cuvânt cu cuvânt din alte hotărâri
- **Estimarea dimensiunii medii a unei hotărâri judecătorești într-o cauză civilă privind încălcarea unui contract de livrare de bunuri în care apărătorii ridică mai multe probleme cu privire la materialul probator**
- **Estimarea dimensiunii medii a unui verdict într-o cauză penală cu privire la o infracțiune de omor în care apărătorul ridică mai multe aspecte de fapt și procedurale**

Impactul punctelor de la 14-19 asupra:

- Calității hotărârilor judecătorești
- Încadrării în timp
- Eficienței procedurilor
- Accesului publicului la lege

Îmbunătățirea calității deciziilor judecătorești

18. Evaluarea calității hotărârilor judecătorești

- Existența unui mecanism de abordare a calității individuale a hotărârilor judecătorești prin examinarea unui eșantion de hotărâri judecătorești pronunțate la nivel de instanță de fond și de apel
- Cadrul în care se aplică acest mecanism:
 - o Evaluarea performanței judecătorilor
 - o Evaluarea reciprocă în rândul judecătorilor, ale cărei rezultate (la nivel individual) nu sunt disponibile conducerii instanțelor sau inspecției
- Autoritatea responsabilă pentru acest mecanism
- Sfera de aplicare a evaluării:
 - o Măiestria judecătorului și/sau

- o Fondul hotărârilor judecătorești
- Mecanisme alternative de evaluare a calității hotărârilor judecătorești:
 - o Utilizarea ratei de căi de atac introduse pentru a evalua calitatea hotărârilor judecătorești
 - o Includerea în rapoartele de satisfacție ale justițiabililor
 - o Studii aprofundate cu privire la aspectele specifice ale hotărârilor judecătorești, cum ar fi caracterul inteligibil

19. Formarea profesională a judecătorilor

- Existența formării profesionale inițiale pentru judecători cu privire la redactarea hotărârilor judecătorești
- Existența cerinței pentru judecători să participe la cursuri de formare profesională anual
- **Măsura în care această cerință este îndeplinită de către judecători**

Impactul punctelor de la 20-21 asupra

- Calității hotărârilor judecătorești

INDICATORI PRIVIND ACCESULUI PUBLIC LA LEGE PENTRU ÎNDRUMAREA SOCIETĂȚII

20. Accesul la jurisprudență

- Gradul în care hotărârile judecătorești în materie de drept civil, penal și pentru familie sunt publicate la nivel de instanță de fond și de apel
- Eforturile instanțelor de a indica hotărârile care au un impact ridicat și/sau stabilesc un precedent pentru public
- Eforturile instanțelor de a furniza informații statistice cu privire la rezultatul în cauzele deduse judecării

21. Deschiderea către public

- Gradul în care instanțele furnizează informații publicului prin intermediul unor surse oficiale (de exemplu, publicații, site-uri web) cu privire la valorile de bază ale sistemului judiciar, cum ar fi independența, imparțialitatea și domnia legii
- Gradul în care publicul are posibilitatea de a vizita instanțele și de a vedea judecătorii la lucru

22. Tehnologii noi de îmbunătățire a accesului la justiție

- Disponibilitatea mecanismelor de soluționare alternativă a litigiilor on-line sau dezvoltarea unor astfel de mecanisme
- Disponibilitatea sau dezvoltarea de sisteme de urmărire și trasabilitate pentru ca părțile să poată urmări progresul înregistrat în propriile cauze
- Disponibilitatea sau dezvoltarea de instrumente electronice la nivelul instanțelor care să vină în sprijinul părților pentru ca acestea să poată intenta o acțiune sau să se apere în instanță
- Disponibilitatea sau dezvoltarea de instrumente electronice la nivelul instanțelor care să furnizeze o predicție cu privire la rezultatul previzibil al cauzelor

Impactul punctelor de la 22-24 asupra:

- Accesului publicului la lege
- Accesului la justiție
- Eficienței procedurilor
- Calității deciziilor

În Anexa 3, indicatorii sunt prezentați în detaliu sub forma unui chestionar care a fost completat de către Consiliile judiciare și alte organisme guvernamentale pentru a putea efectua măsurătorile aferente. În această Anexă, se arată pentru fiecare indicator și ce reprezintă bune practici, respectiv practici nerecomandate de lucru. Acest lucru se

efectuează sub forma unor reguli de notare, așa cum s-a efectuat anterior pentru indicatorii privind independența și responsabilitatea. Diferențele de cultură juridică și diversele abordări cu privire la ceea ce este considerat important în procedurile judiciare conduc la evaluări diferite. Stabilirea a ce înseamnă o practică (mai puțin) indicată și a ce reprezintă o practică (mai puțin) descurajată a generat dezbateri aprinse în cadrul echipei de proiect. S-a dovedit, însă, că atingerea unui consens este posibilă.

5. Implementarea indicatorilor de calitate

În total, 23 de membri și observatori au aplicat indicatorii prin intermediul chestionarului. Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJEU) a completat, de asemenea, chestionarul. Chestionarul s-a dovedit a fi mult mai dificil de completat decât chestionarul despre independență și responsabilitate. Aceste dificultăți s-au datorat în special:

- 1)
- 2) Subiectivității inerente a unor întrebări în această etapă. Deși datele cantitative ar putea rezolva unele dintre ambiguități, aceste date nu sunt încă disponibile în general.
- 3) Apariției non-linearităților: de exemplu, accesul la apel este important, însă foarte multe apeluri nefondate sunt dăunătoare.
- 4) Unele întrebări permit doar răspunsuri binare, în timp ce răspunsurile sunt adesea mai nuanțate.
- 5) Interpretării întrebărilor în diferite sisteme judiciare/juridice: ceea ce este clar în cadrul unui sistem, poate fi ambiguu în altul.
- 6) Diferențelor dintre instanțe și domeniile juridice. Distincția aplicată în general între primă instanță și curțile de apel și între dreptul civil și cel penal este utilă, dar nu rezolvă toate diferențele.
- 7) În cazul în care există diferențe în sistemele juridice dintr-un stat, iar acest lucru nu este reflectat în participarea Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare, aceste probleme devin evidente, de exemplu în Germania.

În raportul său adresat echipei de proiect, grupul de experți evidențiază unele ambiguități cu privire la punctajul răspunsurilor. Regulile de punctare reflectă bunele și proastele practici și, în unele cazuri, există încă diferențe de opinie. Cu toate acestea, aproape toți membrii și observatorii au reușit să completeze chestionarul cu implicarea dorită a judecătorilor, lăsând puține spații libere. Doar un sistem judiciar (Germania) a trebuit să lase atât de multe răspunsuri deschise încât nu putea fi construit un profil de țară semnificativ. Cu toate acestea, din cauza dificultăților menționate anterior, diverși membrii și observatori au considerat că rezultatele nu reflectă cu acuratețe realitatea sistemului lor național și au sugerat ca indicatorii să treacă mai întâi printr-o altă etapă a dezvoltării înainte ca rezultatele (provizorii) să poată fi publicate în sistemul judiciar. Atunci când se compară profilurile de țară (care nu este scopul principal al indicatorilor), apar diferențe, care sunt greu de explicat. Unii membri și observatori au crezut că se descurcă destul de bine în ceea ce privește calitatea justiției, dar au obținut rezultate negative. Este posibil ca subiectivitatea unor întrebări să permită evaluări mai mult sau mai puțin critice. Totuși, astfel de rezultate neașteptate nu ar trebui să fie ignorate fără a se efectua o analiză aprofundată.

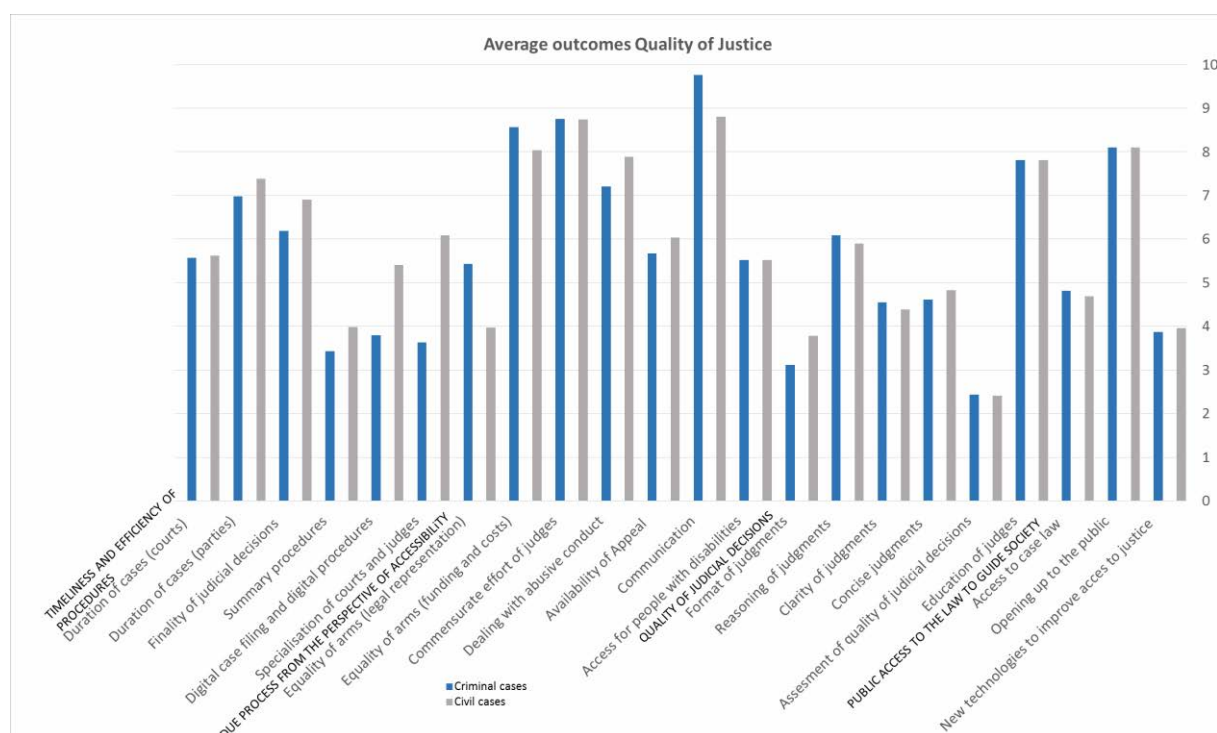
Având în vedere aceste observații, nu este adecvat în această etapă să se publice profilurile de țară. Dat fiind că exercițiul a fost considerat informativ și util, s-a convenit, în general, ca proiectul să continue și să dezvolte în continuare indicatori. Ca primă etapă, s-a convenit ca fiecare participant să-și examineze profilul, să raporteze problemele/ambiguitățile pe care le-a întâmpinat înainte de vară și, în același timp, să-și stabilească problemele legate de calitatea justiției care trebuie abordate.

¹⁷ Consiliile din Danemarca, Ungaria, Malta, Irlanda de Nord și Polonia nu au completat chestionarul.

În final, am dori să remarcăm că, deși indicatorii de calitate nu au făcut parte din validarea științifică, au existat unele remarci în cadrul seminarului. Numărul de indicatori, împreună cu cei privind independența și responsabilitatea, a fost considerat (prea) mare de către unii participanți pentru a-i orienta pe toți, în timp ce distincția dintre aspectele obiective și cele subiective a fost considerată mult mai fluidă decât în cazul independenței și al responsabilității. În ceea ce privește conținutul, s-a omis justiția procedurală. Aceste observații pot fi abordate în următorul ciclu.

Următoarea figură prezintă rezultatele medii pe indicator pentru toți membrii și observatorii.

Figura 36. Indicatori de calitate pentru patru domenii de calitate, media pe toate sistemele judiciare

Examinând rezultatele, scorurile medii sunt relativ scăzute. O indicație a măsurii în care există loc de îmbunătățire poate fi derivată din variația punctajelor sistemelor judiciare participante. Punctele înscrise pe domeniu de calitate sunt discutate mai jos. Se atrage atenția și asupra indicatorilor care au fost dificil de implementat, așa cum a subliniat grupul de experți.

În plus față de indicatorii înșiși, în chestionar s-a întrebat în ce măsură aspectele care au fost acoperite de indicatori au contribuit la domeniile de calitate pe care acestea le vizează în mod prioritar și la alte domenii susceptibile de a fi afectate. Membrii și observatorii au fost întrebați, de asemenea, despre modul în care procedurile au afectat eficiența sistemului judiciar. În tabelele următoare, sunt prezentate percepțiile generale ale impactului indicatorilor în țările participante. Aceste percepții arată variațiile considerabile dintre state. Aceste evaluări au fost adesea dificil de realizat, de exemplu, deoarece nu au fost luate măsuri specifice într-un stat. În general, se poate aștepta ca „înțelepciunea mulțimii” să funcționeze. Deși au existat percepții negative în unele cazuri la nivel de stat, acestea nu au supraviețuit în general tuturor percepțiilor.

Aparent, nu există măsuri care să aibă efecte contraproductive asupra altor obiective, cu excepția impactului raționamentului asupra deciziilor privind celeritatea (a se vedea mai jos). Există multă sinergie.

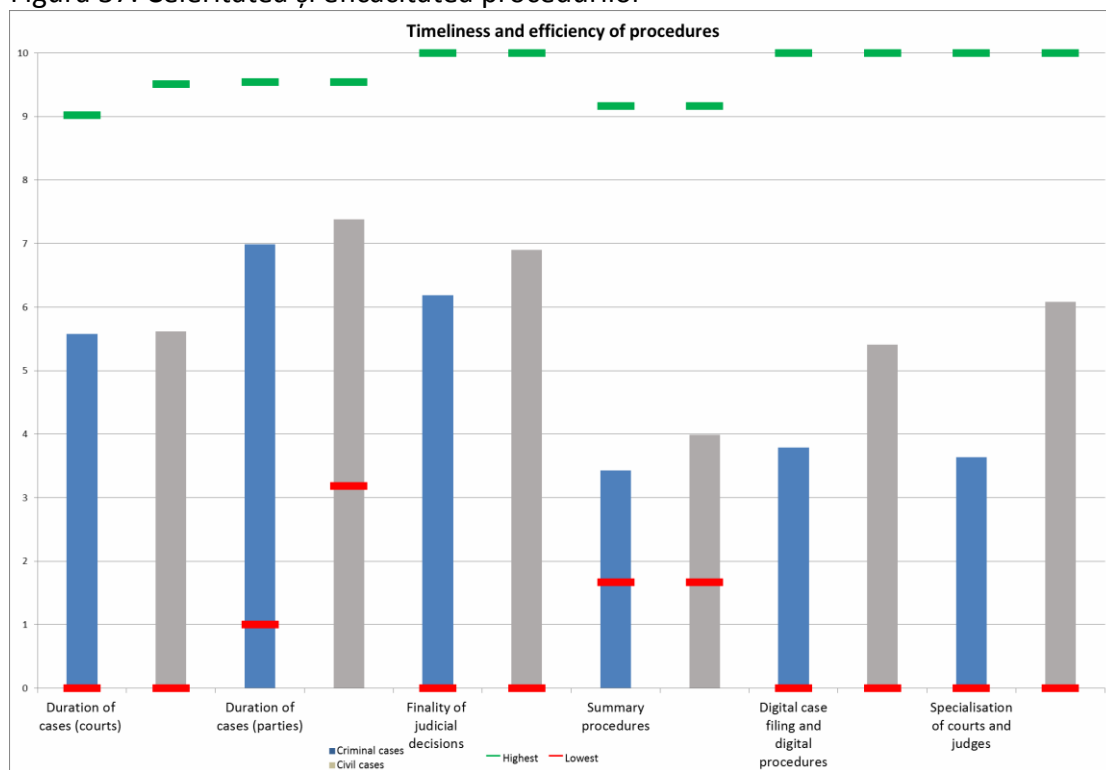
Celeritatea și eficacitatea procedurilor

Tabelul 5. Percepția contribuției instrumentelor la celeritatea și alte domenii afectate de calitate

	Celeritatea	Eficacitate	Accesul la justiție	Calitatea deciziilor	T
Standarde temporale pentru judecători	+	+	+	0	3+
Standarde temporale pentru părți	+	+	+	0	3+
Finalitatea hotărârilor judecătorești	+	+	+	0	3+
Proceduri sumare	++	++	+	0	5+
Depunerea digitală și procedurile	+	+	+	0	3+
Specializare	+	++	+	++	6+

Notă: scorul reprezintă media rotunjită (+=2, +=1, 0=0, --=1, ---=2).

Figura 37. Celeritatea și eficacitatea procedurilor

Ceea ce este bun pentru celeritate este de asemenea, bun pentru accesul la justiție și eficiența procedurilor. Specializarea este în general considerată ca promovând toate aspectele legate de calitate, inclusiv calitatea hotărârilor judecătorești. Procedurile sumare sunt, de asemenea, considerate în general ca având un impact mare și chiar neafectând calitatea hotărârilor judecătorești. Grupul de experți atrage atenția și asupra procedurilor sumare. În chestionar, există întrebări despre disponibilitatea procedurilor sumare, iar cel mai mare punctaj este atins atunci când aceste proceduri sunt disponibile în toate tipurile de cazuri. În opinia grupurilor de experți, este discutabil dacă obiectivul pentru viitor ar trebui să fie elaborarea procedurilor simplificate pentru toate tipurile de cazuri. Ar putea exista mai

multe riscuri decât potențiale beneficii.

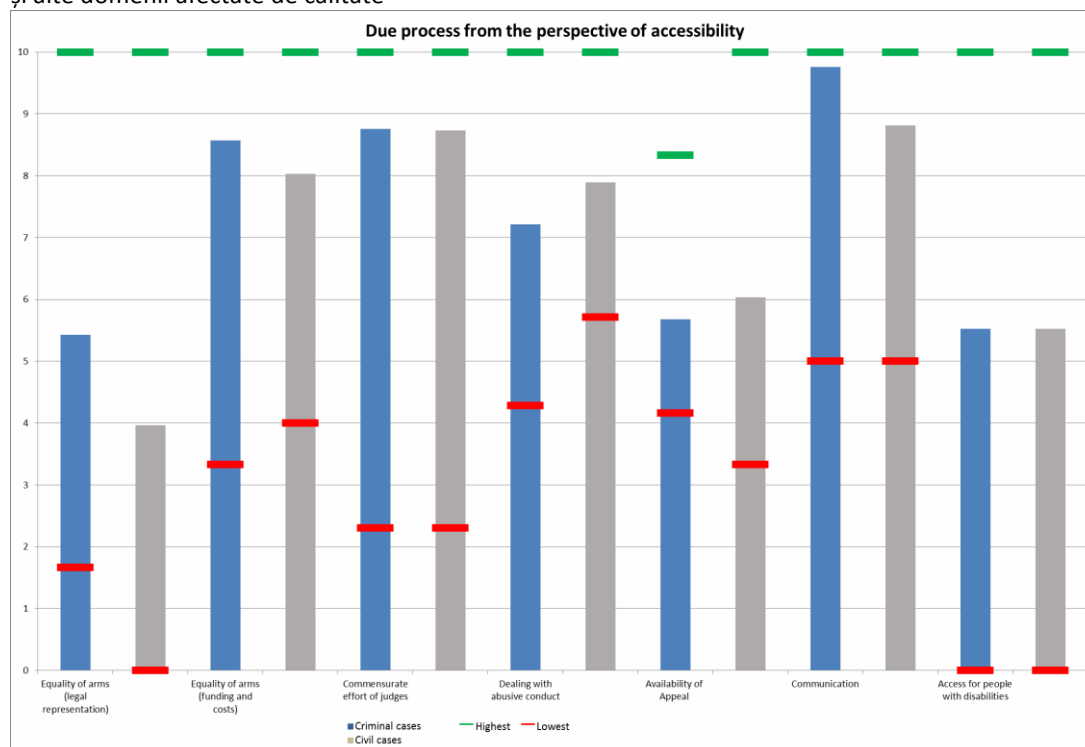
În Figura 37, se prevăd indicatori pentru celeritatea și eficiența procedurilor. De asemenea, prezintă punctajul sistemului judiciar care a înregistrat cea mai mare valoare și scorul sistemului judiciar care a înregistrat cea mai mică valoare pentru fiecare indicator. Deși întotdeauna cel puțin un stat poate atinge un scor foarte mare și astfel (aproape) atinge nivelul de aspirație, se pare că în general există mult loc pentru îmbunătățire. Din nou, trebuie să fii atent cu privire la utilizarea rezultatelor. De exemplu, grupul de experți remarcă faptul că statele mici pot fi dezavantajate de sistemul de punctare, deoarece acordă puncte instanțelor specializate. Este posibil ca astfel de instanțe să nu fie fezabile într-un stat mic.

Principiile garantării unui proces echitabil din perspectiva accesibilității

Tabelul 6. Percepția contribuției instrumentelor la procesul echitabil din perspectiva accesibilității și alte domenii afectate de calitate

	Accesul la justiție	Accesul publicului la lege	Calitatea hotărârilor judecătorești	Eficacitate	T
Reprezentare juridică	+	+	+	+	4+
Finanțarea reprezentării juridice	+	+	0	+	3+
Efort proporțional	+	+	+	+	4+
Tratarea comportamentului abuziv	+	0	0	+	2+
Disponibilitatea apelului	++	+	+	+	5+
Traducere	++	+	+	+	5+
Accesul persoanelor cu handicap	+	+	0	+	3+

Tabelul 6. Percepția contribuției instrumentelor la procesul echitabil din perspectiva accesibilității și alte domenii afectate de calitate

În domeniul principiilor unui proces echitabil din perspectiva accesibilității, cea mai des

Întâlnită situație este cea în care măsurile consolidează mai mult de un obiectiv și, în cel mai rău caz, nu contribuie la alte obiective. Există din nou o mare sinergie între măsuri. Subiectele sunt totuși disparate și, prin urmare, dificil de comparat. O procedură de apel adecvată este, evident, foarte importantă. În ceea ce privește măsurarea indicatorilor, se constată valori mai mari decât pentru domeniul gestiunii timpului, dar aceasta nu este uniformă. Cu toate acestea, unii indicatori sunt în medie aproape de maxim. Reprezentarea juridică are un scor redus. Aceasta este o problemă majoră, dar în mare parte în afara domeniului sistemului judiciar. Sistemele judiciare pot cere guvernului și parlamentului doar să le garanteze accesul la justiție. După cum a subliniat grupul de experți, însăși ideea obligației de a fi reprezentat de un avocat este încă contestată în Europa. Intră în coliziune cu accesibilitatea instanței. O altă problemă este definirea unui avocat. Este un avocat un avocat autorizat, orice avocat care a absolvit Facultatea de Drept sau o persoană care nu a absolvit neapărat universitatea, dar care cunoaște legea și în care are încredere partea? O altă problemă este că chestionarul nu permite diferențierea între tipurile de cazuri și între instanțe.

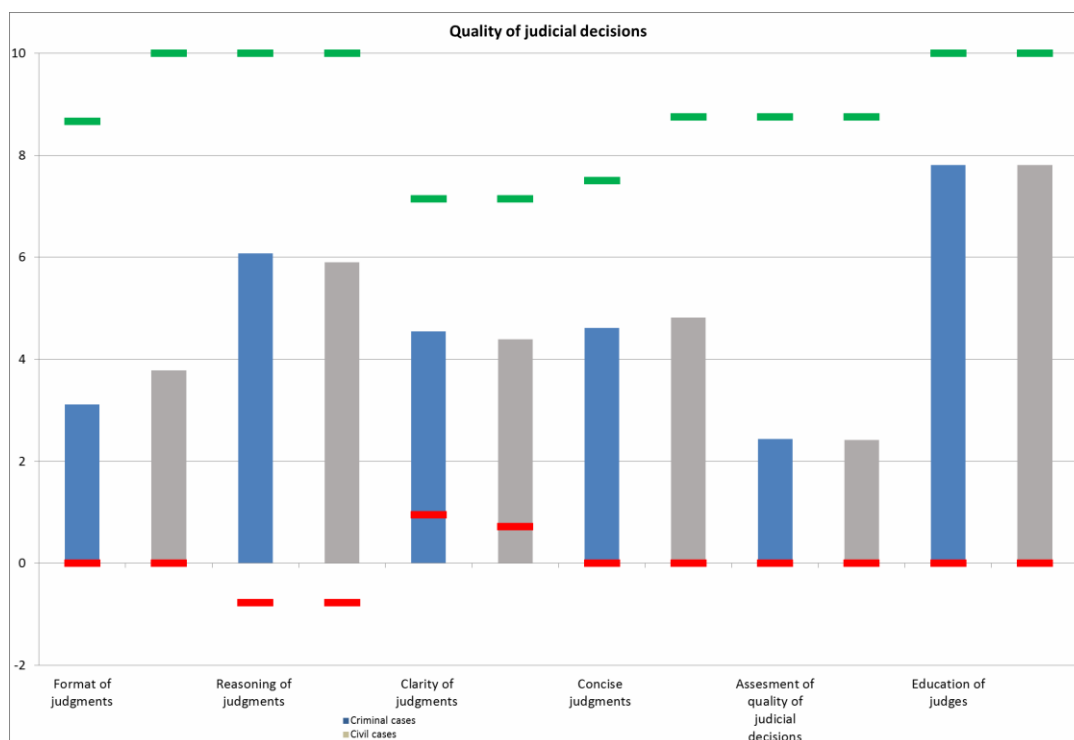
Procedurile de apel nu sunt, de asemenea, marcate foarte pozitiv. Cu toate acestea, în ceea ce privește apelul, măsurarea este complicată. Grupul de experți atrage atenția asupra tensiunii (intenționate) dintre dorința de a face apel, pe de o parte, și dorința de a obține permisiunea de a face apel pentru a contracara apelurile inutile, pe de altă parte. În timp ce este logic, complică punctarea, iar rezultatul poate să nu reflecte corect situația din sistemele judiciare. O altă problemă este accesul persoanelor cu handicap. Având în vedere gama largă de dizabilități, situația este dificil de măsurat, dar cu siguranță necesită atenție.

Calitatea hotărârilor judecătorești

Tabelul 7. Percepția asupra contribuției măsurilor la calitatea hotărârilor judecătorești și alte obiective afectate

	Calitatea hotărârilor judecătorești	Accesul publicului la legi	Celeritatea	Eficacitate	T
Format standard	+	+	0	+	3+
Raționamentul hotărârilor judecătorești	++	++	0 (-)	+	5+
Claritatea hotărârilor judecătorești	++	++	0	+	5+
Hotărâri succinte	+	+	+	+	4+

Figura 39. Indicatorii de calitate ai hotărârilor judecătorești

Un domeniu relativ slab este calitatea hotărârilor judecătorești. Obiectivul calității hotărârilor judecătorești merge invariabil împreună cu obiectivul accesului publicului la lege. Relația cu celeritatea este considerată a fi problematică. În special, raționamentul hotărârilor are în mod logic un impact asupra calității hotărârilor judecătorești, însă multe instanțe judecătorești observă un impact negativ asupra gestiunii timpului. Aceasta este de fapt singura variabilă de impact cu un scor negativ, deși prin rotunjire la numere întregi scorul devine zero. Scorurile sunt, în general, scăzute, chiar și pentru un sistem judiciar negativ. În ceea ce privește claritatea, precum și concizia hotărârilor, niciun sistem judiciar nu obține un punctaj ridicat.

Tabelul 8. Percepția asupra contribuției măsurilor la calitatea hotărârilor judecătorești

	Calitatea hotărârilor judecătorești
Evaluarea deciziilor	+
Formarea profesională a judecătorilor	++

În ceea ce privește metodele de îmbunătățire a calității hotărârilor judecătorești, se analizează evaluarea calității deciziilor și a educației. Cele mai multe se așteaptă din educație. Scorurile privind acest indicator sunt de asemenea ridicate (a se vedea figura 39): educația este în general bine dezvoltată. Un alt mecanism de evaluare bine conceput, care protejează, de asemenea, independența judiciară este o altă posibilitate. Scorul scăzut al mecanismelor actuale de evaluare indică un instrument problematic.

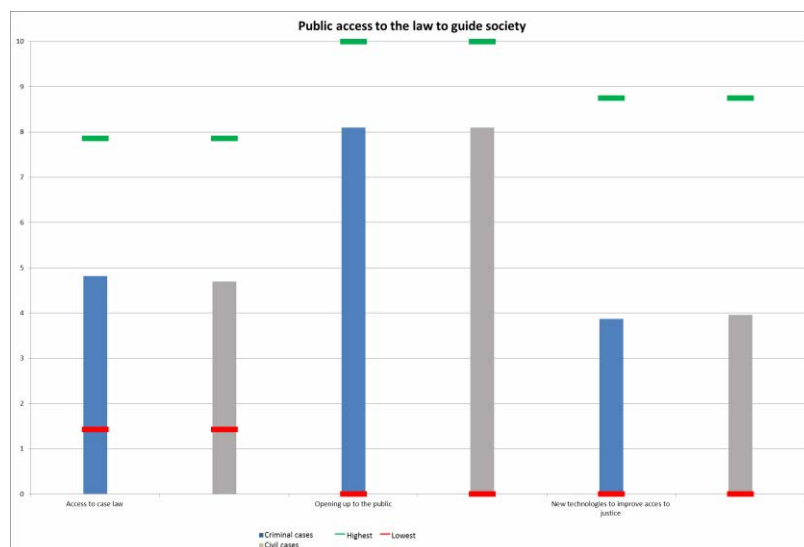
Accesul publicului la lege pentru îndrumarea societății

Tabelul 9. Percepția asupra contribuției măsurilor la accesul publicului la lege și altor

obiective afectate

	Accesul publicului la lege	Accesul la justiție	Calitatea hotărârilor judecătorești	Eficacitate	T
Publicarea jurisprudenței	++	++	+	+	6+
Deschiderea către public	+	+	0	+	3+
Noi tehnologii de îmbunătățire a accesului	+	+	+	+	4+

Figura 40. Indicatorii accesului publicului la lege

În domeniul accesului publicului la lege, publicarea jurisprudenței are cel mai mare impact asupra obiectivelor. Acesta este un domeniu fără regret. În practică încă mai sunt multe de dorit aici. În plus, tehnologia pentru noi metode de rezolvare a conflictelor se dezvoltă încet.

Concluzii

În concluzie, percepțiile asupra impactului aspectelor (măsurilor) privind obiectivele indică faptul că aspectele care se disting pentru fiecare dintre cele patru domenii de calitate sunt într-adevăr toate considerate ca fiind relevante. Deși în general aceste aspecte nu sunt considerate a afecta negativ alte domenii de calitate, sinergia diferă substanțial. Unele aspecte, cum ar fi specializarea și publicarea jurisprudenței, apar la fel de eficiente în multe privințe. Aceste percepții oferă o indicație asupra indicatorilor care sunt deosebit de importanți. Dacă o reducere a numărului de indicatori ar fi considerată de dorit, o opțiune ar fi reducerea numărului de indicatori prin utilizarea exclusivă a indicatorilor cu impact, de exemplu, 4+ sau mai mult. Un alt criteriu de selecție ar putea fi domeniul care are cel mai mult nevoie de îmbunătățire și care se află la dispoziția sistemelor judiciare în sine.

În ceea ce privește indicatorii, în măsura în care sunt măsurați, mediile din toate statele participante nu corespund în general cu nivelul de aspirație (scorurile maxime). Diferențele dintre cele mai mari și cele mai mici scoruri ale sistemelor judiciare sunt mari, cu cele mai mari scoruri adesea aproape de maxim, cu excepția, în special, a câtorva indicatori privind calitatea hotărârilor judecătorești. Variația poate reflecta adevăratele diferențe dintre sistemele judiciare, dar și diferențele de interpretare a indicatorilor. Sistemele judiciare în

cauză sunt îndreptățite să determine dacă în spatele scorurilor mici se află probleme reale și dacă trebuie luate măsuri. În plus, discuția de mai sus arată că, deși indicatorii au fost discutați intens în echipa de proiect și au fost conduși anul trecut, examinarea de către grupul de experți și experiența tuturor sistemelor judiciare cu chestionarul au adus la lumină probleme care necesită o explorare ulterioară. Aceste aspecte se referă, în general, la aspecte normative (care sunt aranjamentele corespunzătoare și necorespunzătoare) și reflectă diferențele dintre sistemele juridice/juridice și cultura juridică/ judiciară.

6. Etapele următoare privind calitatea justiției

Din analiză rezultă două direcții urgente de dezvoltare ulterioară

Concentrarea consiliilor pe calitate

În prezent, Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare a dezvoltat o viziune asupra calității și a furnizat indicatori preliminari ca elemente de construcție, care depind de consiliile individuale, în măsura în care nu au făcut încă acest lucru, pentru a-și defini implicarea în garantarea și promovarea calității justiției și abordarea acesteia. Indiferent de mandatul consiliilor, necesitatea implicării există nu numai din motivele menționate în viziunea asupra calității, ci și din cauza faptului că indicatorii arată că potențialul de îmbunătățire a calității este mare. Determinarea standardelor de calitate, implementarea unor astfel de standarde și evaluarea lor sunt aspecte majore care trebuie abordate față de judecători și instanțe, dar și de celelalte puteri ale statului. Indicatorii arată că sistemul judiciar nu poate garanta singur calitatea justiției și că are nevoie de cooperarea celorlalte puteri ale statului pentru a menține, de exemplu, accesul la justiție.

Atunci când se proiectează îmbunătățiri practice ale calității, se recomandă consiliilor să se concentreze pe subiectele care apar în concluziile preliminare:

Celeritatea și eficacitatea procedurilor: standardele temporale ale instanțelor (judecătorilor), dar și posibilitățile de a avea proceduri sumare în cazurile și specializările corespunzătoare.

Principiile unui proces echitabil din perspectiva accesului la justiție: reprezentarea juridică adecvată și eficacitatea procedurilor de apel. Deoarece aceste aspecte nu sunt (pe deplin) în competența sistemului judiciar, este necesară cooperarea cu celelalte puteri ale statului.

Calitatea hotărârilor judecătorești: în timp ce sunt posibile diferite abordări ale hotărârilor judecătorești (orale / în scris, lungi / concise), raționamentul și claritatea hotărârilor judecătorești sunt esențiale. Eforturile de îmbunătățire a gestiunii timpului nu ar trebui să fie în detrimentul raționamentului hotărârilor judecătorești. Ar trebui promovată educarea judecătorilor în ceea ce privește redactarea hotărârilor judecătorești, nu numai pentru judecătorii profesioniști, ci și pentru judecătorii fără formare profesională de specialitate. De asemenea, evaluarea calității hotărârilor judecătorești pronunțate de judecători individuali poate fi utilă, dar ar trebui să examineze doar metodologia pe care judecătorul o aplică în activitatea sa, și nu pe fondul hotărârilor sale. Evaluarea individuală nu ar trebui să se bazeze pe procentul de casări în apel.

Accesul publicului la lege pentru îndrumarea societății: un acces mai bun al publicului la jurisprudență și comunicarea în instanță pentru a susține acest lucru reprezintă o modalitate eficientă de îmbunătățire a impactului hotărârilor judecătorești și sunt relativ simplu de

realizat

Dezvoltarea ulterioară a indicatorilor

Dezvoltarea indicatorilor de calitate este complicată, dar este interesantă și utilă. Indicatorii de calitate sunt mai complicați decât cei pentru independență și responsabilitate, deoarece standardele internaționale/europene sunt mai puțin frecvente și mai precise, iar diferențele dintre sistemele și culturile juridice joacă un rol important. Totuși, au multe în comun, iar rezultatele ridică multe probleme de luat în considerare. Rezultatele dau un impuls și priorități pentru schimbare. Pentru perioada 2018/2019, Planul strategic 2018-2021 prevede extinderea treptată a activității asupra calității prin discutarea rezultatelor și acoperirea mai multor domenii de calitate. În această etapă, extinderea spre alte domenii de calitate nu este urgentă. O analiză aprofundată a indicatorilor reprezintă o primă prioritate în scopul abordării problemelor discutate în secțiunea anterioară pentru a reduce ambiguitatea și subiectivitatea. Având în vedere că perspectivele externe, în special ale utilizatorilor instanțelor, sunt necesare pentru a completa și a echilibra perspectiva internă, însă în prezent lipsesc, o a doua prioritate este examinarea datelor externe disponibile privind calitatea justiției pentru utilitatea acestora în sistemul de indicatori și integrarea calității în format pentru un sondaj uniform al utilizatorilor instanțelor, care a fost deja sugerat pentru independență și responsabilitate.

În concluzie, sunt propuse următoarele activități pentru perioada 2018/2019:

1. Toate consiliile ar trebui să adopte un cadru care să definească implicarea lor în garantarea și promovarea calității justiției și abordarea acestora și să îmbunătățească calitatea justiției prin examinarea profilurilor lor de țară, luând în considerare recomandările generale.
2. Îmbunătățirea indicatorilor de calitate printr-o analiză și o reflecție aprofundată asupra rezultatelor obținute până în prezent și a problemelor cu care s-au confruntat.
3. Încorporarea calității în dezvoltarea formatului unui sondaj al utilizatorilor instanțelor.
4. Analizarea datelor externe existente despre calitatea justiției pentru utilizarea lor în sistemul de indicatori

Anexa 1 Sondajul în rândul judecătorilor consultanți

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

Date personale

Țara în care funcționez ca judecător consultant este:

Bărbat/Feme

ie Vârsta:

Experiența personală

La câte cauze ați participat în calitate de judecător consultant pe parcursul ultimilor doi ani?

☐ Nici una

☐ 1-2

☐ 3-5

☐ 5-10

☐ Peste 10

Pe parcursul ultimilor doi ani, am participat în calitate de judecător consultant la:

☐ Cauze penale

☐ Cauze de drept administrativ

☐ Cauze de dreptul familiei

☐ Cauze de dreptul muncii

- ☐ Cauze de drept comercial
- ☐ Alte cauze de drept civil
- ☐ Altele :....(vă rugăm să precizați)

.....

Pe parcursul ultimilor doi ani, în calitate de judecător consultant, am judecat cauze:

- ☐ Independent
- ☐ În completuri formate numai din judecători consultanți
- ☐ În completuri formate numai împreună cu judecători de profesie
- ☐ În completuri formate atât din judecători de profesie cât și din judecători consultanți

Chestionar

1a. Pe parcursul ultimilor doi ani m-am aflat sub o presiune inadecvată aplicată în vederea atingerii unui anumit rezultat într-o cauză dată.

- ☐ De acord în mare măsură
- ☐ De acord
- ☐ Nu sunt sigur/ă
- ☐ Nu sunt de acord
- ☐ Nu sunt deloc de acord

1b. Dacă sunteți în mare măsură de acord sau de acord cu afirmația de la punctul 1a, cine a exercitat astfel de presiuni inadecvate? (Este posibilă selectarea mai multor răspunsuri simultan)

- ☐ Părțile sau apărătorii acestora
- ☐ Instituții guvernamentale
- ☐ Judecătorii de profesie
- ☐ Alți judecători consultanți
- ☐ Conducerea instanței sau reprezentanți ai acesteia (inclusiv un președinte de secție)
- ☐ Mass-media (de exemplu, presa scrisă, televiziunea, radiourile)
- ☐ Platformele de socializare on-line (de exemplu, Facebook, Twitter sau LinkedIn)

2a. În țara mea, consider că, pe parcursul ultimilor doi ani, anumiți judecători consultanți au luat mită ca stimulent pentru a decide cauzele într-un anumit mod

- ☐ Nu sunt deloc de acord
- ☐ Nu sunt de acord
- ☐ Nu sunt sigur/ă

- ☐ De acord
- ☐ De acord în mare măsură

2b. Dacă sunteți în mare măsură de acord sau de acord cu afirmația de la punctul 2a, acest lucru s-a petrecut:

- ☐ Ca o excepție absolută
- ☐ Ocazional
- ☐ În mod regulat

3. Pe parcursul ultimilor doi ani, am fost afectat(ă) de o amenințare cu sau de o acțiune disciplinară efectivă sau de un alt tip de acțiune datorită participării și/sau deciziei mele într-o anumită cauză.

- ☐ Nu sunt deloc de acord
- ☐ Nu sunt de acord
- ☐ Nu sunt sigur/ă
- ☐ De acord
- ☐ De acord în mare măsură

4. Pe parcursul ultimilor doi ani, consider că deciziile sau acțiunile luate de anumiți judecători consultanți au fost afectate în mod direct de acțiunile exercitate de mass-media (de exemplu, presa scrisă, televiziunea, radiourile)

- ☐ Nu sunt deloc de acord
- ☐ Nu sunt de acord
- ☐ Nu sunt sigur/ă
- ☐ De acord
- ☐ De acord în mare măsură

5. Pe parcursul ultimilor doi ani, consider că deciziile sau acțiunile luate de anumiți judecători consultanți au fost afectate în mod direct de acțiunile exercitate de platformele de socializare online (de exemplu, Facebook, Twitter sau LinkedIn).

- ☐ Nu sunt deloc de acord
- ☐ Nu sunt de acord
- ☐ Nu sunt sigur/ă
- ☐ De acord

☐ De acord în mare măsură

6. a) Pe parcursul ultimilor doi ani, consider că independența mea în calitate de judecător consultant a fost respectată de către:

	De acord în mare măsură	De acord	Nu sunt sigur/ă	Nu sunt de acord	Nu sunt deloc de acord
Judecătorii de profesie					
Alți judecători consultanți					
Părți					
Avocați					
Mass-media (de exemplu, presa scrisă, televiziunea, radiourile)					
Platformele de socializare on-line (de exemplu, Facebook, Twitter sau LinkedIn)					
Instituțiile guvernamentale					
Organizațiile profesionale, cum ar fi sindicatele sau organizațiile patronale					
Comunitatea locală (cetățeni)					
De către societate, în general					

6b Pe parcursul ultimilor doi ani, atunci când am făcut parte din același complet de judecată împreună cu judecători de profesie, judecătorii de profesie au exercitat o influență inadecvată asupra mea pentru a lua o anumită hotărâre în cauzele deduse judecătii.

☐ Nu sunt deloc de acord

☐ Nu sunt de acord

☐ Nu sunt sigur(ă) / Nu răspund

☐ De acord

☐ De acord în mare măsură

6b Pe parcursul ultimilor doi ani, atunci când am făcut parte din același complet de judecată împreună cu judecători de profesie, judecătorii de profesie mi-au luat în considerare la modul cel mai serios contribuțiile avute. Nu sunt deloc de acord

☐ Nu sunt de acord

☐ Nu sunt sigur/ă

☐ De acord

☐ De acord în mare măsură

6b Pe parcursul ultimilor doi ani, atunci când am făcut parte din același complet de judecată împreună cu judecători de profesie, am avut un impact asupra hotărârilor luate.

☐ Nu sunt deloc de acord

☐ Nu sunt de acord

☐ Nu sunt sigur/ă

☐ De acord

☐ De acord în mare măsură

7 Există un cod deontologic sau un ghid de etică profesională pentru judecătorii consultanți?

☐ Da

☐ Nu

☐ Nu sunt sigur/ă

8. Pe o scară de la 0 - 10 (unde 0 înseamnă „lipsit de orice independență”, iar 10 înseamnă „cel mai înalt grad posibil de independență”)

consider că judecătorii consultanți din țara mea sunt:

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Lipsiți de orice independență

Complet independenți

9. Pe o scară de la 0 - 10 (unde 0 înseamnă „lipsit de orice independență”, iar 10 înseamnă „cel mai înalt grad posibil de independență”)

În calitate de judecător consultant, eu personal

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

nu mă simt deloc independent(ă)

Mă simt total independent(ă)

10. Pe o scară de la 0 - 10 (unde 0 înseamnă „lipsit de orice independență”, iar 10 înseamnă „cel mai înalt grad posibil de independență”)

consider că judecătorii de profesie din țara mea sunt:

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Lipsiți de orice independență

Complet independenți

VĂ MULȚUMIM PENTRU PARTICIPAREA LA STUDIUL NOSTRU

Anexa 2 Chestionar privind calitatea justitiei 2017-2018

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

Chestionar cu privire la calitatea justiției

Vă rugăm să completați țara dvs. de proveniență

Remarcă generală Indicația din partea echipei de proiect este ca acest chestionar să fie completat de un grup de lucru care să constea din aproximativ 3 judecători care să dețină cunoștințele relevante pe subiectul asigurării calității și de către (câțiva membri ai) Consiliului Judiciar/ai organismului echivalent din țara respectivă.

Instrucțiuni înainte de completarea chestionarului:

Răspunsurile pot fi oferite electronic prin bifarea căsuțelor incluse în acest document.

Toate/majoritatea/jumătate din/în unele/nici una dintre cauze sau instanțe: La mai multe dintre întrebări, se solicită precizarea numărului de cauze la care se aplică respectivul răspuns. Pentru a vă oferi o formă de îndrumare pentru a putea răspunde la aceste întrebări, sunt sugerate următoarele definiții:

Toate cauzele: 95% sau
peste Majoritatea
cauzelor: 60% - 95%
Jumătate dintre cauze:
40%-60% În unele cauze:
5% - 40%
Nu; 0-5%

Diferențele dintre instanțe: în țara dvs. de proveniență, pot diferi aranjamentele instituționale între instanțe. Acolo unde este relevant acest lucru, se face distincția dintre instanțe de fond și instanțe de apel. Pot surveni diferențe și între instanțele de fond și între instanțele de apel, în egală măsură. Cu excepția situației în care întrebarea vă solicită în mod specific să indicați diferențele (a se vedea punctul 1.1), vă rugăm să răspundeți la întrebare prin raportare la situația obișnuită a instanțelor din țara dvs.

A. Celeritatea și eficiența procedurilor

Indicatorul A1: standarde pentru instanțe cu privire la durata cauzelor

1.1 Există standarde¹⁸ - fie acestea oficial sau neoficiale - stabilite pentru durata cauzelor în instanțele de fond?

Cauze penale

	Toate instanțele ¹⁹	Majoritatea instanțelor	Jumătate din instanțe	Unele instanțe
Toate tipurile de cauze	☐ 7	☐ 6	☐ 5	☐ 4
Majoritatea tipurilor de cauze	☐ 6	☐ 5	☐ 4	☐ 3
Jumătate din tipurile de cauze	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2
Unele tipuri de cauze	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
Nu	☐ 0			

Cauze civile

	Toate instanțele	Majoritatea instanțelor	Jumătate dintre instanțe	Unele instanțe
Toate tipurile de cauze	☐ 7	☐ 6	☐ 5	☐ 4
Majoritatea tipurilor de cauze	☐ 6	☐ 5	☐ 4	☐ 3
Jumătate din tipurile de cauze	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2
Unele tipuri de cauze	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
Nu	☐ 0			

1.2 Dacă sunt stabilite standarde, acestea se aplică procedurii în ansamblu (de la începutul până la finalizarea acesteia), anumitor faze ale procedurii, cum ar fi perioada dintre ședința de judecată și emiterea hotărârii, sau ambelor situații?

	Cauze penale	Cauze civile
Procedurii în ansamblu 2	☐	☐
Unor faze specifice din procedură 1	☐	☐
Ambelor situații 3	☐	☐

1.3 Există standarde - fie acestea oficial sau neoficiale - stabilite pentru durata cauzelor în instanțele de apel?

Cauze penale

	Toate instanțele	Majoritatea instanțelor	Jumătate din instanțe	Unele instanțe
Toate tipurile de cauze	☐ 7	☐ 6	☐ 5	☐ 4

¹⁸ Cuvântul „standard” este utilizat aici cu sensul de normă. Un standard poate fi implementat în diverse modalități, variind de la impunerea prin lege până la cutumă.

¹⁹ A se vedea precizările introductive cu privire la procentaje.

Majoritatea tipurilor de cauze	☐ 6	☐ 5	☐ 4	☐ 3
Jumătate din tipurile de cauze	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2
Unele tipuri de cauze	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
Nu	☐ 0			

Cauze civile

	Toate instanțele	Majoritatea instanțelor	Jumătate din instanțe	Unele instanțe
Toate tipurile de cauze	☐ 7	☐ 6	☐ 5	☐ 4
Majoritatea tipurilor de cauze	☐ 6	☐ 5	☐ 4	☐ 3
Jumătate din tipurile de cauze	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2
Unele tipuri de cauze	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
Nu	☐ 0			

1.4 Dacă sunt stabilite standarde, acestea se aplică în general procedurii în ansamblu (de la începutul până la finalizarea acesteia), anumitor faze ale procedurii, cum ar fi perioada dintre ședința de judecată și emiterea hotărârii, sau ambelor situații?

	Cauze penale	Cauze civile
Procedurii în ansamblu 2	☐	☐
Unor faze specifice din procedură 1	☐	☐
Ambelor situații 3	☐	☐

1.5 Care este statutul standardelor în generale?

	Cauze penale	Cauze civile
Au natură obligatorie 0	☐	☐
Nu sunt obligatorii 4	☐	☐

1.6 În cazul instanțelor de fond, aceste standarde sunt unele ridicate?

	Cauze penale	Cauze civile
Pot fi atinse cu ușurință 1	☐	☐
Necesită un oarecare efort 2	☐	☐
Necesită un real efort 3	☐	☐

1.7 În cazul instanțelor de apel, aceste standarde sunt unele ridicate?

	Cauze penale	Cauze civile
Pot fi atinse cu ușurință 1	☐	☐
Necesită un oarecare efort 2	☐	☐
Necesită un real efort 3	☐	☐

1.8 Sunt standardele efectiv atinse în practică în cauzele unde ele se aplică, în cazul instanțelor de fond?

	Cauze penale	Cauze civile
În toate cauzele 4	☐	☐
În majoritatea cauzelor 3	☐	☐
În jumătate dintre cauze 2	☐	☐
În unele dintre cauze 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

1.9 Dacă standardele nu sunt realizate în întregime, acest lucru este provocat de lipsa unui buget suficient sau de imposibilitatea de a găsi personal calificat?

	Cauze penale	Cauze civile
Lipsa bugetului 0	☐	☐
Lipsa personalului calificat 0	☐	☐
Ambele situații 0	☐	☐

1.10 Sunt standardele efectiv atinse în practică în cauzele unde ele se aplică, în cazul instanțelor de apel?

	Cauze penale	Cauze civile
În toate cauzele 4	☐	☐
În majoritatea cauzelor 3	☐	☐
În jumătate dintre cauze 2	☐	☐
În unele dintre cauze 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

1.11 Dacă standardele nu sunt realizate în întregime, acest lucru este provocat de lipsa de personal sau din cauza constrângerilor bugetare?

	Cauze penale	Cauze civile
Lipsa bugetului 0	☐	☐
Lipsa personalului calificat 0	☐	☐
Ambele situații 0	☐	☐

1.12 Informația cu privire la încadrarea în standardele de celeritate a rezolvării cauzelor este accesibilă publicului?

	Cauze penale	Cauze civile
Este disponibilă pe site-ul web 2	☐	☐
Este disponibilă la cerere 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

Indicatorul A2: Standardele pentru părți cu privire la durata cauzelor

2.1 Există limite de timp care privesc părțile la nivelul instanțelor de fond, de exemplu, pentru depunerea documentelor?

Cauze penale

	Toate instanțele	Majoritatea instanțelor	Jumătate dintre instanțe	Unele instanțe
În toate tipurile de cauze	☐ 7	☐ 6	☐ 5	☐ 4
În majoritatea tipurilor de cauze	☐ 6	☐ 5	☐ 4	☐ 3
În jumătate din tipurile de cauze	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2
În unele tipuri de cauze	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
Nu	☐ 0			

Cauze civile

	Toate instanțele	Majoritatea instanțelor	Jumătate din instanțe	Unele instanțe
Toate tipurile de cauze	☐ 7	☐ 6	☐ 5	☐ 4
Majoritatea tipurilor de cauze	☐ 6	☐ 5	☐ 4	☐ 3
Jumătate din tipurile de cauze	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2
Unele tipuri de cauze	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
Nu	☐ 0			

2.2 Se conformează părțile cu limitele de timp în cazurile în care se aplică standarde, la nivelul instanțelor de fond?

	Cauze penale	Cauze civile
În toate cauzele 4	☐	☐
În majoritatea cauzelor 3	☐	☐
În jumătate dintre cauze 2	☐	☐
În unele dintre cauze 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

2.3 Există limite de timp care privesc părțile la nivelul instanțelor de apel, de exemplu, pentru depunerea documentelor?

Cauze penale

	Toate instanțele	Majoritatea instanțelor	Jumătate din instanțe	Unele instanțe
În toate tipurile de cauze	☐ 7	☐ 6	☐ 5	☐ 4
În majoritatea tipurilor de cauze	☐ 6	☐ 5	☐ 4	☐ 3
În jumătate din tipurile de	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2

cauze				
În unele tipuri de cauze	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
Nu	☐ 0			

Cauze civile

	Toate instanțele	Majoritatea instanțelor	Jumătate dintre instanțe	Unele instanțe
Toate tipurile de cauze	☐ 7	☐ 6	☐ 5	☐ 4
Majoritatea tipurilor de cauze	☐ 6	☐ 5	☐ 4	☐ 3
Jumătate din tipurile de cauze	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2
Unele tipuri de cauze	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
Nu	☐ 0			

2.4 Se conformează părțile cu limitele de timp în cazurile în care se aplică standarde, la nivelul instanțelor de apel?

	Cauze penale	Cauze civile
În toate cauzele 4	☐	☐
În majoritatea cauzelor 3	☐	☐
În jumătate dintre cauze 2	☐	☐
În unele dintre cauze 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

2.5 Judecătorii la nivelul instanțelor de fond au competența de a stabili modul de desfășurare a procedurii²⁰ într-o cauză (să adapteze procedura la specificul cauzei), indiferent dacă are loc sau nu audierea părților?

	Cauze penale	Cauze civile
În toate cauzele 4	☐	☐
În majoritatea cauzelor 3	☐	☐
În jumătate dintre cauze 2	☐	☐
În unele dintre cauze 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

2.6 Este această competență utilizată efectiv în instanțele de fond?

	Cauze penale	Cauze civile
În toate cauzele 4	☐	☐
În majoritatea cauzelor 3	☐	☐

²⁰ De exemplu, cu privire la numărul de martori și/sau experți care pot fi aduși la termenul de judecată și/sau alegerea tipului de expert

În jumătate dintre cauze 2	☐	☐
În unele dintre cauze 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

2.7 Judecătorii de la nivelul instanțelor de fond au autoritatea de a pune în executare procedura stabilită dacă una dintre părți nu se conformează?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 2	☐	☐
Nu 0	☐	☐

2.8 Judecătorii la nivelul instanțelor de apel au competența de a stabili modul de desfășurare a procedurii într-o cauză (să adapteze procedura la specificul cauzei), indiferent dacă are loc sau nu audierea părților?

	Cauze penale	Cauze civile
În toate tipurile de cauze 4	☐	☐
În majoritatea tipurilor de cauze 3	☐	☐
În jumătate din tipurile de cauze 2	☐	☐
În unele tipuri de cauze 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

2.9 Este această competență utilizată efectiv în instanțele de apel?

	Cauze penale	Cauze civile
În toate cauzele 4	☐	☐
În majoritatea cauzelor 3	☐	☐
În jumătate dintre cauze 2	☐	☐
În jumătate dintre cauze 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

2.10 Judecătorii de la nivelul instanțelor de apel au autoritatea de a pune în executare procedura stabilită dacă una dintre părți nu se conformează?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 2	☐	☐
Nu 0	☐	☐

Indicatorul A3: Finalitatea hotărârilor judecătorești

3.1 Instanțele de apel pot retrimite cauzele către instanțele de fond?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

3.2. În ce măsură retrimite efectiv instanțele de apel cauzele către instanțele de fond?²¹

	Cauze penale	Cauze civile
Majoritatea cauzelor 0	☐	☐
Jumătate dintre cauze 1	☐	☐
Unele dintre cauze 2	☐	☐
Puține cauze (1%-5%) 3	☐	☐
Cu titlu de excepție (< 1%) 2	☐	☐
Niciodată 0	☐	☐

Indicatorul A4: proceduri accelerate / simplificate²²

4.1 Sunt disponibile proceduri accelerate sau simplificate la nivelul instanțelor de fond?

	Cauze penale	Cauze civile
În toate tipurile de cauze 4	☐	☐
În majoritatea tipurilor de cauze 3	☐	☐
În jumătate din tipurile de cauze 2	☐	☐
În unele tipuri de cauze 1	☐	☐
În nici un caz 0	☐	☐

4.2 Dacă da, care sunt limitările care se aplică acestor proceduri la nivelul instanțelor de fond?

- este necesar să existe o presiune legată de factorul timp

	Cauze penale	Cauze civile
Da 0	☐	☐
Nu 2	☐	☐

- este necesar să privească o infracțiune minoră sau o valoare redusă a pretențiilor

	Cauze penale	Cauze civile
Da 0	☐	☐
Nu 2	☐	☐

- cu excluderea anumitor cauze specifice

	Cauze penale	Cauze civile
Da 0	☐	☐
Nu 2	☐	☐

4.3 Sunt procedurile accelerate folosite efectiv în practică la nivelul instanțelor de fond?

	Cauze penale	Cauze civile
În mod regulat 3	☐	☐
Ocazional 2	☐	☐
Cu titlu de excepție 1	☐	☐

²¹ Retrimiterarea trebuie să fie posibilă, însă ar trebui să fie utilizată cu prudență

²² Așa cum se indică în Avizul nr. 6 al CCJE, există diferențe majore în utilizarea terminologiei în acest domeniu. Nu toate statele au aceeași accepțiune a conceptului de proceduri sumare, accelerate și accelerate. Vă rugăm să răspundeți la această întrebare în funcție de sistemul din care faceți parte, făcând referire la procedură care permite scurtarea sau plasarea pe o rută prioritară a cauzei

Niciodată	0	☐	☐
-----------	---	--------------------------	--------------------------

4.4 Sunt disponibile proceduri accelerate la nivelul instanțelor de apel?

	Cauze penale	Cauze civile
Toate categoriile de cauze	☐	☐
Majoritatea tipurilor de cauze	☐	☐
Unele tipuri de cauze	☐	☐
În nici un caz	☐	☐

4.5 Dacă da, care sunt limitările care se aplică acestor proceduri la nivelul instanțelor de apel?

- este necesar să existe o presiune legată de factorul timp

	Cauze penale	Cauze civile
Da	☐	☐
Nu	☐	☐

- este necesar să privească o infracțiune minoră sau o valoare redusă a pretențiilor

	Cauze penale	Cauze civile
Da	☐	☐
Nu	☐	☐

- cu excluderea anumitor cauze specifice

	Cauze penale	Cauze civile
Da	☐	☐
Nu	☐	☐

4.6 Sunt procedurile accelerate folosite efectiv în practică la nivelul instanțelor de apel?

	Cauze penale	Cauze civile
În mod regulat	☐	☐
Ocazional	☐	☐
(Aproape) niciodată	☐	☐

Indicatorul A5: Depunerea electronică a dosarelor și procedurile în format electronic

5.1 Se pot depune dosarele în formă electronică²³ la instanțele de fond?

Cauze penale

	Toate instanțele	Majoritatea instanțelor	Jumătate din instanțe	Unele instanțe
În toate tipurile de cauze	☐	☐	☐	☐
În majoritatea tipurilor de cauze	☐	☐	☐	☐

²³ Depunerea în formă electronică a dosarelor include și depunerea unei plângeri prin intermediul poștei electronice, dar și sisteme mai avansate

În jumătate din tipurile de penale	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2
În unele tipuri de cauze	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
Nu	☐ 0			

Cauze civile

	Toate instanțele	Majoritatea instanțelor	Jumătate dintre instanțe	Unele instanțe
Toate tipurile de cauze	☐ 7	☐ 6	☐ 5	☐ 4
Majoritatea tipurilor de cauze	☐ 6	☐ 5	☐ 4	☐ 3
Jumătate din tipurile de cauze	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2
Unele tipuri de cauze	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
Nu	☐ 0			

5.2 Se pot depune dosarele în formă electronică la instanțele de apel?

Cauze penale

	Toate instanțele	Majoritatea instanțelor	Jumătate din instanțe	Unele instanțe
În toate tipurile de cauze	☐ 7	☐ 6	☐ 5	☐ 4
În majoritatea tipurilor de cauze	☐ 6	☐ 5	☐ 4	☐ 3
În jumătate din tipurile de cauze	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2
În unele tipuri de cauze	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
Nu	☐ 0			

Cauze civile

	Toate instanțele	Majoritatea instanțelor	Jumătate din instanțe	Unele instanțe
Toate tipurile de cauze	☐ 7	☐ 6	☐ 5	☐ 4
Majoritatea tipurilor de cauze	☐ 6	☐ 5	☐ 4	☐ 3
Jumătate din tipurile de cauze	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2
Unele tipuri de cauze	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
Nu	☐ 0			

5.3 Se pot desfășura procedurile în format electronic, în sensul ca toate comunicările să se desfășoare pe canale electronice, mai puțin la termenul de judecată?

Cauze penale

	Toate instanțele	Majoritatea instanțelor	Jumătate dintre instanțe	Unele instanțe
În toate tipurile de cauze	☐ 7	☐ 6	☐ 5	☐ 4
În majoritatea tipurilor de cauze	☐ 6	☐ 5	☐ 4	☐ 3
În jumătate din tipurile de cauze	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2
În unele tipuri de cauze	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
Nu	☐ 0			

Cauze civile

	Toate instanțele	Majoritatea instanțelor	Jumătate din instanțe	Unele instanțe
Toate tipurile de cauze	☐ 7	☐ 6	☐ 5	☐ 4
Majoritatea tipurilor de cauze	☐ 6	☐ 5	☐ 4	☐ 3
Jumătate din tipurile de cauze	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2
Unele tipuri de cauze	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
Nu	☐ 0			

5.4 Justițiabilii au posibilitatea de a se informa prin mijloace electronice cu privire la progresul înregistrat în propriile cauze?

Cauze penale

	Toate instanțele	Majoritatea instanțelor	Jumătate din instanțe	Unele instanțe
În toate tipurile de cauze	☐ 7	☐ 6	☐ 5	☐ 4
În majoritatea tipurilor de cauze	☐ 6	☐ 5	☐ 4	☐ 3
În jumătate din tipurile de cauze	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2
În unele tipuri de cauze	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
Nu	☐ 0			

Cauze civile

	Toate instanțele	Majoritatea instanțelor	Jumătate din instanțe	Unele instanțe
Toate tipurile de cauze	☐ 7	☐ 6	☐ 5	☐ 4
Majoritatea tipurilor de cauze	☐ 6	☐ 5	☐ 4	☐ 3
Jumătate din tipurile de cauze	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2
Unele tipuri de cauze	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
Nu	☐ 0			

Indicatorul A6: Specializarea instanțelor de judecată și a judecătorilor

6.1 Există instanțe specializate la nivel de fond?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 4	☐	☐
Nu 0	☐	☐

6.2 Există secții specializate în cadrul instanțelor de fond?

	Cauze penale	Cauze civile
Toate instanțele 4	☐	☐
Majoritatea instanțelor 3	☐	☐
Jumătate din instanțe 2	☐	☐
Unele instanțe 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

6.3 Există reguli specializate de procedură pentru cauzele judecate de instanțele/secțiile specializate la nivel de fond?

	Cauze penale	Cauze civile
--	--------------	--------------

Da 4	☐	☐
Nu 0	☐	☐

6.4 Există instanțe specializate la nivel de instanțe de apel?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 4	☐	☐
Nu 0	☐	☐

6.5 Există secții specializate în cadrul instanțelor de apel?

	Cauze penale	Cauze civile
Toate instanțele 4	☐	☐
Majoritatea instanțelor 3	☐	☐
Jumătate din instanțe 2	☐	☐
Unele instanțe 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

6.6 Există reguli specializate de procedură pentru cauzele judecate de instanțele/secțiile specializate la nivel de apel?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 2	☐	☐
Nu 0	☐	☐

Evaluarea impactului

Care este, în opinia dvs., impactul de ansamblu²⁴ în practica curentă al indicatorilor cu privire la celeritatea și eficiența procedurilor (indicatori transversali) asupra următoarelor aspecte (cu caracter vertical), în cauzele penale și civile la nivel de instanțe de fond și de apel?

Vă rugăm să indicați punctajul acordat în meniul derulant, unde -2 reprezintă un impact negativ, 0 reprezintă un impact neutru iar 2 reprezintă un impact pozitiv.

	Standarde pentru instanțe	Standarde pentru părți	Finalitate a hotărârilor judecătorești	Proceduri accelerate	Depunerea electronică a dosarelor și proceduri în format electronic	Specializarea instanțelor de judecată și a judecătorilor
Durata cauzelor	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie
Accesul la justiție	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie

²⁴ În scopul simplificării nu se face nicio distincție între instanțele de fond și cele de apel la această întrebare.

Calitatea deciziilor	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie
Eficiența	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie

B. Garantarea unui proces echitabil din perspectiva accesibilității

Indicatorul B7: Egalitatea armelor (reprezentarea juridică)

7.1 În cauzele civile și în cele penale, sunt părțile obligate să fie reprezentate de un avocat?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 4	☐	☐
Nu 0	☐	☐

7.2 Dacă nu, sunt reprezentate părțile în practică?

	Cauze penale	Cauze civile
Deseori 0	☐	☐
Rar 1	☐	☐

7.3 Atunci când este observată producerea unui dezavantaj într-o situație în care nu este obligatorie reprezentarea juridică, poate instanța să dispună instituirea acesteia?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

7.4 Atunci când este observată producerea unui dezavantaj într-o situație în care nu este obligatorie reprezentarea juridică, poate instanța să ofere reprezentare juridică?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

7.5 În cazurile civile și penale, cât de des se întâmplă ca judecătorul să ia măsuri pentru a evita ca părțile să fie dezavantajate?

	Cauze penale	Cauze civile
Foarte des 2	☐	☐
Se întâmplă ocazional 1	☐	☐
Nu se întâmplă niciodată	☐	☐

Indicatorul B8: Egalitatea armelor (finanțare și costuri)

8.1 Există un sistem în care finanțarea publică este asigurată părților în litigiu care nu dispun de mijloace proprii de finanțare?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

8.2 Dacă răspunsul la întrebarea 2.1 este da, este suficientă finanțarea din fonduri publice pentru:

	Cauze penale	Cauze civile
Toți justițiabilii care au dreptul legal de a o solicita 2	☐	☐
Majoritatea justițiabililor care au dreptul legal de a o solicita 1	☐	☐
Pentru o parte a justițiabililor care au dreptul legal de a o solicita 0	☐	☐

8.3 Un justițiabil care a pierdut procesul într-o cauză civilă este, în general, obligat să achite cheltuielile părții care a câștigat?

- ☐ În întregime **2**
☐ Parțial **1**
☐ Nu **0**

Indicator B9 Proportionalitatea eforturilor depuse de judecători (cauzele complexe se bucură de atenția cuvenită?)

9.1 Există reguli sau regulamente care stabilesc dacă un caz este judecat de către un singur judecător sau un complet format din mai mulți judecători la nivel de instanțe de fond?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 5	☐	☐
Nu 0	☐	☐

9.2 Judecătorul are la dispoziție timpul pe care îl consideră necesar pentru fiecare cauză la nivel de instanțe de fond?

Cauze penale	Da	Nu
Într-o cauză obișnuită	☐ 5	☐ 0
Într-o cauză complexă	☐ 5	☐ 0
Cauze civile	Da	Nu
Într-o cauză obișnuită	☐ 5	☐ 0
Într-o cauză complexă	☐ 5	☐ 0

9.3 Există reguli sau regulamente care stabilesc dacă un caz este judecat de către un singur judecător sau un complet format din mai mulți judecători la nivel de instanțe de apel?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

Judecătorul are la dispoziție timpul pe care îl consideră necesar pentru fiecare cauză la nivel de instanțe de apel? Cauze penale	Da	Nu
Într-o cauză obișnuită	☐ 5	☐ 0
Într-o cauză complexă	☐ 5	☐ 0
Cauze civile	Da	Nu
Într-o cauză obișnuită	☐ 5	☐ 0
Într-o cauză complexă	☐ 5	☐ 0

Indicatorul B10: Modalitatea de gestionare a comportamentului abuziv

10.1 Judecătorul poate întreprinde acțiuni pentru prevenirea unui comportament abuziv al părților/apărătorilor acestora²⁵?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 2	☐	☐
Nu 0	☐	☐

10.2 Dacă răspunsul la întrebarea 10.1 este da, poate judecătorul să întreprindă (vă rugăm să indicați mai multe opțiuni, dacă este cazul):

	Cauze penale	Cauze civile
Sistarea sau amânarea procedurilor 1	☐	☐
Disponerea urgentării procedurii 1	☐	☐
Impunerea acoperirii cheltuielilor de către partea care se opune 1	☐	☐
Impunerea de amenzi 1	☐	☐
Raportarea către organisme disciplinare 1	☐	☐

Indicatorul B11: Disponibilitatea căii de atac

11.1 Poate o parte aflată în litigiu care pierde procesul să introducă o cale de atac?

	Cauze penale	Cauze civile
Toate categoriile de cauze 4	☐	☐
Majoritatea tipurilor de cauze 3	☐	☐
Jumătate din tipurile de cauze 2	☐	☐
Unele tipuri de cauze 1	☐	☐
În nici un caz 0	☐	☐

11.2 Există o cerință de a solicita aprobarea căii de atac?

	Cauze penale	Cauze
--	--------------	-------

²⁵De exemplu, care vizează o întârziere inutilă a procedurii sau care provoacă cheltuieli inutile pentru cealaltă parte

		civile
Toate categoriile de cauze 4	☐	☐
Majoritatea tipurilor de cauze 3	☐	☐
Jumătate din tipurile de cauze 2	☐	☐
Unele tipuri de cauze 1	☐	☐
În nici un caz 0	☐	☐

11.3 Este posibilă formularea unei căi de atac pe temeiuri de fapt (nu numai de drept)?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 2	☐	☐
Nu 0	☐	☐

11.4 Dacă este introdusă o cale de atac, ce se întâmplă cu decizia de la instanța de fond? (se stabilește prin lege/sau se hotărăște de către instanță)

	Cauze penale	Cauze civile
Este suspendată/amânată în mod automat 0	☐	☐
Devine automat executorie 0	☐	☐
Instanța de apel poate hotărî să suspende sau să confere caracter executoriu deciziei instanței de fond, în funcție de situația de fapt din cauză 2	☐	☐

Indicatorul B12: Comunicarea

12.1 Sunt procedurile disponibile în toate limbile oficiale ale țării?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

12.2 Instanța oferă facilități de traducere atunci când este necesar?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

Indicatorul B13: Accesul persoanelor cu dizabilități

13.3.1 Există aranjamente procedurale speciale pentru persoanele cu dizabilități?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

13.2 Există aranjamente tehnice speciale pentru persoanele cu dizabilități?

☐ Da **1**

☐ Nu 0

13.3 Sunt disponibile informațiile cu privire la instanțe și sistemul de justiție pentru persoanele cu dizabilități ? (de exemplu, site de Internet pentru persoanele cu deficiențe de vedere)

☐ Da 1

☐ Nu 0

13.4 Judecătorii sunt instruiți în abordarea cauzelor care implică persoane cu dizabilități?

☐ Da 1

☐ Nu 0

13.5 Sunt disponibile ghiduri pentru ca hotărârile judecătorești să poată fi accesate de către persoanele cu dizabilități?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

Evaluarea impactului

Care este, în opinia dvs., impactul indicatorilor de mai sus asupra următoarelor aspecte?²⁶²⁶

Vă rugăm să indicați punctajul acordat în meniul derulant, unde -2 reprezintă un impact negativ, 0 reprezintă un impact neutru iar 2 reprezintă un impact pozitiv.

	Reprezentare juridică	Finanțare și costuri	Proportionalitatea eforturilor depuse de judecători	Modalitatea de gestionare a comportamentului abuziv	Disponibilitatea căii de atac	Comunicarea	Accesul persoanelor cu dizabilități
Garantării unui proces echitabil din perspectiva accesibilității	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie
Eficiența procedurilor	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie
Calitatea deciziilor	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie
Accesul publicului la lege	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie

²⁶De dragul simplificării, s-a renunțat la distincția civil/penal și instanță de fond/instanță de apel

C. Calitatea hotărârilor judecătorești și îmbunătățirea acesteia

C14. Formatul hotărârilor judecătorești

14.1 Sunt disponibile modele²⁷ pentru hotărâri judecătorești și pentru alte decizii judiciare pentru categorii de cauze?

Cauze penale

	Toate instanțele	Majoritatea instanțelor	Jumătate din instanțe	Unele instanțe
Toate tipurile de cauze	☐ 7	☐ 6	☐ 5	☐ 4
Majoritatea tipurilor de cauze	☐ 6	☐ 5	☐ 4	☐ 3
Jumătate din tipurile de cauze	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2
Unele tipuri de cauze	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
Nu	☐ 0			

Cauze civile

	Toate instanțele	Majoritatea instanțelor	Jumătate din instanțe	Unele instanțe
Toate tipurile de cauze	☐ 7	☐ 6	☐ 5	☐ 4
Majoritatea tipurilor de cauze	☐ 6	☐ 5	☐ 4	☐ 3
Jumătate din tipurile de cauze	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2
Unele tipuri de cauze	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
Nu	☐ 0			

14.2 Dacă sunt disponibile astfel de modele, cine le stabilește? (Este posibilă selectarea mai multor răspunsuri simultan)

	Cauze penale	Cauze civile
Judecătorii în comun 4	☐	☐
Instanțele în comun 3	☐	☐
Curtea Supremă 2	☐	☐
Consiliul judiciar 1	☐	☐
Ministerul Justiției 0	☐	☐

14.3 Dacă sunt disponibile modele, sunt judecătorii obligați să le aplice?

	Cauze penale	Cauze civile
Toate tipurile de cauze -4	☐	☐

²⁷ Un model oferă secțiunile și secvența în care trebuie acestea să apară într-o hotărâre judecătorească

Majoritatea tipurilor de cauze 3	-	☐	☐
În jumătate din tipurile de cauze 2	-	☐	☐
Unele tipuri de cauze	-1	☐	☐
Nu	0	☐	☐

14.4 Judecătorii folosesc modelele în practică?

		Cauze penale	Cauze civile
Toate categoriile de cauze	4	☐	☐
Majoritatea tipurilor de cauze	3	☐	☐
În jumătate din tipurile de cauze 2		☐	☐
Unele tipuri de cauze	1	☐	☐
Nu	0	☐	☐

Indicatorul C15: Motivarea hotărârilor judecătorești

15.1 În cauzele civile și penale, hotărârile judecătorești care tratează aspecte de drept material trebuie să fie motivate în formă verbală sau scrisă?

		Cauze penale	Cauze civile
Toate categoriile de cauze	4	☐	☐
Majoritatea tipurilor de cauze	3	☐	☐
Jumătate dintre cauze	2	☐	☐
Unele tipuri de cauze	1	☐	☐
Nu	0	☐	☐

15.2 Dacă da, această cerință se bazează pe norme de drept material, regulamente ale instanțelor, practica curentă? (Este posibilă selectarea mai multor răspunsuri simultan):

		Cauze penale	Cauze civile
Prin lege	5	☐	☐
Hotărâri ale instanțelor de apel (norme de drept material)	4	☐	☐
Regulamente ale sistemului judiciar în ansamblul său	3	☐	☐
Regulamente ale instanțelor	2	☐	☐
Practica curentă	1	☐	☐

15.3 În cauzele civile și penale, este motivarea limitată, de exemplu, în vederea accelerării procedurilor?

		Cauze penale	Cauze civile
Toate categoriile de cauze	-4	☐	☐
Majoritatea tipurilor de cauze	-3	☐	☐

Jumătate dintre cauze -2	☐	☐
Unele tipuri de cauze -1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

15.4 Dacă da, această cerință se bazează pe norme de drept material, regulamente ale instanțelor, practica curentă?

	Cauze penale	Cauze civile
Prin lege-5	☐	☐
Hotărâri ale instanțelor de apel (norme de drept material) -4	☐	☐

Regulamente ale sistemului judiciar în ansamblul său -3	☐	☐
Regulamente ale instanțelor -2	☐	☐
Practica curentă -1	☐	☐

15.5 Hotărârile judecătorești în cauze civile sau penale care sunt pronunțate în ședința de judecată (adică nu sunt date în scris) sunt înregistrate și puse la dispoziția părților?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 4	☐	☐
Nu 0	☐	☐

Indicatorul C16: Claritatea hotărârilor judecătorești

16.1 Limbajul clar și simplu este cerut prin lege, regulamente sau practica curentă?

	Cauze penale	Cauze civile
Prin lege 4	☐	☐
Regulamente ale sistemului judiciar 3	☐	☐
Regulamente ale instanțelor 2	☐	☐
Practica profesională 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

16.2 Dacă da, este această regulă pusă în practică?

	Cauze penale	Cauze civile
Toate cauzele 3	☐	☐
Majoritatea cauzelor 2	☐	☐
Unele dintre cauze 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

16.3 Pentru cine sunt redactate în primul rând motivațiile hotărârii?

	Cauze penale	Cauze civile
Justițiabili 3	☐	☐
Publicul larg 2	☐	☐
Alți judecători (cum ar fi instanțele de apel, Curtea Supremă) 1	☐	☐
Autorități de evaluare 0	☐	☐

16.4 Sunt disponibile ghiduri privind claritatea hotărârilor judecătorești?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 2	☐	☐
Nu 0	☐	☐

16.5 Dacă da, cine a stabilit aceste ghiduri?

	Cauze penale	Cauze civile
--	--------------	--------------

Ministerul Justiției 0	☐	☐
Consiliul judiciar 1	☐	☐
Curtea Supremă 1	☐	☐
Alți judecători 1	☐	☐

16.6 Dacă sunt disponibile ghiduri, sunt judecătorii obligați să le aplice?

	Cauze penale	Cauze civile
Toate tipurile de cauze -4	☐	☐
Majoritatea tipurilor de cauze - 3	☐	☐
În jumătate din tipurile de cauze - 2	☐	☐
Unele tipuri de cauze -1	☐	☐
Nu -0	☐	☐

16.7 Judecătorii folosesc ghidurile în practică?

	Cauze penale	Cauze civile
Toate tipurile de cauze 4	☐	☐
Majoritatea tipurilor de cauze 3	☐	☐
În jumătate din tipurile de cauze 2	☐	☐
Unele tipuri de cauze 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

16.8 A fost realizat un studiu în rândurile părților pe parcursul ultimilor 5 ani cu privire la gradul perceput de claritate al hotărârilor judecătorești?

Da 1	☐
Nu 0	☐

16.9 Dacă da, care este procentajul de hotărâri primite care au fost evaluate ca fiind clare?

	Cauze penale	Cauze civile
≥ 80% 3	☐	☐
60%-79% 2	☐	☐
40%-59% 1	☐	☐
≤ 40% 0	☐	☐

Indicatorul C17: Hotărâri judecătorești concise

17.1 [Vă rugăm să inserați un „x” în casetă dacă răspunsul dvs. este DA.]

a) Există cerințe formale care duc la redactarea la hotărâri judecătorești de dimensiuni mari? (de exemplu, cerința de a răspunde la toate argumentele ridicate în dezbateri)

Da = 0, Nu/nu s-a bifat = 2

b) Există cerințe formale care duc la redactarea la hotărâri judecătorești scurte?

Da = 2, Nu/nu s-a bifat = 0

	a	b
Instanță de fond, drept civil	☐	☐
Instanță de fond, drept penal	☐	☐
Apel, drept civil	☐	☐
Apel, drept penal	☐	☐

17.2 Pe lângă cerințele existente, așa cum sunt acestea formulate, oricare dintre următoarele aspecte conduc la redactarea unor hotărâri judecătorești de lungi dimensiuni

- ☐ Cutuma 0
- ☐ Îmbunătățirea perspectivelor în carieră 0
- ☐ Preocuparea pentru critici formulate în căile de atac 0
- ☐ Lipsa de experiență ca judecător 0
- ☐ Abordare academică 0
- ☐ Copiere cuvânt cu cuvânt din alte hotărâri 0

17.3. Estimați dimensiunea medie a hotărârii judecătorești atât în cauze civile cât și penale. [Vă rugăm să bifați caseta care corespunde cu dimensiunea medie estimată din tabelul de mai jos]

Cauză de drept civil: privind încălcarea unui contract de livrare de bunuri în care apărătorii ridică mai multe probleme cu privire la materialul probator.

Decizie în cauză penală: cu privire la o infracțiune de omor în care apărătorul ridică mai multe aspecte de fapt și procedurale

	0-20 pagini 4	20-40 pagini 3	40-60 pagini 2	60-80 pagini 1	80+ pagini 0
Instanță de fond, drept civil	☐	☐	☐	☐	☐
Instanță de fond, drept penal	☐	☐	☐	☐	☐
Apel, drept civil	☐	☐	☐	☐	☐
Apel, drept penal	☐	☐	☐	☐	☐

Notă: o pagină

echivalează cu 350 cuvinte.

Evaluarea impactului

Care este impactul de ansamblu al indicatorilor referitori la calitatea hotărârilor judecătorești asupra următoarelor aspecte?

Vă rugăm să indicați punctajul acordat în meniul derulant, unde -2 reprezintă un impact negativ, 0 reprezintă un impact neutru, 2 reprezintă un impact pozitiv.

	Formatul hotărârilor judecătorești	Motivarea hotărârilor judecătorești	Claritatea hotărârilor judecătorești	Hotărâri judecătorești concise
Calitatea hotărârilor judecătorești	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie
Încadrarea în timp	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie
Eficiența procedurilor	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie
Accesul publicului la lege	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie

Indicatorul C18: Evaluarea calității hotărârilor judecătorești

18.1 Se realizează o eșantionare în mod regulat a hotărârilor judecătorești în vederea evaluării calității deciziilor (proces desfășurat în afara căilor de atac)?

☐ Da **2**

☐ Nu **0**

18.2 Dacă răspunsul la punctul 20.1 este afirmativ, acest proces are loc la nivel de instanță de fond și de apel?

☐ Instanțe de fond **1**

☐ Instanțe de apel **1**

18.3 Aceste eșantionări se fac ca parte a...?

☐ Evaluării reciproce desfășurate între judecători, ale cărei rezultate individuale nu sunt comunicate conducerii instanței sau altora **4**

☐ Evaluarea performanțelor judecătorilor **2**

18.4 Dacă eșantioanele de hotărâri fac parte din evaluarea performanțelor judecătorilor, cine este responsabil de acest proces?

	Cauze penale	Cauze civile
Conducerea instanței, inclusiv președintele instanței 0	☐	☐
Consiliul judiciar 0	☐	☐
Ministerul Justiției -6	☐	☐
Inspekția judiciară sau un alt organism care nu este parte a Consiliului Judiciar -6	☐	☐

18.5 Pe ce se concentrează evaluarea hotărârilor judecătorești?

☐ Calitatea profesională (măiestria) hotărârilor **0**

☐ Fondul hotărârilor²⁸ **se pierde toate punctele, însă nu se coboară sub zero**

18.6 Există rate de introducere a apelului care să fie utilizate pentru aprecierea calității hotărârilor judecătorești?

☐ Da **0**

☐ Nu **1**

18.7 Este calitatea hotărârilor judecătorești parte a chestionarelor de măsurare a satisfacției justițiabililor, dacă acestea există?

☐ Da **1**

☐ Nu **0**

18.8 Este calitatea hotărârilor judecătorești evaluată prin alte metode, cum ar fi studii cu privire la aspecte specifice ale hotărârilor judecătorești, cum ar fi caracterul lizibil?

☐ Da **1**

☐ Nu **0**

Indicatorul C19: Formarea profesională a judecătorilor

19.1 Este redactarea hotărârilor judecătorești parte a formării profesionale inițiale a judecătorilor?

☐ Da **5**

²⁸ A fost decizia una „corectă” sau „greșită”? Această abordare afectează direct independența judecătorului.

☐ Nu 0

19.2 Li se solicită judecătorilor să participe anual la cursuri de formare?

☐ Da 2

☐ Nu 0

19.3 Măsura în care această cerință îndeplinită de către judecători?

Toți 3	☐
Majoritatea 2	☐
Puțini 1	☐
În nici un caz 0	☐

Evaluarea impactului

Care este, în opinia dvs., impactul de ansamblu al indicatorilor referitori la calitatea hotărârilor judecătorești asupra următoarelor aspecte?

Vă rugăm să indicați punctajul acordat în meniul derulant, unde -2 reprezintă un impact negativ, 0 reprezintă un impact neutru, 2 reprezintă un impact pozitiv.

	Evaluarea calității hotărârilor judecătorești	Formarea profesională a judecătorilor
Calității hotărârilor judecătorești	Selectați o categorie	Selectați o categorie

D. Asigurarea accesului public la lege pentru îndrumarea societății

Indicatorul D20: Accesul la jurisprudență

20.1 În instanțele de fond, se publică hotărârile judecătorești pe un site web extern?

	Cauze penale	Cauze civile
Toate cauzele 4	☐	☐
Majoritatea cauzelor 3	☐	☐
Jumătate dintre cauze 2	☐	☐
Unele dintre cauze 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

20.2 Dacă hotărârile judecătorești sunt publicate, acestea sunt accesibile gratuit sau se plătește accesul?

	Cauze penale	Cauze civile
Gratuite 2	☐	☐
Plătite 0	☐	☐

20.3 Sunt publicate rezumatele hotărârilor judecătorești?

	Cauze penale	Cauze civile
Toate cauzele 4	☐	☐
Majoritatea cauzelor 3	☐	☐
Jumătate dintre cauze 2	☐	☐
Unele dintre cauze 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

20.4 Sunt subliniate deciziile importante: deciziile care au un impact ridicat/stabilesc un precedent sunt evidențiate în fața publicului?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 2	☐	☐
Nu 0	☐	☐

20.5 Instanțele pun la dispoziția publicului informații statistice cu privire la rezultatele cauzelor?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 2	☐	☐
Nu 0	☐	☐

20.6 În instanțele de apel, se publică hotărârile judecătorești pe un site web extern?

	Cauze penale	Cauze civile
Toate cauzele 4	☐	☐
Majoritatea cauzelor 3	☐	☐
Jumătate dintre cauze 2	☐	☐
Unele dintre cauze 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

20.7 Dacă (unele dintre) aceste hotărâri judecătorești sunt publicate, sunt ele accesibile gratuit sau se plătește accesul?

	Cauze penale	Cauze civile
Gratuite 2	☐	☐

Plătite 0	☐	☐

20.8 Sunt publicate rezumatele hotărârilor judecătorești luate de instanțele de apel?

	Cauze penale	Cauze civile
Toate cauzele 4	☐	☐
Majoritatea cauzelor 3	☐	☐
Jumătate dintre cauze 2	☐	☐
Unele dintre cauze 1	☐	☐
Nu 0	☐	☐

20.9 Sunt subliniate deciziile importante: deciziile care au un impact ridicat/stabilesc un precedent sunt evidențiate în fața publicului?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 2	☐	☐
Nu 0	☐	☐

20.10 Instanțele pun la dispoziția publicului informații statistice cu privire la rezultatele cauzelor?

	Cauze penale	Cauze civile
Da 2	☐	☐
Nu 0	☐	☐

Indicatorul D21: Deschiderea către public

21.1 Este publicul informat prin intermediul unor surse oficiale (de exemplu, publicații, site-uri web etc.) cu privire la valori esențiale ale sistemului judiciar, cum ar fi independența, imparțialitatea, domnia legii?

- ☐ Da 1
☐ Nu 0

21.2 Este publicul încurajat în mod public să viziteze instanțele și să vadă judecătorii la lucru?

- ☐ Da 1
☐ Nu 0

Indicatorul D22: noi tehnologii de îmbunătățire a accesului la justiție

22.1 Există mecanisme alternative on-line de rezolvare a disputelor²⁹ care să fie disponibile sau să fie în curs de elaborare de către instanțe?

- ☐ Sunt disponibile 2
☐ Se află în curs de elaborare 1
☐ Nu 0

22.2 Există sau sunt în curs de elaborare sisteme de urmărire și monitorizare prin care părțile să poată urmări progresul înregistrat în cauzele proprii?

- ☐ Sunt disponibile 2
☐ Se află în curs de elaborare 1

²⁹De exemplu, proceduri care sunt realizate în întregime electronic (fără a fi organizate audieri cu participarea persoanelor implicate), prin utilizarea de tehnici de comunicare electronică, cum ar fi mesageria electronică
Adopted General Assembly Lisbon, 1 June 2018
www.encj.eu

☐ Nu 0

22.3 Sunt disponibile sau se află în curs de elaborare în instanțe instrumente electronice care să vină în sprijinul părților pentru ca acestea să introducă acțiuni sau să se apere în instanță?

☐ Sunt disponibile 2

☐ Se află în curs de elaborare 1

☐ Nu 0

22.4 Sunt disponibile sau se află în curs de elaborare în instanțe instrumente electronice care să orienteze părțile cu privire la posibilul rezultat al cauzelor în care sunt implicate și/sau factorii care joacă un rol în această ?

☐ Sunt disponibile 2

☐ Se află în curs de elaborare 1

☐ Nu 0

Evaluarea impactului

Care este, în opinia dvs., impactul de ansamblu al indicatorilor referitori la accesul publicului la lege cu privire la următoarele aspecte?

Vă rugăm să indicați punctajul acordat în meniul derulant, unde -2 reprezintă un impact negativ, 0 reprezintă un impact neutru, 2 reprezintă un impact pozitiv.

	Accesul la jurisprudență	Deschiderea către public	Noi tehnologii de îmbunătățire a accesului la justiție
Accesul publicului la lege	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie
Accesul la justiție	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie
Eficiența procedurilor	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie
Calitatea hotărârilor judecătorești	Selectați o categorie	Selectați o categorie	Selectați o categorie

Vă mulțumim pentru completarea chestionarului.

---SFÂRȘIT---

RECJ Raportul privind independența, responsabilitatea și calitatea sistemelor
judiciare

Anexa 3 Reguli de alocare a punctajului pentru chestionarul privind calitatea 2017-2018

[illegible]

Due process from the perspective of accessibility																			
Equality of arms (legal representation)	7.1	7.2	7.3	7.4	7.5														
	yes=4 no=0	not often=1 often=0	yes=1 no=0	yes=1 no=0	very common=2 occasionally=1 never=0														
	8.1	8.2	8.3	8.4	8.5														
	yes=1 no=0	yes=1 no=0	yes=1 no=0	yes=1 no=0	yes=1 no=0														
Equality of arms (funding and costs)	9.1	9.2	9.3	9.4	9.5														
	yes=5 no=0	regional=5 complex=5 regional=0	yes=1 no=0	regional=5 complex=5 regional=0	yes=1 no=0														
	10.1	10.2	10.3	10.4	10.5														
	yes=2 no=0	per answer=1																	
Dealing with abusive conduct	11.1	11.2	11.3	11.4	11.5														
	Alte=4 most=3 half=2 some=1 none=0	Alte=4 most=3 half=2 some=1 none=0	yes=2 no=0	suspended=0 enforceable=0 court decides=2															
	12.1	12.2	12.3	12.4	12.5														
	yes=1 no=0	yes=1 no=0	yes=1 no=0	yes=1 no=0	yes=1 no=0														
Communication	13.1	13.2	13.3	13.4	13.5														
	yes=1 no=0	yes=1 no=0	yes=1 no=0	yes=1 no=0	yes=1 no=0														
	14.1	14.2	14.3	14.4	14.5														
	yes=1 no=0	yes=1 no=0	yes=1 no=0	yes=1 no=0	yes=1 no=0														
Access for people with disabilities	15.1	15.2	15.3	15.4	15.5														
	yes=1 no=0	yes=1 no=0	yes=1 no=0	yes=1 no=0	yes=1 no=0														
	16.1	16.2	16.3	16.4	16.5														
	yes=1 no=0	yes=1 no=0	yes=1 no=0	yes=1 no=0	yes=1 no=0														
Impact of arrangements	17.1	17.2	17.3	17.4	17.5														
	positive=1 neutral=0 negative=-1 very negative=-2 no mark	Due process accessibility efficiency procedures quality decisions Public access to law	Legal top	Funding	Commensurate	Dealing about	Availability appeal	Comms	Access for										

Q7.2-7.4 are not to be answered when answer 7.1 yes

Just impact, no scoring

Quality of judicial decisions																			
Forma of judgments	14.1	14.2	14.3	14.4															
	Alle=7 most=5 half=3 some=1 no=0	Judges=4 most=3 Supreme court=2 Council=1 Ministry=0	Alle=3 most=3 half=2 some=1 no=0	Alle=3 most=3 half=2 some=1 no=0															
Reasoning of judgments	15.1	15.2	15.3	15.4	15.5														
	Alle=4 most=3 half=2 some=1 no=0	most=4 appeal=3 judicial=3 court=2 practice=1	Alle=4 most=3 half=2 some=1 no=0	Alle=4 most=3 half=2 some=1 no=0	Alle=4 most=3 half=2 some=1 no=0														
Clarity of judgments	16.1	16.2	16.3	16.4	16.5	16.6	16.7	16.8	16.9										
	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0									
Concise judgments	17.1	17.2	17.3	17.4	17.5	17.6	17.7	17.8	17.9										
	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0									
Impact of arrangements	18.1	18.2	18.3	18.4	18.5	18.6	18.7	18.8	18.9										
	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0									
Assessment of quality of judicial decisions	19.1	19.2	19.3	19.4	19.5	19.6	19.7	19.8	19.9										
	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0									
Education of judges	20.1	20.2	20.3	20.4	20.5	20.6	20.7	20.8	20.9										
	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0									
Impact of arrangements	21.1	21.2	21.3	21.4	21.5	21.6	21.7	21.8	21.9										
	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0	most=3 judicial=3 court=2 practice=1 no=0									

Public Access to the law to guide society																				
Access to case law	20.1	all cases=4 most cases=3 half=2 some=1 no=0	20.2	free=2 paid=0	20.3	all cases=4 most cases=3 half=2 some=1 no=0	20.4	yes=2 no=0	20.5	yes=2 no=0	20.6	all=4 most=3 half=2 some=1 no=0	20.7	free=2 paid=0	20.8	all=4 most=3 half=2 some=1 no=0	20.9	yes=2 no=0	20.10	yes=2 no=0
	max=4		max=2		max=4		max=2		max=2		max=4		max=2		max=4		max=2		max=2	
	21.1		21.2																	
	yes=1 no=0		yes=1 no=0																	
	22.1		22.2		22.3		22.4													
New technologies to improve access to justice	available=2 develop=1 no=0		available=2 develop=1 no=0		available=2 develop=1 no=0		available=2 develop=1 no=0													
	max=2		max=2		max=2		max=2													
	very positive=2 positive=1 neutral=0 negative=-1 very negative=-2 no mark		Public access Access justice efficiency quality decisions		Public access Access justice efficiency quality decisions		Public access Access justice efficiency quality decisions		new tech to improve access											
Total																				